

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ,
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI

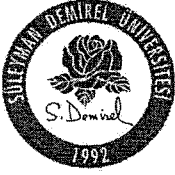
**09908 NUMARALI TEMETTUÂT DEFTERİNE GÖRE (H.1260 –
M.1844) BUCAK KAZA MERKEZİNİN SOSYO-EKONOMİK VE
KÜLTÜREL YAPISI**

Muhammet ÇEPNİ
0930208365

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Doç. Dr. M. Sadık AKDEMİR

ISPARTA 2016

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Öğrencinin Adı Soyadı	Muhammet ÇEPAVİ	
Anabilim Dalı	İslam Tarihi ve Sanatları	
Tez Başlığı	Temettuat Defterlerine Göre 19. Yüzyıl ortalarında Burdur Bucak Kara Merkezinin Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı	
Yeni Tez Başlığı ¹ (Eğer değişmesi önerildi ise)	09908 Numaralı Temettuat Defterine Göre (N.260 - M.1844) Bucak Kara Merkezinin Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı	
<p>Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği hükümleri uyarınca yapılan Yüksek Lisans Tez Savunma Sınavında jürimiz 18.03/2016 tarihinde toplanmış ve yukarıda adı geçen öğrencinin Yüksek Lisans tezi için;</p> <p>☒ OY BİRLİĞİ ☐ OY ÇOKLUĞU²</p> <p>ile aşağıdaki kararı almıştır.</p> <p>☒ Yapılan savunma sınavı sonucunda aday başarılı bulunmuş ve tez KABUL edilmiştir. ☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin DÜZELTİLMESİ³ kararlaştırılmıştır. ☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda aday başarısız bulunmuş ve tezinin REDDEDİLMESİ⁴ kararlaştırılmıştır.</p>		
TEZ SINAV JÜRİSİ	Adı Soyadı/Üniversitesi	İmza
Danışman	Doç. Dr. M. Sadık AKDEMİR SAÜ/İlahiyat	S. Akdemir
Jüri Üyesi	Prof. Dr. Murat Sarıca SAÜ/İlahiyat	M. Sarıca
Jüri Üyesi	Yrd. Doç. Dr. Nurettin Çalışkan MAÜ-İHL	N. Çalışkan
Jüri Üyesi		
Jüri Üyesi		

¹ Tez başlığının DEĞİŞTİRİLMESİ ÖNERİLDİ ise yeni tez başlığı ilgili alana yazılacaktır. Değişme yoksa çizgi (-) konacaktır.

² OY ÇOKLUĞU ile alınan karar için muhalefet gerekçesi raporu eklenmelidir.

³ DÜZELTME kararı için gerekçeli jüri raporu eklenmeli ve raporu tüm üyeler imzalamalıdır.
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM-ÖĞRETİM VE SINAV YÖNETMELİĞİ Madde 28-(4) Tezi hakkında DÜZELTME kararı verilen öğrenci sınav tarihinden itibaren en geç üç ay içinde gereğini yaparak tezini aynı jüri önünde yeniden savunur.

⁴ Tezi REDDEDİLEN öğrenciler için gerekçeli jüri raporu eklenmeli ve raporu tüm üyeler imzalamalıdır. Tezi reddedilen öğrenci, yeni tez konusu belirler.

T.C.

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “ **09908 NUMARALI TEMETTUÂT DEFTERİNE GÖRE (H.1260 – M.1844) BUCAK KAZA MERKEZİNİN SOSYO-EKONOMİK VE KÜLTÜREL YAPISI**” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadar ki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Muhammet ÇEPNİ".

Muhammet ÇEPNİ
18.04.2016

ÖNSÖZ

Genel tarihin temeli olan yerel tarih araştırmaları, insanların geçmişleri ile köprü kurmasında, yaşananlardan ibret alıp, bulunduğu anı değerlendirmesinde veya geleceğini yönlendirmesinde önemli yer tutmaktadır. Geçmiş ve geçmişte yapılanlar ne derece iyi bilinirse ve anlaşılırsa, bugün ve yarınlarımız bu tecrübeler sayesinde daha güvenli hale gelecektir.

Geçmişi en doğru bir şekilde öğrenmek için çaba sarf eden tarihçilerin araştırmalarındaki temel kaynak, arşiv belgeleridir. Türkiye’deki arşivlerde bulunan belgelerin ekserisi Osmanlıca alfabe ile yazılmış belgelerdir. Emlak, arazi, hayvan ve temettuat sayımları sonucu yazılan Temettuât Defterleri de Osmanlıca olup, tarihe kaynaklık eden önemli arşiv belgelerindedir.

Osmanlı Devleti, en küçük yerleşim yerlerinin dahi tahrirlerini Temettuât Defterlerinde toplamıştır. Kayıtlardaki asıl amaç vergi düzenini sağlamaktır. Hanelerin mal varlığı tespit edilerek, haneler vergilendirilmiştir. Bu bilgilerden sosyal ve ekonomik yapı hakkında bilgiler elde edilebilmektedir.

Bu bağlamda, bu tezimizde, mahalli tarih çalışmaları ile zenginleştirebileceğimiz milli tarihimizin, insanlık tarihine daha çok yararının olacağı düşünceyi ile, 09908 Numaralı Temettuât Defteri’ni temel kaynak olarak, XIX. yy. ortalarında Osmanlı’daki kazalardan bir tanesi olan Burdur İli’nin Bucak İlçesi’ni araştırma konusu edindik.

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada bana yol gösteren, fikirlerinden istifade ettiğim çok kıymetli danışman hocam Doç. Dr. M. Sadık Akdemir’e ve emeği geçen hocalarıma çok teşekkür ediyorum. Ayrıca tez çalışmam süresince maddi ve manevi yardımları ile sürekli bana destek olan eşime de sevgilerimi sunuyorum.

MUHAMMET ÇEPNİ

Isparta-2016

(ÇEPNİ, Muhammet, 09908 Numaralı Temettuât Defterine Göre (H.1260 – M.1844) Bucak Kaza Merkezinin Sosyo-Ekonomik Ve Kültürel Yapısı, Isparta, 2016)

ÖZET

Tanzimat Fermanı'nın 1839 tarihinde ilanıyla birlikte, resmi olarak başlayan Batılılaşma sürecinde, Osmanlı Devleti'nde, sosyal, ekonomik ve kültürel alanlarda büyük gelişmeler meydana gelmiştir. Bu alanlarda yaşanan gelişmelerin, taşra teşkilatına yansımaları hakkında bilgi sahibi olmak, yakın tarih hakkında da önemli bilgiler sunacaktır. Dolayısıyla taşradaki sosyal ve ekonomik hayat yapısının araştırılması ve anlaşılması önemlidir. Bu bağlamda çalışmamızda; Burdur İli'ne bağlı Bucak İlçesi'nin sosyal, ekonomik ve kültürel yapısı ele alınmıştır.

Çalışma 09908 Numaralı Temettuât Defteri ile ilgilidir. Osmanlı Devleti'nde, en küçük yerleşim yerlerine kadar yapılan sayımlar sonucu hazırlanan bu defterler, XIX. yy. ortalarında Osmanlı Devleti'nin sosyal, ekonomik ve kültürel yapısıyla ilgili bilgi vermektedirler.

İki bölümden oluşan çalışmanın birinci bölümünde, Bucak isminin menşei hakkında bilgi verildikten sonra, Bucak'ın ilkçağlardan itibaren günümüze kadar olan tarihçesi hakkında malumat verilmiştir. Yine bu bölümde Osmanlı Devleti'nin Tanzimat dönemi vergi düzeninden bahsedilerek, Temettuât tahrirleri kayıtlarının tutulduğu, Temettuât Defterleri hakkında ayrıntılı bilgiler serdedilmiştir. Tezin birinci bölümünde, ele alınan dönem itibariyle, Bucak Kaza Merkezinin nüfusu, sosyal, ekonomik ve kültürel yapısı hakkında bilgiler verilerek gelirleri mahalle ve hanelere göre ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.

Zirâî hayat, hayvancılık ve vergilerin işlendiği ikinci bölümde ise, Osmanlı Devleti'nde toprak yönetiminden bahsedilerek, mahallelere göre toprak dağılımına değinildi. Ayrıca hayvancılıkla ilgili, küçükbaş, büyükbaş, yük ve binek hayvancılığı ile arıcılık sınıflara ayrılarak, ayrıntılı olarak bilgi verildi.

Son olarak 09908 Numaralı Temettuât Defteri'ne göre vergi çeşitleri ve mahallelere göre vergilerin dağılımı hakkında malumat verildi.

Anahtar Kelimeler: Bucak Temettuât Defteri, Bucak, Sosyal, Ekonomik, Hane, Ekonomi, Ziraat, Hayvancılık.

(ÇEPNI, Muhammet, According To Temettuât Record Book No: 09908 (H.1260 – M.1844) The Social, Economic And Cultural Structure Of Central Township Of Bucak, Isparta, 2016)

ABSTRACT

In the process of westernization which began with declaration of the rescript of Gülhane, there was a huge progress in social, economic and cultural areas in Ottoman State. Having information about the reflections of those progresses on provincial organization will present significant knowledge of recent history. So, researching and understanding social and economic life matters. In this context, our study deals with the social, economic and cultural structure of town of Bucak in Burdur province.

In the study, Temettuât Record Book No. 09908 was used as the main resource. Those record books which was prepared as a result of censuses taken even in the smallest settlements, give information about social, economic and cultural structure of Ottoman State in the mid-XIX. century.

In the first chapter of the study, after giving information about origin of the name of Bucak, history of Bucak was handled. Also, in this chapter, tax order of Tanzimat reformation era, Temettuât cadastral record books were scrutinized. In the first chapter of the dissertation, information about population, and social, economic and cultural structure of the centrum of Bucak town was supplied and incomes were held with regard to neighbourhood and households.

The second chapter in which agricultural life, animal breeding and tax was dealt with, focused on land management in Ottoman State and land distribution for neighbourhoods. Furthermore, sheep and goat farming, stock farming, draught and mount animal breeding and apiculture was classified.

In the last chapter, information about tax types according to Temettuât Record Book No. 09908 and distribution of taxes according to neighbourhoods was given.

Key Words: Bucak Temettuât Record Book, Bucak, Social, Economic, Household, Economy, Agriculture, Animal Farming.

İÇİNDEKİLER

YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI.....	ii
YEMİN METNİ	iii
ÖNSÖZ.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	ix
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM XIX. YÜZYIL ORTALARINDA BUCAK KAZA MERKEZİNİN SOSYAL, EKONOMİK VE KÜLTÜREL DURUMU	3
1.1. BUCAK KAZASI'NIN TARİHÇESİ	3
1.1.1. Bucak İsminin Menşei	3
1.1.2. Coğrafi Konumu ve Yüzölçümü.....	4
1.1.3. Türk ve İslam Öncesi Dönemlerde Bucak.....	4
1.1.4. Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerinde Bucak	5
1.2. OSMANLI DEVLETİ'NDE VERGİ DÜZENİ VE TEMETTUÂT DEFTERLERİ	8
1.2.1. Tanzimat Dönemi 'nde Yapılan Mali Düzenlemeler.....	8
1.2.2. Temettuât Defterlerinin Kapsam ve Önemi.....	10
1.2.2.1. Sosyal Tarih Kaynağı Olarak Temettuât Defterleri.....	11
1.2.2.1.1.Aile, Şahıs Ad ve Sıfatları	11
1.2.2.1.2.Hane Reislerinin Meslekleri	12
1.2.2.2. İktisâdi Tarih Kaynağı Olarak Temettuât Defterleri	13
1.2.2.2.1.Gayr-i Menkuller:.....	13
1.2.2.2.2.Hayvanlar:	13
1.2.2.3. Vergi Miktarları ve Vergi Zamanı.....	14
1.2.2.3.1.Vergi Muâfiyeti ve Vergiden Muaf Olanlar:.....	14
1.2.3. Bucak Temettuât Defteri	16
1.3. OSMANLI DEVLETİ'NDEKİ NÜFUS SAYIMLARI	19
1.4. BUCAK KAZA MERKEZİNİN HANE SAYILARI VE NÜFUSU	20
1.4.1. Mahalle ve Köylere Göre Hane Sayıları ve Tahmini Nüfus	20
1.4.2. İsim Çeşitleri	22
1.4.3. Lakaplar	25
1.5. GELİR KAYNAKLARI VE DAĞILIMI	28
1.5.1. Mahalle ve Köylerin Hane Sayıları, Vergileri, İcmalleri, Temettuâtları ve Emvalleri.....	28
1.5.2. Mahalle ve Köylere Göre Gelir Dağılımı	29

1.5.3.	<i>Hanelere Göre Gelir Dağılımı</i>	31
1.5.4.	<i>Mahalle ve Köylerdeki Meslek Çeşitleri ve Sayıları</i>	33
İKİNCİ BÖLÜM XIX. YÜZYIL ORTALARINDA BUCAK'TA ZİRAAT, HAYVANCILIK VE VERGİ		38
2.1.	ZİRÂİ HAYAT.....	38
2.1.1.	<i>Osmanlı Devleti'nde Toprak Yönetimi</i>	38
2.1.1.1.	<i>Tımar</i>	39
2.1.1.2.	<i>Zeamet</i>	39
2.1.1.3.	<i>Has</i>	39
2.1.2.	<i>Mahalle ve Köylerdeki Toprak Alanları ve Dağılımı</i>	40
2.1.3.	<i>Hanelere Göre Toprak Dağılımı</i>	43
2.1.4.	<i>Bağ, Bahçe Ziraatı</i>	45
2.1.5.	<i>Bağ Ağaçları</i>	48
2.2.	HAYVANCILIK HAYATI.....	49
2.2.1.	<i>Büyükbaş Hayvancılık</i>	49
2.2.2.	<i>Küçükbaş Hayvancılık</i>	52
2.2.3.	<i>Yük ve Binek Hayvanları</i>	55
2.2.4.	<i>Arıcılık</i>	59
2.3.	VERGİLER.....	60
2.3.1.	<i>Yıllık Vergi</i>	61
2.4.	VERGİLERİN DAĞILIMI.....	62
2.4.1.	<i>Yıllık Verginin Dağılımı</i>	62
2.4.2.	<i>Vergisi Olmayan Haneler</i>	65
SONUÇ		67
BİBLİYOGRAFYA		69
EKLER		73

KISALTMALAR

a.g.e.	: adı geçen eser
a.g.m.	: adı geçen makâle
a.g.mad.	: adı geçen madde
a.g.t.	: adı geçen tez
bk.	: bakınız
B.O.A.	: Başbakanlık Osmanlı Arşivi
c.	: Cilt
H.	: Hicrî
Haz.	: Hazırlayan
M.	: Mîlâdi
No	: Numara
s.	: sayfa
S.	: Sayı
SDÜ	: Süleyman Demirel Üniversitesi
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
Tmt	: Temettuât
Ttk	: Türk Tarih Kurumu
vd.	: ve devamı
vs.	: ve saire
yy.	: yüzyıl

GİRİŞ

Tarih araştırmaları geleceği şekillendirmede önemli etkiye sahiptir. Geçmişte tecrübe edinilen gelişmeleri doğru okuyabilmek her zaman bireysel ve toplumsal başarıya ve gelişmeye katkı sağlayacaktır. Bu açıdan geçmişle bağlantıyı teşkil eden unsurları anlamak ve doğru yorumlamak önem arz etmektedir. Belgelere dayalı olarak yapılan araştırmalarda arşiv kayıtlarının ulaşılabilirliği ve okunabilirliği, yapılan çalışmaların bugüne ışık tutmasına da vesile olmaktadır.

Osmanlı Devleti bürokratik yapısı gereği kayıt sistemini kurumsallaşmaya başladığı ilk günden itibaren önemsemiştir. Osmanlı Klasik dönemine ait veriler mevcut olsa da özellikle günümüzdeki bilimsel çalışmalarda, 19. yüzyıl kayıtları daha çok ulaşılabilir ve okunabilir olarak görülmektedir. Bu bağlamda; Sosyal ve ekonomik verilere ulaşmada önemli bir kaynak olan Temettuât Defterleri ile Osmanlı Devleti en kk yerleşim yerlerinin dahi tahrirlerini kayıt altına almıştır. Bununla devlet; her hanenin elindeki mal varlığını tespit etmiş, elde ettiği veriler sayesinde de vergi düzeni sağlamaya çalışmıştır.

Bucak ilçesi, tarih öncesi çağlardan günümüze kadar olan dönemde zengin bir tarih, ekonomik, sosyal ve kültürel bir dokuya ve birikime sahiptir. Bu birikim hakkında kayıt sistemlerine bağlı kalınarak yapılan çalışmaların sayısı fazla değildir. Özellikle kayıt sistemi konusunda hassas olan Osmanlı Devleti, Temettuât defterleriyle, kendisine bağlı yerleşim yerlerinde olduğu gibi Bucak'ta da günümüze ışık tutacak bilgileri aktarmada önemli rol üstlenmektedir. Bu bağlamda yapılan araştırmada; Bucak Temettuât defterlerinin hicr 1260, mild 1844 yılına ait verileri incelenmiştir. Sonuçta; Osmanlı Devleti'nin Teke Sancağı'na bağlı Bucak ilçesi hakkında bilgilere ulaşılmış ve bununla birlikte Bucak hakkında spesifik veriler de ortaya konulmuştur.

Miladî 1844 yılına ait Bucak Temettuât defterleri incelenirken şu başlıklar ne çıkmaktadır.

- Bucak İlçesinin 1844 yılında sahip olduğu demografik etnik yapısı,
- Bucak'taki bireylerin menkul ve gayr-i menkul kaynakları,
- Bucak'taki bireylerin yıllık kazançları,
- Bucak'ta yaşayan bireylerin sahip olduğu meslekler,

- Bucak'ın ekonomik durumu ile toplam ve ayrıntılı vergi yükü,
- Bucak'ın potansiyel ve mevcut işgücü,
- Bucak'ta yetiştirilen zirai ürün ve hayvanlar,

Öne çıkan başlıklar doğrultusunda ilgili Temettuât defterinde kayıtlı bulunan mahalle ve köyler genel anlamda değerlendirilmekle beraber buralarda bulunan hanelerdeki verilerde ayrıntılı değerlendirilmeye tabi tutulacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

XIX. YÜZYIL ORTALARINDA BUCAK KAZA MERKEZİNİN SOSYAL, EKONOMİK ve KÜLTÜREL DURUMU

1.1. BUCAK KAZASI'NIN TARİHÇESİ

1.1.1. Bucak İsminin Menşei

Türkçe bir kelime olan bucağ “uzak, sınırsız bölge, köşe, uç” gibi mânâlara gelmektedir. Ayrıca nehir boylarında uzanan çalılık, kumluk yerlere de bu isim verilir ki, bu da bir dereceye kadar Bucak arazisini tasvir etmektedir. Padişah çocuklarının oturduğu daireye de bucağ denildiği bilinmektedir. Kelime Kuman Türkçesi'nde “bucgag” şeklinde geçmektedir.¹

Bucağ kelimesi zaviye anlamında da kullanılmaktadır. İdari bakımdan ilçeden küçük ve bir müdür tarafından yönetilen yerleşme merkezlerine de “Bucağ” denilmektedir.²

Etrafı üç dağ ile çevrili olan Bucak ilçesinin kurulduğu yerin ilmelik³ ve bataklıklarla kaplı olmasından dolayı bir dönem ismi İlmeli Bucak diye anılmıştır.⁴ Daha sonraki dönemlerde Oğuzhan isminin de kullanıldığına kaynaklarda rastlanılmaktadır. İstiklal Savaşı (1919–1923) sırasında “Oğuzhan” adıyla bir nahiye teşkilatının kurulması, 1927–1928 yılı Devlet Salnamesi'nde (Devlet Yıllığı) Burdur Vilayeti'ne bağlı Bucak Kazası'nın diğer isminin “Oğuzhan” olarak belirtilmesi de bunun göstergesidir. Bucak ve çevresi, Oğuz boyuna mensup olanların yerleştiği yerlerden biri olduğu için “Oğuzhan” olarak da adlandırılmıştır.⁵ İlçe, Cumhuriyet döneminde 30.05.1926 tarih ve 877 sayılı kanunla birlikte bugünkü ismini almıştır.⁶

---

¹Kemal Karpat “Bucağ”, *İslam Ansiklopedisi* (DİA), Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1992, c. VI, s. 341.

²Şemseddin Sami, “Bucağ”, *Kamus-ı Türki*, Çağrı Yayınları, İstanbul 2001, s. 306.

³İlme kelimesi; “*Tarla sürerken sabana takılan taş, kaya vb. şeyler*” anlamı ile beraber “*suyun buzlaşmaya başlamış durumu*” anlamında ve ayrıca “*diken*” anlamında da kullanılmıştır. “*İlme*”, *Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2009, c. IV, s.2532, 2533.

⁴Hasan Konu, *Oğuzhandan Doğan Şehir Bucak*, Birlik Ofset Matbaacılık, İstanbul 2000, s. 9.

⁵Mustafa Ali Uysal, “XIX. yy. İkinci Yarısında Bucakta İdari ve Sosyal Yapı”, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl 2, S. 3, Burdur 2010, s. 104.

⁶Konu, a.g.e., s. 9.

1.1.2. Coğrafi Konumu ve Yüzölçümü

Bucak ilçesi, Burdur, Isparta, Antalya üçgeni içinde yer almaktadır. Kuzeyinde Ağlasun ve Çeltikçi ilçeleri, kuzeybatısı ve batısında Kemer ilçesi, güneyinde Antalya ili, doğusunda Isparta ili ile komşudur.⁷ Yüz ölçümü 1436 km karedir.⁸ Bucak'ın coğrafi konumu hakkında Şemseddin Sâmî şu bilgileri vermektedir. “*Bucak Konya vilayeti Antalya sancak ve kazasına bağlı nahiye merkezi bir küçük kasaba olup, Antalya'nın 60 km kuzeyinde bir küçük gölün kenarındadır.*”⁹

Şemseddin Sami'nin küçük bir göl diye bahsettiği gölün, Bucak ilçesine yaklaşık 20 km uzaklıkta bulunan Kestel Gölü olması muhtemeldir. Kestel Gölü, yüzölçümü olarak 24 km² olup, günümüzde büyük bir kısmı kurumuştur. Kuruyan yaklaşık 20000 dekar alan, Bucak Ovası olarak adlandırılan ve ilçenin en büyük ovası konumunda olan ovanın içine dahil olmuştur.¹⁰

1.1.3. Türk ve İslam Öncesi Dönemlerde Bucak

Isparta ve Burdur illerini içine alan Göller Bölgesi'nde (Pisidya) yapılan araştırma ve kazılar, Bucak'ın tarih öncesi dönemlerden itibaren bir yerleşim yeri olduğunu göstermektedir. Pisidya'da Neolitik Dönemi (M.Ö. 8500–5400) aydınlatan en önemli yerleşim yerlerinden bir tanesi Burdur civarındaki Hacılar Höyüğü, diğeri de Kuruçay Köyü yakınlarındaki Kuruçay Höyüğü'dür. Hacılar Neolitik Dönemi ile çağdaş bir başka prehistorik (Tarih Öncesi) yerleşme de Burdur-Antalya yolu üzerinde yer alan Kızılkaya'dır. Burada yüzey araştırmalarında toplanan çanak çömlekler, Hacılar Son Neolitik Dönemi'nin kalıntılarıdır. Hacılar Neolitiği'nin Kızılkaya Neolitiği'nden geliştiği anlaşılmaktadır.¹¹

Kalkolitik Dönemin (M.Ö. 5500–3000) aydınlanmasında Hacılar ve Kuruçay höyüklerinin yanı sıra Bucak ilçe merkezinin batısında bulunan Bucak Höyüğü de etkilidir. Burdur ve dolaylarında İlk Tunç Çağı'na (M.Ö. 3100–3000) ait pek çok yerleşme alanları bulunmaktadır. Bu dönemi aydınlatan önemli verilerin çoğu Kuruçay Höyüğü'nden çıkarılmıştır. Bucak civarındaki Karaaliler de bu dönem yerleşim

⁷Konu, *a.g.e.*, s. 10.

⁸ <http://bucakhem.meb.gov.tr/bucak.htm> (15.10.2013)

⁹ Şemseddin Sami, “*Bucak*”, *Kamus-ul Alam*, Kaşgar Neşriyat, Ankara 1996, c. II, s. 1368.

¹⁰ <http://www.bucakutup.gov.tr/TR,110272/ilce-hakinda-genel-bilgiler.html> (18.01.2016)

¹¹Uysal, *a.g.m.*, s. 104.

alanlarından biridir. Bucak ilçesi amlık Köyü yakınında bulunan antik devrin en önemli Şehirlerinden Kremna'da M.Ö. 1200'de Frig egemenliğinin bulunduğuna dair kalıntılar mevcuttur. Hicri 1330 (1914) tarihli Konya Vilayet Salnamesi'nde, Pisidya dâhilinde ve o gün Kızılkaya'nın Bademağacı Köyü civarında ‘‘Ariyasos’’ adıyla eski bir Şehir olduğu ve burada ‘‘altı kapı’’ denilen bir su yolu kemerinin bulunduğu belirtilmiştir.¹²

M.Ö. 546'da başlayan Pers egemenliği döneminde Pisidya Birinci Satraplık bölgesi merkezi, Bucak sınırları içindeki Milyas (Melli-Kocaaliler) idi. Milyas daha sonra İskender'in istilasına da uĐramıŐtır. İskender'in ölümünden sonra Selekos ve Bergama (dolaylı olarak Roma) egemenliğine girmiŐtir.¹³

1.1.4. Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerinde Bucak

Malazgirt Meydan Savaşı'ndan sonra Anadolu'ya OĞuz ve Türkmen boylarının yerleŐimi baŐlamıŐtır. Burdur ve Antalya taraflarına da Tekeoğulları ve boyları gelerek yerleŐmiŐtir. Bu durumda Bucak ve çevresinin de XIII. yüzyıl içinde Türkler'in eline geçtiğini söyleyebiliriz.¹⁴

Bucak ve civarı, Anadolu Beylikleri döneminde, Isparta ve Burdur'da yaşayan Hamidoğulları ile Antalya'da yaşayan Tekeoğulları arasında uzun çatıŐmalara yol atıktan sonra, Hamidoğulları'nın eline geçmiştir.¹⁵ Hamidoğulları ilk defa 1291 yılında Moğol zulmüne karşı, uçlarda başlayan Türkmen ayaklanmaları sırasında, Isparta ve Burdur yöresinde, kendine bağlı Türkmenler ile birlikte harekete geçerek, merkezi yönetime isyan edip ve Isparta merkez olmak üzere bağımsız bir beylik kurmaya çalıŐmıŐlardır.¹⁶ Fakat bu dönemde Karamanoğulları'nın baŐını çektiği isyanlar neticesinde, İlhanlı'ların Burdur ve civarına kadar gelmesi, Hamidoğlu Beyliği'nin kurulmasını ertelemiŐtir. İlhanlı Hükümdarı Gazan Han'ın, Selçuklu Sultanı II. Mesud'u azletmesi neticesinde ortaya çıkan otorite boŐluĐundan istifade eden Hamid Bey 1297 yılında Uluborlu merkez olmak üzere Isparta ve Burdur civarında Hamidoğulları

¹²Uysal, *a.g.m.*, s. 104.

¹³ Yurt Ansiklopedisi, *Burdur*, Anadolu Yayıncılık, İstanbul 1982, c. III, s. 1560.

¹⁴Uysal, *a.g.m.*, s. 104.

¹⁵ Yusuf Ekinci, *Burdur*, Ankara 1995, s. 131.

¹⁶ Sait Kofoğlu, ‘‘Hamidoğulları’’, *DİA*, İstanbul 1997, c. XV, s. 471.

Beyliği'ni kurarak, bağımsızlığını ilan etmiştir.¹⁷ Hamid Bey'den sonra Beyliğin başına oğlu İlyas Bey geçmiş, sonrasında İlyas Bey'in oğlu Feleküddin Dünder Bey geçmiştir. Dünder Bey Burdur'un en önemli yapıtlarından olan Ulu Cami'yi yaptırarak (1300-1301) şehrin cami merkezi etrafında gelişmesini sağlamıştır.¹⁸ Hamidoğulları beylerinden Muzafferüddin Mustafa Bey döneminde, Burdur'da 1344 yılında yapılan Muzafferiye Medresesi, onun ismine atfen yapılmıştır.¹⁹ Beyliğin son dönemlerinde, beyliğin başında bulunan Kemaleddin Hüseyin Bey zamanında, Hamidoğulları Beyliği'ne, Karamanoğulları Beyliği'nin baskı ve hücumları artmıştır. Ayrıca Osmanlıların siyasi menfaatleri de Beylik üzerinde baskı oluşturmaktadır. Kemaleddin Hüseyin Bey, Karamanoğullarına karşı gösterdiği mücadeleyi, Osmanlı Devletine karşı gösterememiştir. Karamanoğulları ve Osmanlı Devleti'nin Hamidoğulları Beyliği üzerindeki siyasal çıkarlarının çatışması, sonuçta bu beyliğin Osmanlı Devleti'nin egemenliğini kabul etmesine yol açmıştır.²⁰ Bucak, Burdur ve çevresi, Yıldırım Bayezid döneminde Osmanlı Devleti'ne katılmıştır. Yıldırım Bayezid 1391 yılında Hamit İli'ni alarak Anadolu Beylerbeyliği'nin merkezi olan Kütahya Vilayeti'ne bağlamıştır. Osmanlı hâkimiyetinin başlaması ile birlikte Bucak ve civarının büyük bölümü Teke (Antalya) Sancağı idari yapısı içinde kalmış, az bir kısmı da Hamid (Isparta) Sancağı idari yapısı içine dâhil olmuştur.²¹

1522'de Burdur, Tirkemiş Sancağı'nın merkeziydi. Ağlasun, Gölhisar, İncirli (Bucak), İrle (Yeşilova) ve Acıpayam nahiyelerine bağlı köylerin bir bölümü Burdur'a bağlıydı.²² Antalya'da bulunan Side ve Aspendos şehirlerinin önemini kaybetmesi ile Bucak ilçe merkezinin on altı kilometre kadar kuzeyinde, Pisidya döneminin önemli şehirlerinden biri olan Kremna da önemini kaybetmiştir. Yerine kurulan Girmiyeye şehri uzun süre Teke Sancağı'na bağlı bir kaza ve nahiye olmuştur. Girmiyeye nahiyesi, zamanla yol güzergâhının şimdiki ovalara kayması sonucunda önemini kaybetmiştir. Dar bir arazi üzerinde yaşayan Girmiyeye köyünden bazı ailelerin "Kirişzâde" adında bir kabile reisinin öncülüğünde şimdiki Bucak ilçesi merkezine geldikleri söylenmektedir.

---

¹⁷ Kofoğlu, *a.g.mad.* s. 472.

¹⁸ Metin Tuncel, "Burdur", *DİA*, İstanbul 1992, c. VI, s. 427.

¹⁹ M. Sadık Akdemir, *18. Yüzyılın İlk Yarısında Isparta (Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Hayat)*, T.C. Isparta Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Isparta 2008, s. 19.

²⁰ Akdemir, *a.g.e.*, s.20.

²¹ Uysal, *a.g.m.*, s. 104.

²² Yurt Ansiklopedisi, *Burdur*, s. 1553.

İlçede halen Kirişzâde ailesinin bulunması, şehrin kurucusunun Kirişzâde olmasını kuvvetlendirmektedir.²³

Bucak şehir merkezinin önceleri İncirhanı Kervansarayı ile İncirdere Köyü arasında bir mevkide olduğuna dair de rivayetler vardır. Hicri 929 (Miladi 1522) tarihli Hamid Sancağı Tapu Tahrir Defteri'nde, "İncirli Mezraası" şeklinde bahsedilen bu köyde yer alan İncirhan'ın hemen yanında "Pazar Çukuru" adıyla bir pazarın kurulduğu ve önemli miktarda gelirinin olduğu kaydedilmiştir. İncirli Köyü XVIII. yy. sonlarına kadar önemini korumuştur. Bu tarihten sonra, özellikle de Cumhuriyet döneminde önemini kaybetmesiyle halk yeni yerleşim yeri olan Bucak istikametine göç etmiştir. İncirli köyünden ve Melli nahiyesinden göçlerle Bucak köyü kısa zamanda büyümüş ve önce nahiye daha sonra kaza olmuştur.²⁴

Kuruluşundan günümüze Bucak Tarihi'nde Kremna Antik Kenti ile Selçuklu kervansaraylarından olan İncir Han ve Susuz Han önemli yer kaplamaktadır.

Kremna, Yunanca "uçurum" anlamına gelmektedir. Bucak İlçesi'nin Çamlık Köyü yakınlarında Kestros (Aksu) vadisinde, etrafı uçurumla çevrili bir tepe üzerinde Pisidialılarca kurulmuş bir antik kenttir. Resmi yapıların birçoğu, iki küçük vadide toplanmıştır. Bu vadinin birleştiği yerde Forum, Bazilika (Mahkeme Salonu), Eksedra (Kemerli Yapı) ve Kütüphane yapısı vardır. Kentin doğusunda, tepe yamacına tiyatro, tiyatronun alt tarafında stoa (Dükkânlar) bulunmaktadır. Ayrıca yüksek yerlerde tapınaklar ve yer yer evler bulunmaktadır. Kentin ayakta kalmış yapıları çok azdır.²⁵(bk. Ek 5 Bucak İlçesine ait fotoğraflar)

Susuz Han'ı Bucak-Antalya karayolunun yaklaşık 8. kilometresinde, yolun birbuçuk km. içersinde bulunmaktadır. Anadolu Selçuklu Döneminde Antalya-Konya kervan yolu üzerinde bulunan Evidir ve Kırkgöz Han'dan sonraki üçüncü menzil noktasıdır.²⁶ Selçuklu kervansaraylarından olan Susuz Hanı, adı han ile aynı olan Susuz köyünde bulunmaktadır. Hana ait bir yazıt yoktur. Mimari özelliklerinden ve süslerinde XIII. yy sonlarındaki Selçuklu sanatının ürünü olduğu sanılmaktadır. Kareye yakın

²³Mustafa Çavuş, *Cumhuriyetin 60. Yılında Bucak*, Karınca Matbaacılık, İzmir 1983, s. 14.

²⁴Hüseyin Özçelik, *Dünden Bugüne Bucak (Oğuzhan)*, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi) Isparta 1999, s. 4.

²⁵Yurt Ansiklopedisi, *Burdur*, s. 1600.

²⁶A. Şevki Duymaz, "Susuz Han", *Anadolu Selçuklu Dönemi Kervansarayları*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Öncü Basım Yayım, Ankara 2007, s. 273.

dikdörtgen planda tamamı kesme taştan bir yapıdır.²⁷ (bk. Ek 5 Bucak İlçesine ait fotoğraflar)

Bucak tarihinin önemli yapıtlarından olan İncirhan ise ilçenin 6 km. batısında Onaç Tepesi'nin batı yamacındadır. XIII. yy.'da Anadolu Selçuklu Sultanı II. Gıyasettin Keyhüsrev tarafından yaptırılmıştır. Adımı bulunduğu köyden almıştır. Selçuklu avlulu kervansaraylarından olan İncirhan Anadolu Selçuklu döneminde Antalya-Konya kervan yolu üzerindeki Evdir, Kırkgöz ve Susuz Han'dan sonraki dördüncü menzil noktasıdır.²⁸ Kapalı bölümü, dikdörtgen biçimdedir. Kalıntılardan, avlu duvarlarının, köşelerde çıkıntı payandalarla desteklendiği anlaşılmaktadır.²⁹ Hanın etrafında bulunan çeşme ve su yolları günümüzde de kullanılmaktadır. (bk. Ek 5 Bucak İlçesine ait fotoğraflar)

1.2. OSMANLI DEVLETİ'NDE VERGİ DÜZENİ VE TEMETTUÂT DEFTERLERİ

1.2.1. Tanzimat Dönemi'nde Yapılan Mali Düzenlemeler

Tanzimat dönemi, Osmanlı Devleti'nin iç ve dış meselelere, daha çok yoğunlaştığı bir dönem olmuştur. Bu meselelerin çözümü için güçlü bir mali yapıya ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç Tanzimat dönemi reformlarında kendini göstermiştir. Çünkü Tanzimat dönemi reformlarına baktığımızda mali alanda yapılan düzenlemeler önemli bir bölümü teşkil etmektedir.

Mali yönetimin yeniden düzenlenmesi yolunda atılan ilk ve en önemli adım, Maliye Nezareti'nin tüm mali işleri düzenleyen ve denetleyen bir nezaret olarak kurulmasıdır. Bu birime bağlı olarak oluşturulan Maliye Hazinesi de daha önce devlet gelir ve giderlerinin belirli bölümlerini kontrol eden Mansûre ve Redif Hazineleriyle Hazine-i Âmire'nin yerini alarak bütün devlet gelir ve giderlerini yöneten tek hazine haline getirilmiştir.³⁰

²⁷ Yurt Ansiklopedisi, *Burdur*, s. 1601

²⁸ A. Şevki Duymaz, *Anadolu Selçuklu Devleti Ticaret Hayatının Günümüze Yansımalarının Mimari Bir Örneği: "İNCİRHAN"*, Burdur Araştırmaları, Sayı 3, Yıl 2, T.C. Burdur Valiliği Çevre Koruma Vakfı Yayınları, Burdur 2002, s. 19.

²⁹ <http://www.bucak.bel.tr/default.asp?islem=detay2&key=61#.VPWfRfmsV6g> (10.03.2015)

³⁰ Tefik Güran, *Tanzimat Dönemi Osmanlı Maliyesi*, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi (İÜİF) Mecmuası 60. Yıl Özel Sayısı, İstanbul 1998, c. XLIX, s.79.

Bu şekilde maliye merkezileştirilecek, idarenin mali etkinliği arttırılacak, ayrıca devletin gelir ve giderleri kontrol altına alınmış olacaktır. Artık Osmanlı maliyesinde, giderlere göre gelir bulmak değil de, gelire göre gideri ayarlamak temel ilke haline gelmektedir.³¹

1846-1847 mali yılından itibaren her yıl düzenli biçimde bütçelerin hazırlanmasına başlanmıştır. Girişilen yeni idari reformlara temel olması nedeniyle, ilk önce mali işlerin düzene konulması ve bunun için de devletin bir yıllık sağlam gelirleriyle gerçek giderlerinin dengesinin sağlanması gerekmektedir. Bu yüzden ilk olarak, devletin gelirlerine göre giderlerinin belirlenmesi sonra da sınırlandırılarak dengelenmesi gerekiyordu. Böylece bütçede tahsis usulü ortaya çıkmıştır. 1841 yılında bunun yanı sıra askeri harcamalar için de tahsis esası getirilmiştir. 1846-1847 mali yılından itibaren bu tahsis prensibi genelleştirilmiştir. Her yıl mali yılbaşı olan Mart ayında maliye nazırı tarafından hazırlanan bütçe taslağı, Bâb-ı Âli'ye sunulmakta ve bu taslak Meclis-i Vâlâ'da görüşülerek bir mazbata hazırlanmaktadır. Daha sonra Meclis-i Mahsus'da bütçe taslağı ve mazbatası görüşülerek bütçeye son şekli verilmektedir. Ayrıca hazine hesapları da Tanzimat'tan itibaren Rumi takvimi esas alan mali yıla göre düzenlenmeye başlanmıştır. Böylece mali yılbaşı Mart, mali yılsonu ise Şubat ayı oluyordu. Tanzimat'tan önceki Başmuhasebe Kalemi'nin yerine kurulan Maliye Muhasebesi Kalemi, Maliye Nezareti'nin en önemli bürosu olmuştur.³²

Mali yapı merkezileştirildikten sonra Tanzimat döneminde yapılan başlıca mali düzenlemelere bakıldığında; vergi yükümlülükleri, vergi muafiyetleri, yeni vergi konuları, tahsil şekillerinin oluşturulması, iltizam usulüne son verilmesi gibi reformlar gerçekleştirdiği görülmektedir.³³ Yapılan reformlarda daha çok servet esasına dayalı bir sistem temel alınarak kişilerin hakkını gözeten kanunlar ortaya çıkmıştır.

Tanzimat'la birlikte gerçekleştirilen önemli düzenlemelerden biriside vergilerin oldukça basit ve sade bir hale getirilmesidir. Daha önce “tekâlif-i şer’iyye” adı altında ve çok çeşitli oranlarda alınan tüm vergiler kaldırılarak yerine zirai ürünlerden onda bir oranında öşür, koyunlardan ağnam resmi ve Gayr-i Müslimlerden cizye alınması esas

³¹Abdüllatif Şener, *Tanzimat ve Meşrutiyette İktisadi ve Mali Politikalar*, Yeni Türkiye Dergisi, Osmanlı Özel Sayısı, Yıl:6, Mart-Nisan 2000, c. XXXII, s. 277.

³²Tevfik Güran, *Tanzimat Döneminde Osmanlı Maliyesi: Bütçeler ve Hazine Hesapları 1841- 1861*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1989, s. 9-10.

³³ Halil İnalcık, *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, Eren Yayıncılık, İstanbul 1996, s. 365.

getirilmiştir. Aynı şekilde “tekâlif-i örfiye” adı altında pek çok türü ve tahsil şekli olan muhtelif vergiler de birleştirilmiştir. Bunun yerine “an-cemaatin vergi” diye adlandırılan, tek bir verginin alınması kararlaştırılmıştır.³⁴

Bu dönemdeki yapılan bir başka düzenleme de vergi memuru olarak “Muhassılların” atanmasıdır. Muhassıllar, vergiyi Vali ve Ayân’ın kontrolünden alarak doğrudan devlet hazinesi adına tahsil edilmesini sağlayacak maaşlı devlet memurlarıdır. Bu memurlar, gittikleri yerlerde verginin belirlenmesi, dağıtımı ve diğer işlerin görüşülüp kararlaştırılması için muhassıl meclisleri oluşturacaklardır. Muhassılların uymakla yükümlü oldukları talimatnameye göre diğer bir görevleri ise nüfus ve emlak tahriri yapmaları idi. 1840 yılı başlarından itibaren muhassıllar yanlarına verilen kâtiplerle birlikte mal ve emlak sayımına başlamışlardır. Tanzimat’ın uygulandığı yerlerde yapılan bu sayımlar sonucu Emlak ve Arazi ve Hayvanat ve Temettuât Defterleri adıyla bilinen defterler teşekkül etmiştir.³⁵

1.2.2. Temettuât Defterlerinin Kapsam ve Önemi

Temettü' kâr etmek anlamına gelen Arapça bir kelimedir. Temettuât ise; kârlar, kazançlar demektir.³⁶ Bir başka kaynakta Temettü, Arapça meta'dan türemiş fayda anlamında kazanma, kâr etme, kazanç mânâsına gelir.³⁷ Tanzimat devrinde, daha önceleri değişik adlarla alınan örfi vergilerin yerine tek bir vergi olarak koyulan Temettuât vergisi; tüccar, esnaf, köylü, şehirli hane reislerinin yıllık kazançları üzerinden alınan vergidir.³⁸ Hane reislerinin gelirlerini tespiti maksadıyla yapılan Temettuât tahrirlerinin kaydedildiği defterlere de Temettuât Defterleri denir.

Temettuât vergisinin esasını II. Mahmud döneminde konulan ihtisab resmi teşkil eder. Bu resim, “şehriyye-i dekâkin” ve “yevmiye-i dekâkin” adıyla tüccar ve esnaftan ve çeşitli adlarla bütün yiyecek, müstehlikât, maden, mücevherat, mensucat ve

---

³⁴Güran, *a.g.e.*, s. 13.

³⁵Şevket Bütün, *Temettuât Defterlerine Göre (H.1260 – M.1844) Burdur'un Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Isparta 2001, s.19.

³⁶Ferit Devellioğlu, “*Temettü'-Temettuât*”, Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lügat, On Birinci Baskı, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 1996, s. 1073.

³⁷İlhan Ayverdi, *Temettuât*, Misalli Büyük Türkçe Sözlük, c. 3, İkinci Baskı, Kubbealtı Yayınları, İstanbul 2006, s. 3106.

³⁸M. Zeki Pakalın, “*Temettü' Vergisi*”, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, MEB Yayınları, İstanbul 1993, c. III, s.453.

mamullerden alınır. Vergi, biri Mart diğeri Eylül ayında olmak üzere iki taksit halinde ödenecektir. Zamanında ödenmeyen taksitler yüzde yirmi zamlı olacaktır.³⁹

Temettuât Defterlerinin içeriğine bakıldığında; kaza, köy gibi yerleşim yerleri mahallelere ayrılmış, mahalleler de hane hane ele alınarak incelendiği görülmüştür. Her hanede bulunan hane reisinin ismi, hanenin mal varlıkları kalem kalem ayrılarak belirtilmiştir. Bunlardan elde edilen gelirler ve devlete vermesi gereken vergi ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Defterlerin bazılarında şahısların boylarının uzunluk ve kısalığı, sakallı ya da sakalsız oluşları, sakal renkleri gibi surete dayalı teferruatlı bilgiler bulunmaktadır. Temettuât defterlerinin bu özelliklerinden Osmanlı toplumunun sosyal ve ekonomik yapısına ait bilgilere ulaşılabilir. İçerdiği konular bakımından Temettuât defterlerini şu şekilde sınıflandırılabilir:

1.2.2.1. Sosyal Tarih Kaynağı Olarak Temettuât Defterleri

1.2.2.1.1. Aile, Şahıs Ad ve Sıfatları

Defterlerde verginin esas olduğu hane reislerinin isimleri kayıtlıdır. İsimler, Temettuât Defterleri'nde "Feyzullah Oğlu Salih" örneğinde olduğu gibi çok kere "Oğlu" kelimesi ile yazılmıştır. İsimlerin babaya nispet edilmesi, İslâmiyet'in etkisine bağlanabilir. Kur'an-ı Kerim'de ifade edilen "Onları, yani evlâtlıklarınızı babalarının ismine nisbet ederek çağırın. Bu Allah katında daha doğrudur. Eğer babalarını bilmiyorsanız, onlar zaten sizin din kardeşleriniz ve dostlarınızdır." (Ahzab, 33/5) buyruğu bu bağlantıyı göstermektedir. Ayrıca bu defterlerde, şahısların isimleriyle birlikte, "uzun boylu, orta boylu, ak sakallı" şeklinde eşkâllerine de yer verilmiştir. "Uzun Boylu Kara Bıyıklı Çoban Musa"⁴⁰, "Orta Boylu Sarı Bıyıklı Ali"⁴¹ gibi örnekler bunlardan bazılarıdır.

Aile adlarının mevcudiyeti mahalle veya köydeki akrabaların tespitini mümkün kılmaktadır. Baba-oğul veya kardeşler, hatta bazen amca-yeğen ve kuzenler peş peşe veya araya bir yahut iki tane gelerek yazılmıştır. Bu kolay ayırt edilebilen bir aile adına sahip olmayanların da aynı ailenin kolu olduklarını ortaya koymasına bakımından

³⁹Abdurrahman Vefik Sayın, *Tekâlif Kavaidi*, Maliye Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı Yayın No: 1999/352 Ankara, s. 441-442.

⁴⁰BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908, s. 18

⁴¹BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908, s. 19

tespitleri kolaylaştırıcı bir husus olmuştur. Bazı ailelerin bir kolunun diğer mahallelerde yaşadığı da görülmektedir. Aynı lâkabı taşıyanların çoğu iki haneden ibarettir.⁴²

Temettuât Defterleri, sadece aile adlarının değil, yörede kullanılan şahıs adlarının tespiti bakımından da mühim kaynak vazifesi görmektedir. Şahıs adlarında göze çarpan bir özellik de baba-oğul aynı adı taşıyanların sayılarında görülmektedir. Babası, doğumundan önce ölmüş bir çocuğa baba adının verilmesi yaygın bir uygulama ise de babasıyla aynı adı taşıyanların hepsinin yetim kaldıkları da düşünülmemelidir. Sosyal bakımdan adlar gibi sıfatların da şahısların belli özelliklerini göstermesi bakımından önemi büyüktür. Kara, sarı, uzun, küçük şeyh gibi sıfatların ifade ettikleri mânâ açıktır.

1.2.2.1.2. Hane Reislerinin Meslekleri

Hane reislerinin mesleki bilgileri incelendiğinde, İmam, Muhtar gibi vazifeliler dışında sadece eşkâl verilip hane reisinin mesleğinin yazılmadığı görülmektedir. Buna karşılık, bazı hanelerde ise genellikle hane numarası üzerinde “*Erbâb-ı ziraatdan idüğü*” , “çiftçi, gündelikçi, demirci, çulhacı” gibi hane reisinin mesleği yazıldığı görülmektedir. Küçük köylerde halkın hemen hemen hepsi yalnız ziraat ve hayvancılıktan geçimini temin etmektedirler. Ancak ziraatla uğraşanların hepsi toprak sahibi değildi. Toprağı olmayıp başkasından icarlayanlar da mevcuttur.

Hane bilgileri incelendiğinde evin reisi olarak genelde erkekler görülmektedir. Kur’an-ı Kerim’de ifade edilen “Erkekler kadınlar üzerine hâkimdir (idarecidir). Çünkü Allah Teâlâ onların bazısını bazısı üzerine tafdil buyurmuştur (üstün yaratmıştır). Ve (erkekler) mallarından infak etmektedirler (kadınlara harcamaktadırlar). Saliha kadınlar itaatlidirler. Allah Teâlâ’nın hıfzı sayesinde gaybı (kocalarının gıyabında, ırz ve mallarını) muhafaza ederler.” (Nisa, 4/34) buyruğu bu durumda etkili olmuştur. Hane reisleri içinde kadın ve yetimlere de rastlanmaktadır. Temettuât Defterleri’nde “*Yetim olduğundan salyanesi olmadığı*”⁴³ gibi ifade edilmektedir. Bunlar kadınsa eşi, çocuksa babası ölmüş olduğundan hane reisi durumuna gelmiş olanlardır.⁴⁴

⁴² www.os-ar.com/print.php?sid=81 (20.11.2013)

⁴³ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908, s. 111 Hane No:53

⁴⁴ www.os-ar.com/print.php?sid=81 (20.11.2013)

1.2.2.2. İktisâdi Tarih Kaynağı Olarak Temettuât Defterleri

1.2.2.2.1. Gayr-i Menkuller:

Temettuât Defterleri incelendiğinde tahriri yapılan yer veya bölge hakkında sosyal ve iktisâdî bakımdan birçok bilgilere ulaşılabilir. Defterlerde hane reislerinin tarla, bağ, bahçe, bostan, arsa, harman gibi gayr-i menkullerinin teferruatlı bir biçimde dökümleri yapılmıştır. Bunlardan ahalinin refah seviyesi, gelir düzeyi, ekilip-biçilen ürün çeşitleri, bölgenin iklimi, ticarî durumu, yerleşim şekilleri vs. gibi bilgilere ulaşılabilir. Defterlerde ekili tarlalar, “mezru tarla” olarak kaydedilmiştir. Bunlar da “sulak tarla”, “kıraç tarla”, “dağ tarlası”, “ova tarla” şeklinde nitelikleri belirtilerek kaydedilmiştir. Bu niteliklere bakılarak her birinden alınacak vergi ayrı ayrı tesbit edilmiştir. Ekili-dikili tarlaların haricinde kalan boş tarlalar ve kiraya verilen tarlalar da hâli (boş) ve kirada (icârda) şeklinde kaydedilmiştir. Tarlalardan sonra bağ, bahçe ve bostanlara yer verilmiştir.⁴⁵

Temettuât Defterleri'ne kaydedilen diğer gayr-i menkuller evler, dükkânlar ise tahrir arasında ayrıntılı bir şekilde kaydedilmiştir. Evlerin kaç oda, kaç kat olduğu, bahçesi, kuyusu, içme suyu gibi özellikleri belirtilmiştir. Hane reislerinin içinde buldukları, ev gelire konu teşkil etmediğinden “kendisi mukim” denilerek vergi kapsamına alınmamıştır. Eğer dükkânını kendi işletiyorsa “kendisi mukim” denilmiş, kirada ise kira bedeli kaydedilmiş, hisseli ise kiminle müşterek işletildiği ve hisse miktarı yazılmıştır.

1.2.2.2.2. Hayvanlar:

Temettü Defterleri'ne gayr-i menkullerden sonra hayvanlar yazılmıştır. Böylece bir köy veya kasabada en çok hangi hayvanların beslenip yetiştirildiği ve bunlardan ne ölçüde kazanç sağlandığının tespiti mümkündür. Ziraat yapılan yerlerde ahalinin toprağı işleyebilmesi için besledikleri öküz, camus, taşımacılıkta kullanılan merkep, bargir⁴⁶, deve, at defterlere yazılan hayvanların başında gelir.

Çiftçilikte ve taşımacılıkta kullanılan hayvanlardan sonra eti, sütü ve yünü için beslenen ve genelde her meslek sahibine ait evlerde bulunan koyun, keçi, inek gibi

⁴⁵ www.balkanlar.net/forum/index.php?topic=17340,0:wap2 (21.11.2013)

⁴⁶ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908, s. 36 Hane No:45

hayvanlar yazılır. Hayvanlar, koşu öküzü, âla-evsat, erkek-dişi, sağman-kısır veya döllü-dölsüz şeklinde yazılmaktadır.⁴⁷ Örneğin erkek merkep⁴⁸, kısır inek⁴⁹ gibi veriler ayrıntılı bir şekilde ifade edilmiştir.

Ayrıca arıcılık yapılan yerlerde her kovan başına vergi alındığı görülmektedir.⁵⁰

1.2.2.3. Vergi Miktarları ve Vergi Zamanı

Vergiler her hane reisinin isminin üst tarafında ve dikine olarak yazılmıştır. Ancak vergi kaydı hususunda da hicri 1256 ve hicri 1261 sayımlarında tutulan defterler arasında fark bulunmaktadır. H. 1256'da vergilerden sadece Vergü-yi Mahsusa'ya yer verilmiştir. Bunda da bazı defterlerde Ruz-ı Hızır⁵¹ ve Ruz-ı Kasım⁵²'da verilecek taksitler belirtilmiş bazıları ise tek rakamla senelik bildirilmiştir. Hicri 1261 sayımlarında ise sene-i sabıkada bir senede vermiş olduğu vergi-yi mahsusa ile birlikte Öşür⁵³ ve Âdet-i Ağnam⁵⁴ vergileri de kaydedilmiştir.⁵⁵

09908 numaralı temettuât defterinde de muaf olanlar hariç “*bir senede verdiği salyanesi*” şeklinde ifade edilmiştir.⁵⁶

1.2.2.3.1. Vergi Muâfiyeti ve Vergiden Muaf Olanlar:

Temettuât Defterleri'nde muaf olanlardan bahsedilirken hicri 1256 sayımında imam, müezzin veya şeyh denmekle yetinildiği halde “*cami müezzini olduğundan salyane vermediği*”⁵⁷ hicri 1261 sayımında “bâ berat Beyaz Camiî İmamı”, “bâ-berat

⁴⁷ www.balkanlar.net/forum/index.php?topic=17340.0:wap2 (21.11.2013)

⁴⁸ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908, s. 36 Hane No:45

⁴⁹ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908, s. 37 Hane No:49

⁵⁰ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908, s. 214 Hane No:67

⁵¹ **Ruz-ı Hızır:** *Hıdırrellez günü yerine kullanılan bir tabirdir. Milâdi mayısın altısına raslayan hıdırrellez günü, vade ve taksitlerin başlangıcı sayılır. Belirli vergiler haricinde bir kısım masraflar karşılığı olarak halka yapılan tevziat günüdür.* Pakalın, a.g.e., c. III, s.59.

⁵² **Ruz-ı Kasım:** *Milâdi Kasımın dokuzuna rastlayan ruz-ı kasım, ruz-ı hızır gibi vade ve taksitlerin başlangıcı sayılır. Belirli vergiler haricinde bir kısım masraflar karşılığı olarak halka yapılan tevziat günüdür.* Pakalın, a.g.e., c. III, s.59.

⁵³ **Öşür:** *Arapça onda bir demek olan öşür, istilâh olarak hububattan alınan vergi yerinde kullanılmıştır.* Pakalın, a.g.e., c. II, s.746.

⁵⁴ **Âdet-i Ağnam:** *Koyun ve keçiden alınan vergidir. Genellikle iki koyuna bir akçe olarak alınmıştır.* Pakalın, a.g.e., c. I, s.29.

⁵⁵ www.balkanlar.net/forum/index.php?topic=17340.0:wap2 (21.11.2013)

⁵⁶ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908

⁵⁷ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908, s. 2 Hane No:1.

Hızır İlyas Baba Tekyesi Şeyh” gibi hangi camiin, tekkenin imamı veya şeyhi veya kâtibi olduğu belirtilmektedir.

Bu defterlerde ayrıca mansûre ve redif olanlar veya bu teşkilatlarda yakınları bulunanlar da “asâkir-i mansûre tekaüdü” veya “oğlu redif” şeklinde belirtilmiştir. Temettuât Defterlerinde “*redif-i askeri olduğundan salyane vermediği*”⁵⁸ tarzında örnekler mevcuttur. Burada devlet için çalışan askerî sınıf ve birinci dereceden yakınları vergiden muaf tutulduğu görülür. Ayrıca askerî sınıf içerisinde seyyidler, imamlar, hatipler, şeyhler gibi kamu hizmetinde görevli olarak görülen kişiler bulunmaktadır.⁵⁹ Askerîden olanların, emeklilikten önce ve sonra edindikleri mal ve mülkler gösterilmektedir.

Eğer kişinin herhangi bir mal varlığı yoksa bu durum kaydedilmekte ve vergi tahakkuk ettirilmemektedir. Temettuât Defterleri'nde “şunun bunun i'anesiyle geçinmekte olduğu” ifadesiyle hiç geliri olmayan ve başkalarının yardımıyla geçinen hane reislerinden vergi alınmadığı belirtilmektedir. Ayrıca yetimlerden fakirlerden de vergi alınmamıştır. “*Fukarâ olduğundan salyanesi olmadığı*”⁶⁰ “*yetim olduğundan salyane vermediği*”⁶¹ gibi ifadelerle belirtilmiştir.

Gayr-i Müslimlerin çeşitli imtiyazlara sahip olmaları ve vergiden muaf tutulmaları büyük işyeri ve ticarethane sahiplerinin dikkatinin çekmiş ve dolaylı olarak bu imtiyazlardan yararlanmak istemişlerdir. Temettuât vergisi önceleri Osmanlı tebaasından alındığı halde daha sonraları ahalinin vergi vermemek için, özellikle Dersaadet'te büyük ticarethanelerini ve işyerlerini ecnebilere devretmeleri ve bu durumda hazineyi büyük zarara uğratması nedeniyle Temettuât vergisinin ecnebilere de teşmili için teşebbüslerde bulunulması ve yeni düzenlemeler yapılması istenmiştir. Vergiden muaf tutulan vakıfların gelirleri de mütevellilerin ailelerine bırakılmıştır. Vergiden muaf olan insanların Temettuât Defterleri'nde yer almaları Osmanlı

⁵⁸ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908, s. 52 Hane No:8.

⁵⁹ Murat Sarıcık, “*Osmanlı Devleti'nde Nakîbü'l-Esrâflık Kurumu*”, Türkler Ansiklopedisi, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, c. X, s. 388.

⁶⁰ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908, s. 117 Hane No:5

⁶¹ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908, s. 62 Hane No:42

Devleti'nin en küçük birimlerine kadar halkından haberdar olma isteğinden kaynaklanmıştır.⁶²

Başbakanlık Osmanlı Arşivi 'nde Maliye Varidat Kalemi Defterlerinden ve (ML. VRD. TMT.) koduyla tasnif edilmiş olan Temettuât Defterleri'nin tasnifi ve kataloglanmasında o tarihlerdeki idari taksimat esas alınmıştır. Defterler, içindeki bilgiler esas alınarak alfabetik olarak eyaletlere ayrılmıştır. Her eyalette kendi içinde alfabetik olarak kazalara ve köylere ayrılmıştır. 1988'de kataloglanarak araştırmacıların hizmetine sunulan Temettuât Defterleri dokuz katalog olup toplam 17747 defterden müteşekkildir.⁶³

Sonuç olarak; Temettuât Defterleri'nin genel itibariyle bir bölge hakkında aşağıdaki konular hakkında bilgi verdiği görülmektedir:

Bölgenin;

- 1 - Demografik etnik yapısı,
- 2- Fert düzeyinde menkul ve gayr-i menkul kaynaklar,
- 3- Ferdin yıllık kazancı,
- 4- İşletmelerin büyüklüğü,
- 5- Toplam ve ayrıntılı vergi yükünü, işgücünü,
- 6- Kişilerin mesleği,
- 7- Yetiştirilen zirai ürün ve hayvanlar,
- 8- Ticari ve sınai müesseseler.⁶⁴

1.2.3. Bucak Temettuât Defteri

Teke Sancağına bağlı olan Bucak Temettuât Defteri; Başbakanlık Osmanlı Arşivinde [ML. VRD. TMT. d] koduyla 09908 numarada kayıtlıdır. Defter, 17 X 48

⁶² www.balkanlar.net/forum/index.php?topic=17340.0:wap2 (21.11.2013)

⁶³ Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, İkinci Baskı, İstanbul 2000, s.254.

⁶⁴ İlbeyi Özer, “*Temettuât Defterlerinde Somuncu Babanın Nesebi*”, Akademik Araştırmalar Dergisi, S. 4-5, İstanbul 2000, s.596.

ebadında olup, 220 sayfadan oluşmaktadır. Sayfa sayısı, varak usulü yerine sayfa usulüne göre verilmiştir. Temettuât Defterinde kayıtlı olan sayımlar H.1260 (M.1844) yılına aittir.

Tez çalışmasına ana kaynak olan 09908 Numaralı Temettuât Defteri'nin tanzim edilme şekli incelendiğinde, defterin kapak sayfasında “*Antalya'ya tâbi Bucak nam-ı diğer Girmeği Kazası'nın emlak defteridir*”⁶⁵ ibaresinin yazıldığı görülmektedir. İlk sayfanın başında ise “*Bu defa Tanzimat-ı Hayriye usulünce müceddeden tahrirlerine irade-i şahane taalluk eden kazalardan Teke Sancağı'na tabi Bucak Kazası'nın nefsi-kasabasında kâin ahâlilerinin emlak ve arazisi kıymet-i hakîkalarını mübeyyin defteridir*”⁶⁶ ibaresinin yazılmış olduğu görülmektedir. Mahalle isimleri “*kaza-i mezbura tabi Mahalle-i Yörükler*”⁶⁷ şeklinde ifade edildikten sonra, mahallede bulunan hanelere 1'den itibaren sıra numarası verilerek sayım yapılmıştır. Bu şekilde yedi mahalle sayımı yapılarak, mahallelerden sonrada iki köyün sayımı, 09908 Numaralı defterde kaydedildiği görülmektedir.

Mahallelerin ve köylerin sayımına, bu yerleşim yerlerinde kamu hizmeti gören, imam, müezzin, müderris, naib gibi görevlilerin hanesinden başlayarak sayım yapılmıştır.

Teze kaynak defterde, “Hane 1, Numara 1”, “Hane 2, Numara 4” şeklinde hane numarasının yanında başka bir numara daha verilmiştir. Hane numarası 1'den itibaren birer artırılarak giderken, diğer numara sırası, farklı aralıklarla artarak devam etmektedir.

Temettuât Defterleri vergi mükellefi olan hane reisleri esas alınarak düzenlenmiştir. 09908 Numaralı defterde hane reislerinin isimleri, isimlerin başına kişilerin eşkâllerini belirten ifadeler yazılarak kaydedilmiştir. Mesela, “*Uzun Boylu Kumral Sakallı İkiz Oğlu Ali, Orta Boylu Kara Sakallı Dal Oğlu Osman*” gibi sıfat ve lakaplarıyla yazılmıştır.⁶⁸ Vergi mükellefinin ismi yanında fiziki tasviri yapılmıştır. Hane reisinin adının çaprazında bir senede verdiği vergi belirtilmiştir.

---

⁶⁵ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908 s.1

⁶⁶ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908 s.2

⁶⁷ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908 s.2

⁶⁸ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908, s.4

09908 Numaralı Temettuât Defteri, satır satır yazılmış olup, emlak ve hayvanat gelirleri alt alta kaydedilmiştir. Arazi tahririnde; tarlaların toplam dönümü “*tarla dönüm*” ifadesi ile belirtildikten sonra, ekilen ürüne göre dönümü de “*tarla-i mezkûrdan hinta ziraatı dönüm*” şeklinde ifadelerle ayrıca kayıtlara geçmiştir. Ekili olmayanlar da yine dönümleri belirtilerek nadas veya hali olduğu “*tarla-i mezkûrdan nadası*” ifadeleri ile kayıtlara geçmiştir. Bağ ve bahçelerden de ayrı ayrı dönüm veya evlek olarak bilgiler verilmiştir. Ayrıca bağ eşcarı başlığı altında bağlarda bulunan ağaçların sayıları da verilmiştir.

Arazi yazıldıktan sonra büyükbaş hayvanlar, küçükbaş hayvanlar, yük ve binek hayvanları cinslerine göre baş olarak kayıtlarda bulunmaktadır. İnek, keçi, koyun, sağman ve yoz olanları sırası ile gelirleriyle birlikte kaydedilmiş, hemen arkasından yavrularının sayımı varsa tosun, düve gibi genç hayvanların sayımı yapılmış, yine varsa öküz ve deve sayısı, son olarak beygir (at), kısarak, yoz kısarak, merkep, katır gibi yük ve binek hayvanları gelirleriyle birlikte sayıları verilmiştir. Hayvan sayılarının yanında hayvanların kıymetleri ve bu hayvanlardan alınan vergilerde kayıtlara geçmiştir. Ayrıca yerleşim yerlerindeki hanelerin genelinde olmamakla birlikte, az sayıdaki hanelerde bulunan kovan sayıları, adet olarak kaydedilmiştir.

Bucak Temettuât Defteri’ndeki bir başka veri de, hanelerde ziraat ve hayvancılıktan başka değişik mesleklerle uğraşanların meslek bilgilerinin bulunmasıdır. Bu bilgiler içerisinde dülger, duvarcı, demirci, sabancı, çoban, hizmetkârlık vs. gibi meslek çeşitleri ile “*bir senede hizmetkârlıktan kârı*”⁶⁹ gibi ifadelerle bu mesleklerden ne kadar gelir elde ettikleri ile beraber yazılmıştır.

Yerleşim yerlerinin tahriri yapıldıktan sonra o köylerin toplam vergisi ve temettuâtı yazılmıştır. Defterin sonunda ise Kaza’nın tamamının, yekûn vergisi ve yekûn temettuâtı bulunmaktadır.⁷⁰

⁶⁹ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908 s.136, Hane No:73

⁷⁰ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908, s.218

09908 Numaralı Temettuât Defteri kayıtlarında bulunan Yörükler Mahallesi'ndeki 8. hanenin transkribi; (aslı için bk. ekler bölümü)

Hane 8	21	redif mansure	bir senede verdiği salyanesi 50
Orta boylu kara bıyıklı Halilin emlak-ı vesâiresi			
<u>Bir senede verdiği salyane</u>	<u>icmal</u>	<u>temettuâtı</u>	<u>emvali</u>
050	000	000	540 tarla dönüm 180 kıymeti 3
000	000	000	000 tarlayı mezkûrdan mezru' eylediği dönüm 65 müşterek ziraatı
000	000	000	000 tarlayı mezkûrdan nadası 115
000	000	030	075 bağ eşcarı 10 kıymeti 7,5
000	000	032	060 buzağılı inek 1
000_	000	041	175 bir yaşında dişi dana 1 kıymeti 15 temettuâtı 10 sıpalı merkep 1 kıymeti 60 temettuâtı 31 öküz 1 kıymeti 100
050	1753	903	850

1.3. OSMANLI DEVLETİ'NDEKİ NÜFUS SAYIMLARI

Sosyal durumun ortaya çıkmasında etkili olan en önemli unsurlardan biri nüfustur. Osmanlı devletindeki nüfus sayımlarına bakıldığında, başlangıçta daha çok asker sayısını belirlemek amacıyla yapıldığı, Tanzimat ile birlikte, nüfus sayımlarına ve nüfusla ilgili verilere, daha modern bir bakış açısıyla yaklaşıldığı görülmektedir. Bu dönemde yapılan sayımlarda nüfusun sosyal ve ekonomik nitelikleriyle ilgili bilgi edinme amacı da vardır.⁷¹

Osmanlı Devleti'nde ilk dönemlerden itibaren çeşitli sayımlar ve yazımlar yapılmıştır. Toprak yazımı ve vergi mükelleflerinin tespiti için hazırlanan Tapu Tahrir defterleri bunlardan en önemlisidir. Ancak tahrir defterlerinde kişi yerine vergi yükümlüsü hane, yani geniş aile birimi esas alınmıştır. Bazen vergi yükümlüsü olarak

⁷¹Zakir Avşar, Ferruh Solak, "İmparatorluk Türkiye'sinde Yapılan Nüfus Sayımları", Yeni Türkiye Dergisi, Osmanlı Özel Sayısı, Yıl: 6, Mart-Nisan, Ankara 2000, c. XXXII, s. 615-617.

evlenmemiş erkekler (mücerred) ve dul kadınlar sayım içine alınmıştır. Tarih araştırmacıları modern demografi biliminin metotlarını kullanarak, söz konusu sayımlardaki bilgilerden faydalanıp, gerçek nüfusu hesaplama girişimleri yapmaktadırlar.⁷²

XIX. yy. da Osmanlı Devleti'nde yapılan ilk önemli nüfus sayımı II. Mahmut dönemindeydir. II. Mahmut, 1831 yılında yapılan nüfus sayımı ile yeni kuracağı ordu için gerekli vergi kaynakları ve askerlik yapabilecek yaştaki halkın sayısını tespit etmek istemiştir. Bu amaçla nüfus işleri ile uğraşmak üzere Ceride Nezareti kurulmuştur. Eyalet ve sancak merkezlerinde ise buna paralel olarak nüfus işlerine bakmak üzere Defter Nazırlığı oluşturulmaya başlanmıştır.⁷³

Bundan sonra XIX. yy. da nüfus ile ilgili çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Ancak kaynakların nüfusla ilgili nitelik ve nicelik hususunda kısıtlı bilgiler içermesi kesin sonuçlara ulaşılmasını mümkün kılmamaktadır. Mesela 1831 nüfus sayımında sadece erkek nüfus sayılmıştır. 1845 tarihli Temettuât Defterleri'nde ise hane reislerinin ismi ve toplam hane sayısı yer almaktadır. Bir diğer kaynak olan Nüfus Yoklama Defterleri'nde, erkek nüfusa ait bilgiler verilmektedir.⁷⁴

1.4. BUCAK KAZA MERKEZİNİN HANE SAYILARI VE NÜFUSU

1.4.1. Mahalle ve Köylere Göre Hane Sayıları ve Tahmini Nüfus

Osmanlı Devleti'nde XVI. asırdan itibaren tahrir usulünün terk edilmesinden sonra, nüfusun tespiti için başvurulmuş en mühim kaynaklar, şer'iyeye sicilleri içerisinde yer alan avarız ve nüzul kayıtları olmuştur. Bunların yanı sıra Gayr-i Müslim'lerden alınan cizye vergisi ile ilgili tutulan kayıtlar da bu hususta bizi aydınlatmaktadır. Bir avarızhanenin gerçekte kaç asıl haneden müteşekkil olduğu, şehirden şehire, mahalleden mahalleye, farklılık arz etmektedir. Bu durum tamamen, ekonomik şartların beldeden beldeye değişkenlik arz etmesinden kaynaklanmaktadır.⁷⁵

⁷² Nejat Göyünç, "Hane Deyimi Hakkında", Tarih Dergisi, S. 32 Mart, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul 1979, s. 332.

⁷³ Musa Çadırcı, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapıları*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1997, s. 44.

⁷⁴ Bütün, *a.g.t.*, s. 29.

⁷⁵ Akdemir, *a.g.e.*, s.97.

1831 yılı nüfus sayımına göre, Teke (Antalya) Sancağı'na bağlı Kızılkaya Nahiyesi'nin nüfusu 942, Girmiyeye ile birlikte Bucak'ın nüfusu 1724'tür. Bu nüfusun tamamı Müslüman'dır.⁷⁶

Ö. Lütfi Barkan, şehirlerin nüfusunu, tahrir defterlerine göre, hane karşılığı "5" kat sayısını esas alarak hesaplamıştır.⁷⁷ Tez çalışmasına kaynak olan 09908 No'lu Temettuât Defteri'ndeki haneler de 5 kat sayısı esas alınarak tablolandırılmıştır.

Tablo 1: Mahalle ve Köylerin Hane Sayıları ve Tahmini Nüfusları

Sıra No	Mahalle Adı	Hane Sayısı	Tahmini Nüfus (Hane×5)
1	Yörükler Mahallesi	69	345
2	Çavuşlar Mahallesi	87	435
3	Alaaddin Mahallesi	73	365
4	Cami Mahallesi	78	390
5	Kemiklik Mahallesi	56	280
6	Çukur Mahallesi	77	385
7	Karayvatlar Mahallesi	100	500
	Toplam	540	2700
Sıra No	Köy Adı	Hane Sayısı	Tahmini Nüfus (Hane×5)
1	Devri Köyü	46	230
2	Girmeği Köyü	77	385
	Toplam	123	615
Genel Toplam		663	3315

İncelediğimiz deftere göre, Bucak Kaza Merkezi'nde 7 mahalle bulunmaktadır. Bu mahallelerde 540 hane olup, her bir haneyi 5 kişi olarak kabul edersek, mahallelerdeki toplam tahmini nüfus 2700 kişidir. Ayrıca 09908 numaralı Temettuât Defteri'nde, merkeze bağlı 2 köyün de bilgileri bulunmaktadır. Bu köylerde de 123 hane bulunmaktadır. Nüfusa baktığımızda, tahmini olarak 615 kişi mevcuttur. Elde edilen

⁷⁶Yurt Ansiklopedisi, "Antalya", s. 780.

⁷⁷Akdemir, a.g.e., s.100.

veriler neticesinde Bucak Kaza Merkezi'nin genelinde toplam hane sayısı 663 iken tahmini nüfus da 3315 kişidir.

Hane ve nüfus sayısı bakımından en fazla hanesi ve nüfusu olan mahalle 100 hane ve 500 nüfus ile Karayvatlar Mahallesi'dir. Karayvatlar Mahallesi'ni 87 hane, 435 nüfus ile Çavuşlar Mahallesi takip etmektedir. Ez az haneye ve nüfusa sahip olan mahallede Kemiklik Mahallesi'dir ki hane sayısı 56 tahmini nüfusu da 280 kişidir.

1.4.2. İsim Çeşitleri

Bucak Kaza Merkez'inde kullanılan isim çeşitleri ve sayı bilgileri şu şekilde verilmiştir.

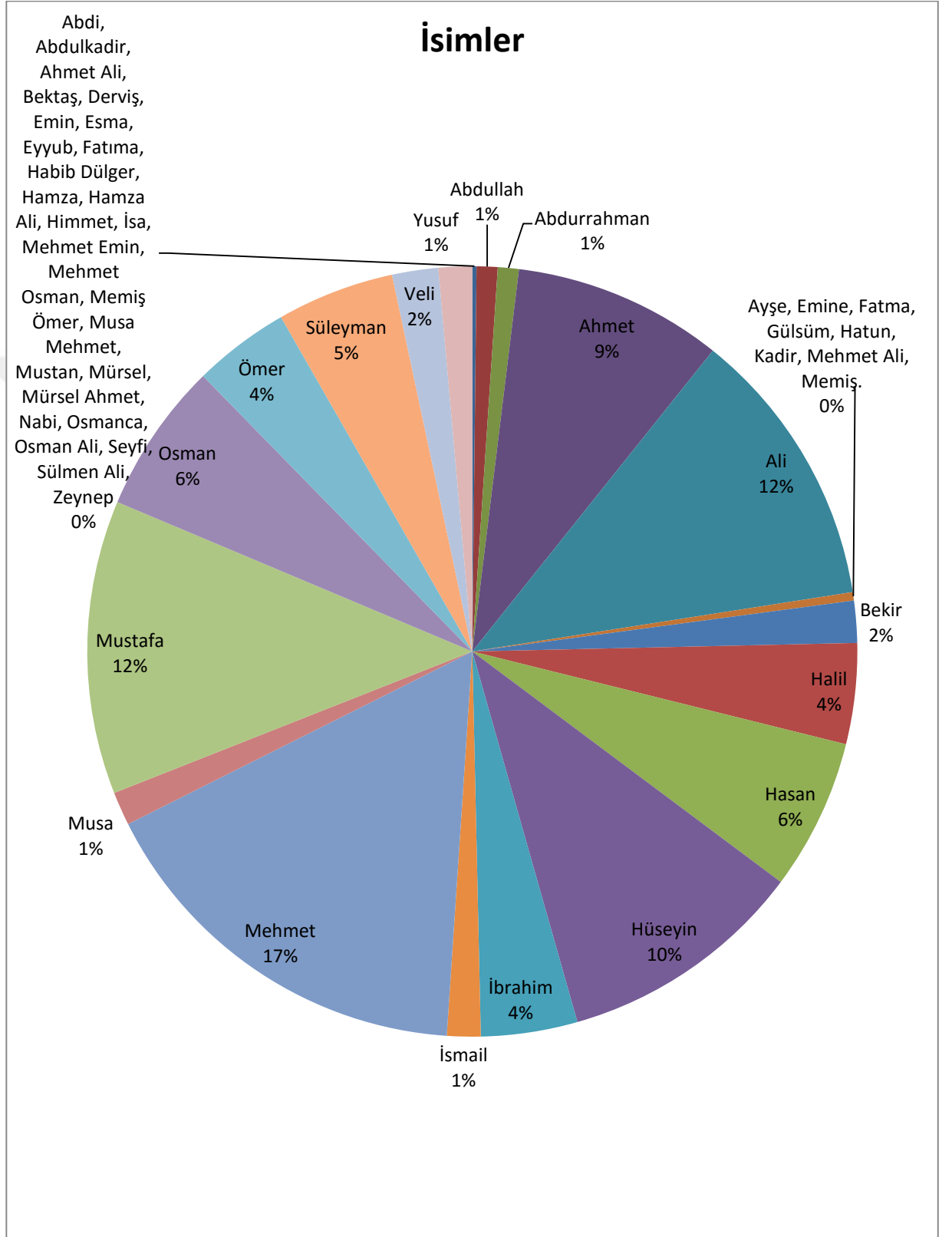
Tablo 2: Mahalle ve Köylerde Kullanılan İsim Çeşitleri

İsimler	Yörükler Mahallesi	Çavuşlar Mahallesi	Alaaddin Mahallesi	Cami Mahallesi	Kemiklik Mahallesi	Çukur Mahallesi	Karayvatlar Mahallesi	Devri Köyü	Girmeği Köyü	TOPLAM
Abdi				1						1
Abdulkadir			1							1
Abdullah		1	1	1	1	1				5
Abdurrahman	1			3			1			5
Ahmet	8	5	7	4	2	8	8	6	2	50
Ahmet Ali									1	1
Ali	7	8	12	5	3	9	9	6	8	67
Ayşe				1					1	2
Bekir			1	2	1	2	2	1	1	10
Bektaş							1			1
Derviş					1					1
Emin	1									1
Emine									2	2
Esmâ					1					1
Eyyub									1	1
Fatıma								1		1
Fatma						2				2
Gülsüm		2								2
Habib Dülger		1								1
Halil	3	4	2		1	1	7	3	3	24
Hamza	1									1
Hamza Ali			1							1
Hasan	1	8	2	2	4	5	4	3	7	36
Hatun				1		1				2
Himmet						1				1
Hüseyin	8	7	3	3	7	7	11	5	8	59
İbrahim	9	6	4	1	1		1		1	23
İsa			1							1
İsmail	2	1	2	1		1		1		8

İsimler	Yörükler Mahallesi	Çavuşlar Mahallesi	Alaaddin Mahallesi	Cami Mahallesi	Kemiklik Mahallesi	Çukur Mahallesi	Karayatlar Mahallesi	Devri Köyü	Girmeği Köyü	TOPLAM
Kadir				1		1				2
Mehmet	5	10	10	12	11	15	21	3	7	94
Mehmet Ali		1	1							2
Mehmet Emin					1					1
Mehmet Osman				1						1
Memiş	1	1								2
Memiş Ömer			1							1
Musa	1	2	1				2		2	8
Musa Mehmet				1						1
Mustafa	5	6	5	15	7	9	14	3	6	70
Mustan	1									1
Mürsel				1						1
Mürsel Ahmet				1						1
Nabi									1	1
Osman	4	7	3	2	2	3	7	2	6	36
Osmanca	1									1
Osman Ali								1		1
Ömer	4	5	3	1	3	3		2	2	23
Seyfi					1					1
Süleyman	3	6	4	2	1	3	5	1	3	28
Sülmen Ali			1							1
Veli				2	2		2	2	3	11
Yusuf		2	1	1	1		1	1	1	8
Zeyneb									1	1

Grafik 1: İsimler Grafiği

Temettuât Defteri'ne göre Bucak Kaza Merkezi'nde yer alan isim çeşitlerine bakıldığında, 53 farklı isim bulunmaktadır. En sık rastlanan Mehmet ismi 94 kişi ile hanelerin % 17'sinde kullanılmıştır. Daha sonra sırasıyla Mustafa 70 kişide % 12 oranında, Ali 67 kişide % 12 oranında, Ahmet 50 kişide % 9 oranında, Osman 36 kişide % 6 oranında, Süleyman 28 kişide % 5 oranında kullanılmıştır.

Sık kullanılan isimler genelde Peygamberimiz (sav)'in isimleri ile dört büyük halife isimleri olması, isim verilirken dini boyutun ön planda tutulduğunu akla getirirken Bucak Kazası'nın muhafazakâr yapısını ortaya çıkarmaktadır. Genelde erkek isimleri üzerine tutulan Temettuât Defteri'nde, 8 farklı kadın ismi de mevcuttur. Kadın isimlerinde kullanılan Emine, Ayşe, Gülsüm isimleri Hazret-i Peygamber'in (sav) mübârek validelerinin, eşlerinin ve kızlarının isimleri olmasından kaynaklı olduğu söylenebilir.

1.4.3. Lakaplar

Bucak Kaza Merkezi'nde kullanılan lakaplar farklılık arz etmektedir. Bu lakapları sınıflandıracak olursak; Kişiye bağlı, sığata bağı, mesleğe bağı, dini motifli, askeri unvanlı, coğrafi, etnik isimli, hayvan adlarına ait lakaplar bulunduğı gibi, bunun dışında lakapsızlarda bulunmaktadır. Yapılan tasnifler şu şekilde örneklendirilebilir;

Kişiye Bağı Lakap: Sarı Osman Oğlu Süleyman⁷⁸, Has Ali Oğlu Ahmet⁷⁹

Sığata Bağı Lakap: Kabakulak Ahmet⁸⁰, Kavan Ali⁸¹

Mesleğe Bağı Lakap: Bakkal Mehmet⁸², Güllenci İbrahim⁸³

Dini Motifli Lakap: şeyh Mustafa⁸⁴, Hacı Süleyman⁸⁵

Askeri Unvanlı Lakap: Çavuş Oğlu Musa⁸⁶

Coğrafi Nisbeli Lakap: Bağıdati Ahmet⁸⁷

Etnik İsimli Lakap: Tatar Süleyman⁸⁸

⁷⁸ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908 s.39, Hane No:59

⁷⁹ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908 s.42, Hane No:71

⁸⁰ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908 s.16, Hane No:60

⁸¹ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908 s.33, Hane No:33

⁸² BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908 s.14, Hane No:50

⁸³ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908 s.16, Hane No:59

⁸⁴ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908 s.29, Hane No:19

⁸⁵ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908 s.28, Hane No:14

⁸⁶ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908 s.159, Hane No:67

⁸⁷ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908 s.25, Hane No:25

Hayvan Adlı Lakap: Kıtırmir İbrahim⁸⁹

Lakapsızlar: Mehmet Efendi⁹⁰, Süleyman Ağa⁹¹

Tablo 3: 09908 Numaralı Temettuât Defterinde Kullanılan Lakaplardan Örnekler

Askeri Lakaplar	Coğrafi Lakaplar	Dini Lakaplar	Kişiyeye Bağlı Lakaplar	Mesleki Lakaplar	Sıfata Bağlı Lakaplar	Etnik Lakaplar	Hayvan Adlı Lakaplar	Lakapsızlar
Çavuş Oğlu Musa	Kızıllı Hüseyin, Bağdadi Ahmet, Aydınlı Hüseyin, Mamaklı Ali, Gerceli İmam Mehmet, Bekşili Osman, Gerceli Hatun, Avdanlı Hatun, Ağlasunlu Mehmet, Kocalı Halil, Evcenli Halil, Kılınçlı Mehmet, Dağlı Hüseyin	Ömer Hoca, Hacı İsmail Ağa, Hacı Mehmet, Hacı Hüseyin, Hatip Ömer, Şeyh Mustafa, Hafız Ahmet, Molla Ahmet, İmam Abdurrahman, Hoca Ahmet	Sarı Oğlu Ahmet, İkiz Oğlu Ali, Dal Oğlu Osman, Kel Ali Oğlu Hüseyin, Gök Mustafa Oğlu Hasan, Osman Oğlu İbrahim, Tarık Oğlu Mehmet, İsmail Oğlu Ahmet, Çelebi Oğlu Süleyman, Afşar Oğlu Ahmet	Hekim Mehmet, Demirci Hasan, Berber Ali, Demirci Ali, Fakçı İbrahim, Hazinedar Ömer, Çoban Musa, Kasap Osman	Küçük Ömer, Deli İsmail, Kel Bekir, Kaba Ahmet, Sarı İsmail, İnce Ali, Gök Ömer, Kör Musa, Engel Ahmet, Dikenli Mehmet, Burunsuz İbrahim	Tatar Süleyman, Boşnak Osman, Arap İbrahim,	Pire İbrahim, Kurt Ömer, Koç İsmail, Koç Ömer, Kurt Ali, Çakal Mehmet, Kıtırmir İbrahim, Baykuş Veli, Koç Mustafa	Hüseyin Efendi, Ali Efendi, Osman Efendi, Ali, İbrahim, Hamza Ali, Abdulkadir

⁸⁸ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908 s.11, Hane No:39

⁸⁹ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908 s.34, Hane No:36

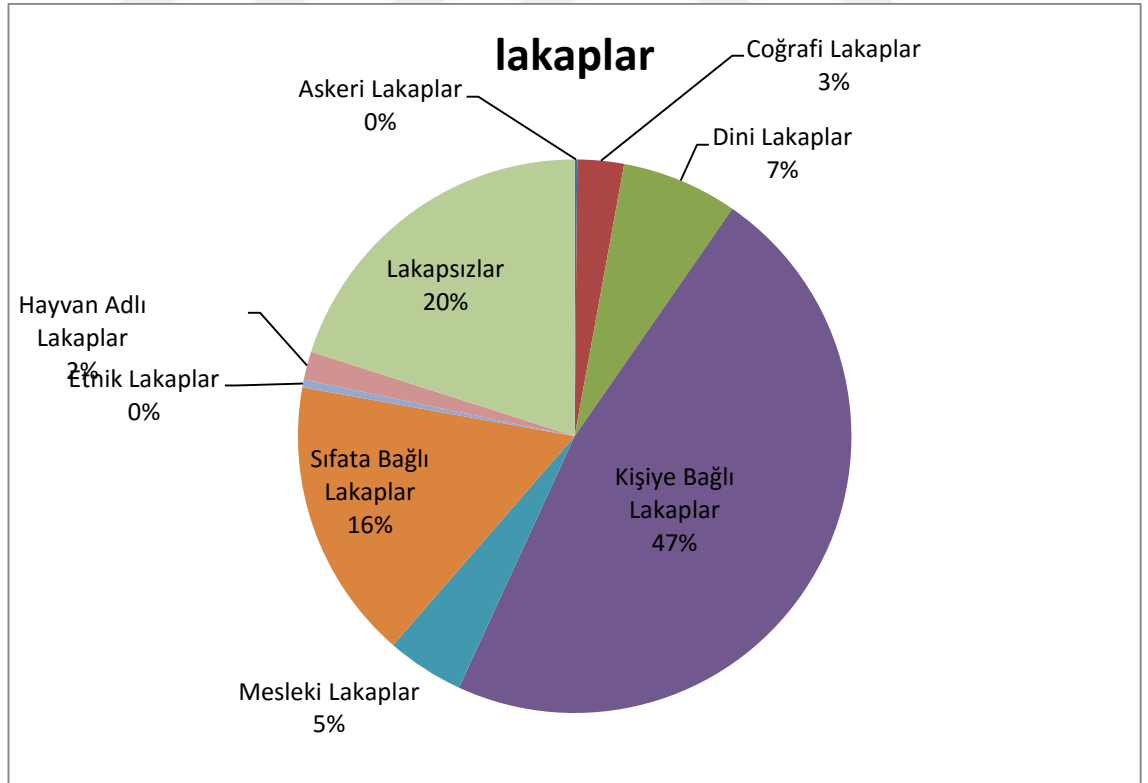
⁹⁰ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908 s.26, Hane No:8

⁹¹ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908 s.3, Hane No:4

Tablo 4: Bağlı Mahalle ve Köylerde Kullanılan Lakaplar ve Sayıları

Mahalleler	Hane Sayısı	Askeri Lakaplar	Coğrafi Lakaplar	Dini Lakaplar	Kişiyeye Bağlı Lakaplar	Mesleki Lakaplar	Sıfata Bağlı Lakaplar	Etnik Lakaplar	Hayvan Adlı Lakaplar	Lakapsızlar
Yörükler Mah.	69		2	4	23	5	10	2	2	21
Çavuşlar Mah.	87		2	4	25	11	19		1	25
Alaaddin Mah.	73	1	2	4	42		8		1	15
Cami Mah.	78		3	6	33	1	11		2	22
Kemiklik Mah.	56		1	6	32	3	4			10
Çukur Mah.	77		1	3	36	4	18		4	11
Karayvatlar Mah.	100		2	5	61		11			21
Devri Köyü	46		2	7	19	2	13	1		2
Girmeği Köyü	77		3	6	42	4	15		1	6
Toplam	663	1	18	45	313	30	109	3	11	133

Grafik 2: Lakaplar

Tablo ve Grafikten edinilen verilere göre, kişiyeye bağlı lakapların daha sık kullanıldığı ortaya çıkmaktadır. Bucak Kaza Merkezi'ne bağlı 7 mahalle ve 2 köyde

bulunan 313 hanede kişiye bağlı lakap kullanılmıştır. Bu rakam tüm haneler içinde % 47' karşılık gelmektedir. Bunun yanında % 16 oran ile 109 hane de sığata bağlı lakap kullanıldığı görölmektedir. Tablodaki verilerden ortaya çıkan bir başka dikkat çekici husus ise, hanelerin % 20'sinde veya 133 hanede lakap kullanılmaması olmuştur. Bu hanelerde bulunan kişiler, sadece ismi veya ismi ile beraber efendi, bey, ağa gibi ifadelerle deftere kaydedilmişlerdir.

1.5. GELİR KAYNAKLARI VE DAĞILIMI

1.5.1. Mahalle ve Köylerin Hane Sayıları, Vergileri, İcmalleri, Temettuâtları ve Emvalleri

Arapça bir kelime olan “emval”, Türkçe'ye mal kelimesinin çoğulu olan mallar şeklinde çevrilir. Emval kelimesi; tasarruf olunan kıymetli ve lüzumlu şey, taht-ı tasarrufunda bulunan akçe ve eşya ve hayvanat, var, varlık, servet anlamları ile beraber nakid, akçe, varidat anlamlarına gelmektedir. Ayrıca tüccar eşyası, emtia, tüccar malı anlamları da vardır.⁹²

“İcmal” kelimesi ise Arapça ceml kelimesinden “dağınık şeyleri toplamaktan” gelmektedir. Uzun bir hesaptan çıkarılan hulasa, hesapları toplu bir halde ve kısaltarak gösteren defter veya cetvel anlamına gelir. İcmal defteri de; hesapların toplu olarak kaydedildiği defter olarak görölmektedir.⁹³

09908 numaralı Temettuât Defterine göre Bucak Kaza Merkezi'nde 7 mahalle 2 köy bulunmaktadır. Bu yerlerdeki toplam hane sayıları, hanelerden alınan toplam vergiler, Temettuâtlar ve hanelerin toplam icmalleri, emvalleri şu şekildedir.

⁹² Şemseddin Sami, “*Emval*” Kamus-ı Türki, Çağrı Yayınları, İstanbul 2001 s.1259

⁹³ İlhan Ayverdi, “*İcmal*”, Misalli Büyük Türkçe Sözlük, İkinci Baskı, Kubbealtı Yayınları, İstanbul 2006, c. II, s. 3106.

Tablo 5: Mahalle ve Köylerin Hane Sayıları, Vergileri, İcmalleri, Temettuâtları ve Emvalleri

Sıra No	Mahalle&Köy Adı	Hane Sayısı	Vergileri	İcmalleri	Temettuâtları	Emvalleri
1	Yörükler mah.	69	006764	0141261	064366	076895
2	Çavuşlar mah.	87	010935	0180668	087978	092690
3	Alaaddin mah.	73	007420	0125989	063412	062577
4	Cami mah.	78	009353	0144854	070383	074471
5	Kemiklik mah.	56	005926	0113567	054876	058691
6	Çukur mah.	77	011205	152560	075719	076741
7	Karayvatlar mah.	100	014644	231807	115179	116628
8	Devri Köyü	46	003975	079568	035130	044438
9	Girmeği Köyü	77	007852	125366	057218	068148
	Genel Toplam	663	078074	1295640	624261	671379

Bucak Kaza Merkezi'ne bağlı mahalle ve köyler arasında en çok vergiyi Karayvatlar Mahallesi vermektedir. Karaayvatlar Mahallesi'ni ilk sıraya taşıyan özellik, diğer mahalle ve köylere nazaran gelirlerinin fazla olmasıdır. İkinci olarak Çukur Mahallesi gelmektedir. En az vergi veren yerleşim yeri de Devri Köyü'dür.⁹⁴

1.5.2. Mahalle ve Köylere Göre Gelir Dağılımı

1845 tarihinde, Bucak Kaza Merkezine bağlı 7 adet mahalle ile 2 adet köy mevcuttur. Yerleşim yerlerinin toplam gelirleri ile toplam mahalle ve köy gelirlerine oranı, hane sayıları ile bunun toplam mahalle ve köylerin hane sayısına oranı, ayrıca hane başına düşen gelirleri, şu şekildedir:

⁹⁴ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908, s. 218.

Tablo 6: Mahalle ve Köylere Göre Gelir Dağılımı

Sıra No	Mahalle&Köy Adı	Hane Sayısı	Toplam Hane Sayısına Oranı %	Toplam Gelir Krş.	Gelirler Toplamına Oranı (%)	Hane Başına Düşen Gelir Krş.
1	Yörükler Mah.	69	% 10,4	064366	% 10,3	932.84
2	Çavuşlar Mah.	87	% 13,1	087978	% 14,1	1011.24
3	Alaaddin Mah.	73	% 11	063412	% 10,2	868.66
4	Cami Mah.	78	% 11,7	070383	% 11,3	902.35
5	Kemiklik Mah.	56	% 8,5	054876	% 8,8	979.93
6	Çukur Mah.	77	% 11,6	075719	% 12,1	983.36
7	Karayvatlar Mah.	100	% 15,1	115179	% 18,4	1151.79
8	Devri Köyü	46	% 7	035130	% 5,6	763.70
9	Girmeği Köyü	77	% 11,6	057218	% 9,2	743.10
	Genel Toplam	663	% 100	624261	% 100	941.57

Tabloya göre hane sayısı en fazla olan mahalle, Karayvatlar Mahallesi'dir. Burada 100 hane bulunmaktadır. İkinci sırada 87 hane ile Çavuşlar Mahallesi bulunmaktadır. Hane sayısı en düşük olan yerleşim yerlerine baktığımızda; Devri Köyünde 46 hane, Kemiklik Mahallesi'nde de 56 hane bulunmaktadır.

Bucak Kaza Merkezine bağlı mahalle ve köylerin toplam hane sayısı 663 adettir. Bu hanelerden elde edilen toplam gelir ise 624261 kuruştur. Hane başına düşen en fazla gelir, 1151,79 kuruşla Karayvatlar Mahallesi'nde görülmektedir. 1011.24 kuruş gelire Çavuşlar Mahallesi, ikinci sırada yer almaktadır. Hane başına düşen en düşük gelir, 743,10 kuruşla Girmeği Köyü'nde görülmektedir. 763.70 kuruş gelire Devri Köyü de hane başına düşen gelir açısından en düşükler arasına girmektedir.

Mahalle ve köyleri toplam gelirleri açısından değerlendirecek olursak, Karayvatlar Mahallesi 115179 kuruş gelire en fazla geliri olan mahalledir. 87978 kuruş geliri olan Çavuşlar Mahallesi de ikinci sıradadır. Toplam geliri en düşük olan Devri Köyü'nün 35130 kuruş geliri vardır. Kemiklik Mahallesi de 54876 kuruş olan geliri ile en düşük geliri olan yerleşim yerleri arasındadır.

09908 Numaralı Temettuât Defterinde kayıtlı 7 mahalle ve 2 köy bulunurken, günümüzde Bucak İlçesi'nde 20 mahalle, 35 köy bulunmaktadır. İlçenin gelir kaynağı ziraat ve hayvancılıktan daha çok, ticarete ve sanayiye bağlı hale gelmiştir. Ziraat ve hayvancılık köy ve beldelerde yaygındır.

Günümüz Bucak İlçesinin gelirleri değerlendirilse; İlçede 600'ün üzerinde küçük sanayi esnafı olmak üzere 4000 esnaf, 125 fabrika ve atölye mevcuttur. 2500'ü mermerde olmak üzere 6000 işçi istihdam edilmektedir. Ayrıca ilçede büyük sanayi alanında 160 fabrika ve imalathane bulunmaktadır. Özellikle işlenmiş traverten, mermer, çimento üretimi yapılmaktadır. Amerika, İsrail, Çin, Libya ve Suudi Arabistan ve diğer ülkelere 2014 yılında toplam ihracat 210 milyon doların üzerinde olup, İlçede 67 firma ihracat yapmaktadır. Ayrıca ilçede üretilen çelik iskele, çelik kapı, mermer makineleri, motor gömleği, piston, kesme çiçek ve çelenk yurt dışına ihraç edilen ürünlerden bazılarıdır.⁹⁵

1.5.3. Hanelere Göre Gelir Dağılımı

İktisadi bir terim olarak gelir, üretime yapılan katkı karşılığında belirli bir sürede, genellikle bir yılda elde edilen değerlerin, mal veya hizmet toplamı olarak tanımlanmaktadır. Gelir ferdin ve toplumun refah seviyesinin değerlendirilmesinde önemli bir göstergedir. Toplam gelirin fert veya aileler arasında nasıl dağıldığını yani, fertlerden ne kadarının ne miktar gelir elde ettikleri, gelir seviyeleri arasındaki farkın ne olduğu incelediğinde, buna kişi başına gelir dağılımı adı verilmektedir. Kişilerin gelirlerinin gruplandırılması yapılarak toplam hâsıladaki yüzde payları ve nüfusun yüzde kaçını oluşturdukları karşılaştırmaları incelenebilir.⁹⁶

09908 No'lu Temettuât Defteri'ndeki hane gelirleri, mahalle ve köy ölçeğinde çeşitli yönleri ile değerlendirildi. Hanelerin gelir seviyelerinin ortalamasının altında ve üstünde olmasına göre sınıflandırılarak yüzdelik oranlarla çeşitlendirildi.

⁹⁵ http://www.bucak.gov.tr/default_B0.aspx?content=1063 (24.03.2015)

⁹⁶ Aytaç Eker, *Maliye Politikası*, Doğu Matbaası, Ankara 1996, s.297.

Tablo 7: Hanelere Göre Gelir Dağılımı

Sıra No	Mahalle ve Köy Adı	Hane Sayısı	Toplam Geliri	Hane Başına Ort. Gelir	Ort. Üstünde Hane Sayısı	Ort. Altında Hane Sayısı	Ort. Üstünde Hane Sayısı %	Ort. Altında Hane Sayısı %
1	Yörükler Mah.	69	064366	932.84	25	44	% 36.2	% 63.8
2	Çavuşlar Mah.	87	087978	1011.24	28	59	% 32.2	% 67.8
3	Alaaddin Mah.	73	063412	868.66	27	46	% 37	% 63
4	Cami Mah.	78	070383	902.35	34	44	% 43.6	% 56.4
5	Kemiklik Mah.	56	054876	979.93	19	37	% 34	% 66
6	Çukur Mah.	77	075719	983.36	31	46	% 40.26	% 59.74
7	Karayvatlar Mah.	100	115179	1151.79	34	66	% 34	% 66
8	Devri Köyü	46	035130	763.70	14	32	% 30.4	% 69.6
9	Girmeği Köyü	77	057218	743.10	30	47	% 39	% 61
Toplam		663	624261	8336.97	242	421		

Bucak Kaza Merkezi'nin yerleşim yerlerindeki hanelerin gelirleri tabloya göre değerlendirildiğinde, 242 hanenin gelirinin ortalamanın üzerinde, 421 hanenin gelirinin ise ortalamanın altında olduğu görülmektedir. Ortalamanın üstünde geliri haneye en fazla sahip olan yer % 43,6 oranla Cami Mahallesi'dir. Bu mahallede bulunan 34 hanenin geliri ortalamanın üstünde, 44 hanesinde geliri ortalamanın altındadır. Cami Mahallesi'ni % 40,26 oranla Çukur Mahallesi takip etmektedir. Burada hanelerin 31'inde gelir ortalamanın üstündedir, 46'sında ortalamanın altındadır.

Ortalamanın altında geliri haneye, en fazla sahip olan yerleşim yeri % 69,6 oranla Devri Köyü'dür. Köydeki 32 hane, ortalamanın altında gelire sahiptir. 14 hanede de ortalamanın üstünde gelir vardır. Çavuşlar Mahallesi % 67,8 oranla, ortalamanın altında geliri haneye sahip ikinci yerleşim yeridir. Mahallede toplam 87 hane mevcut olup, 28 hane ortalamanın üstündedir. 59 hane de ortalamanın altındadır.

1.5.4. Mahalle ve Köylerdeki Meslek Çeşitleri ve Sayıları

İnsanlar kendi kabiliyetleri ve yaşadığı çevrenin şartları doğrultusunda, bir mal üreterek veya ürettiği malın bir kısmını başka mallarla değiştirerek, ihtiyaçlarını gidermeye çalışır. Çünkü fert ya da aile, tüm ihtiyaçlarını, kendi faaliyetleri neticesinde elde ettiği mallarla karşılayamaz. İnsanların tabiat üzerindeki hâkimiyetlerinin artması, üretimin çoğalması, araç-gereç ve tekniğin gelişmesi, tüketici kitlelerin ortaya çıkması gibi değişiklikler, onları fonksiyonel bir ihtisaslaşmaya ve işbölümüne götürecek şartları ortaya çıkarmış ve böylece meslekler ortaya çıkmıştır.⁹⁷

Osmanlı Devleti dönemindeki mesleklere bakıldığında, meslek paylaşımında etnik yapının etkisini görülmektedir. Müslüman olan tebaa, daha çok ziraat ve hayvancılıkla meşgul olurken, Gayri Müslim’lerde ticarete dayalı işlerde etkindirler.⁹⁸

Bucak Kaza Merkezi’ne bağlı yerleşim yerlerinde Gayri Müslim unsur yoktur. Ticarete dayalı mesleklerde çok değildir. Hemen hemen her hanenin işlediği toprağı ve baktığı hayvanları mevcuttur.

09908 Nolu Temettuât Defteri’ne göre, meslek çeşitlerinin ve sayılarının verildiği bu bölümde, ziraat ve hayvancılıktan bahsedilmedi. Ziraat ve hayvancılık hakkında ikinci bölümde ayrıntılı bilgi verileceği için bu bölümde ziraat ve hayvancılık, diğer meslekler, kısmına alındı.

Temettuât Defterleri’nde yazılı olan hane reislerinin mesleklerini çeşitli gruplar içerisinde değerlendirmek mümkündür. Bu çalışmada meslek grupları, kamu hizmetinde görevliler ve şahsi işleri ile uğraşanlar olmak üzere ikiye ayrıldı. İmamlık, hatiplik, müezzin, ayan-ı kaza⁹⁹(*Bir memleketin ileri gelenleri*), mukayyid¹⁰⁰(*Yazan, kaydeden, bir büro veya kalemde, gelen giden evrâkı kaydetmek ve kayıt işlerine bakmakla görevli kayıt memuru*), ihtiyar¹⁰¹(*Köy tüzel kişiliğinde, muhtar başkanlığında görev yapan kişiler*), naib¹⁰²(*Kadı vekili, kadı, şeriat hükümlerine göre hüküm veren hâkim*), redif¹⁰³(*Terhis edilerek*

⁹⁷ Mustafa E. Erkal, *Sosyoloji*, Der Yayınları, İstanbul 1998, s. 198.

⁹⁸ Şerif Mardin, *Türk Modernleşmesi*, İletişim Yayınları, İstanbul 1995, s. 213.

⁹⁹ Ferit Devellioğlu, “Ayan”, *Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Yirminci Baskı, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2003, s. 54.

¹⁰⁰ İlhan Ayverdi, “*mukayyit-mukayyid*”, *a.g.e.* s. 2137.

¹⁰¹ İsmail Parlatır, “*İhtiyar*”, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Üçüncü Baskı, Yargı Yayınevi, Ankara 2009, s. 710.

¹⁰² Ferit Devellioğlu, “*Naib*” *a.g.e.* s. 799.

¹⁰³ Ferit Devellioğlu, “*Redif*” *a.g.e.* s. 881.

ihtiyata geçirilen kur'a askerlerine verilen bir ad), müderrislik görevleri kamu hizmeti olarak verilmiştir. Irgatlık, çobanlık, değirmenci, kömürcü vb. işler de şahsi meslekler içerisinde değerlendirilmiştir.

Bucak Kaza Merkezi'nde Kamu Hizmeti'nde çalışan görevlilerin görevleri ve sayıları şu şekildedir.

Tablo 8: Mahalle ve Köylerde Kamu Hizmeti'nde Çalışan Görevlilerin Meslek Çeşitleri ve Sayıları

Mahalle ve Köy Adı	Meslek Çeşitleri								
	İmam	Müez-zin	Hatip	Naib	Redif	Ayan-ı kaza	Müderris	Mukayyid	İhtiyar
Yörükler Mah.	1	1				1			1
Çavuşlar Mah.	3		1		1				1
Alaaddin Mah.			1	1	1			1	
Cami Mah.	2		1		3				
Kemiklik Mah.	1		1		1		1		
Çukur Mah.	1				3				3
Karayvatlar Mah.	1				4				1
Devri Köyü			1		1				1
Girmeği Köyü	1		2						
Toplam	10	1	7	1	14	1	1	1	7

Tablodaki bilgilere göre Allaaddin Mahallesi ve Devri Köyü'nde imam bulunmamaktadır. Buralarda cami görevlisi olarak hatiplerin vazife yaptığı söylenebilir. Bucak Kaza Merkezi'ndeki yerleşim yerlerinde, 14 kişi redif olarak görevlendirilmiştir. Bu sayı diğer kamu hizmetlerindeki görevli sayılarından daha fazladır. Müezzin, naib, ayan-ı kaza, mukayyid ve müderrislik hizmetinde bulunanlar birer kişidir.

09908 No'lu Bucak Temettuât Defteri'nde Kamu Hizmeti'nde çalışan görevlilerin mesleği belirtildikten sonra "...olduğundan salyanesi olmadığı veya salyane vermediği" gibi ibarelerle mesleği icabı vergiden muaf oldukları belirtilmiştir. Ayrıca

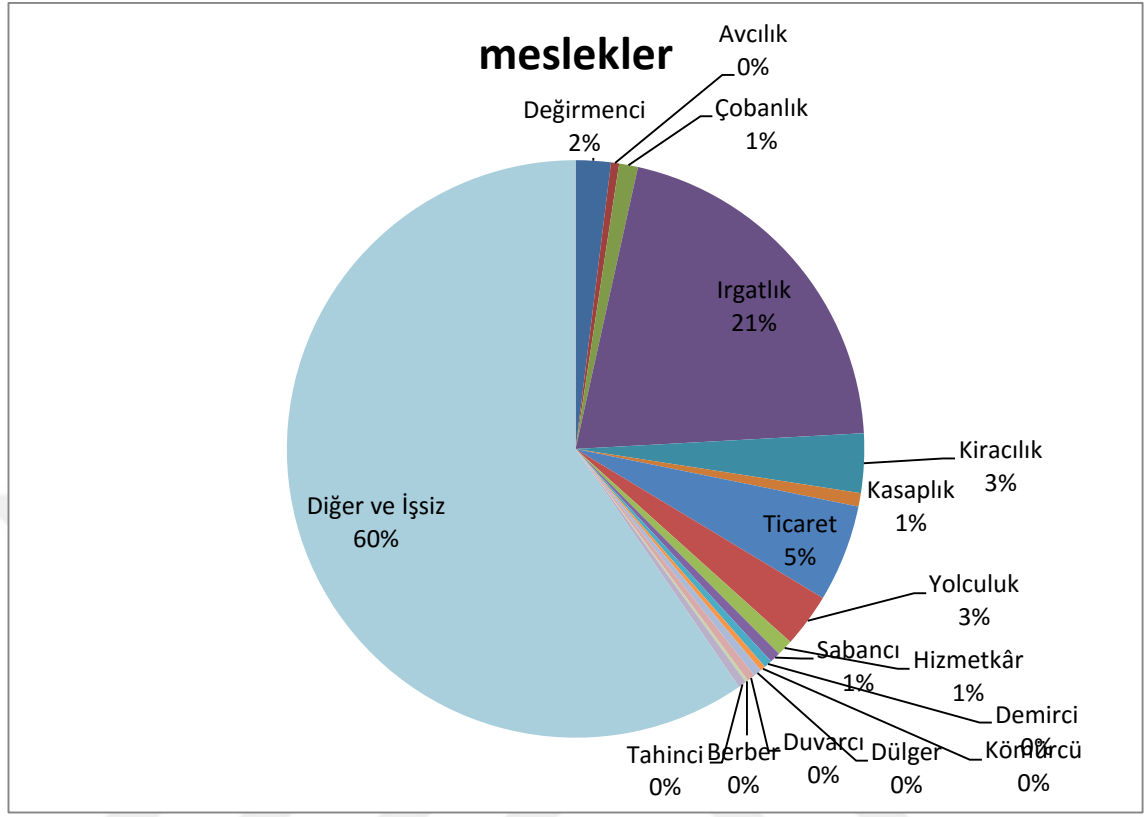
görevlilerin hizmetleri karşılığında ücret almadıkları görülmektedir. Yaptıkları vazifenin karşılığında aldıkları ücreti belirten bir kayıt yoktur. Ancak vergi muafiyetleri ücret olarak görülebilir. Kamu görevlilerinin yaptıkları hizmetlerden başka şahsi meslekleri de bulunmaktadır. Söz gelimi bir imam aynı zamanda değirmende işletiyordur. Ayrıca yerleşim yerlerindeki hanelerde olduğu gibi ziraat ve hayvancılıkla da uğraştıkları görülmektedir.

Bucak Kaza Merkezi'nde bulunan şahsi meslek çeşitleri ve sayıları aşağıdaki gibidir.

Tablo 9: Mahalle ve Köylerdeki Şahsi Meslek Çeşitleri ve Sayıları

Mahalle ve Köy Adı	Meslek Çeşitleri																
	Değirmenci	Avçılık	Çobanlık	Irgatlık	Kıracılık	Kasaplık	Ticaret	Yolculuk	Hizmetkâr	Sabancı	Demirci	Kömürcü	Dülger	Duvarcı	Berber	Tahinci	Diğer ve işsiz
Yörükler Mah.	3	1	1	21	1	1	7	3									31
Çavuşlar Mah.	8	1	2	15	4	4	5	5	2	1	2	1	1				36
Alaaddin Mah.	1	1	2	25	3		1	1		1		1	1				36
Cami Mah.				8	5		1	1			1		1	1			38
Kemiklik Mah.				27	1		1	1	1							2	45
Çukur Mah.	1			10				4	1	1				2	1	1	56
Karayvatlar Mah.			2	16	4		4	5	1	1							67
Devri Köyü				6													40
Girmeği Köyü				9	4		17		1								46
Toplam	13	3	7	137	22	5	36	20	6	4	3	2	3	3	1	3	395

Grafik 3: Meslekler

09908 No'lu Temettuât Defterine göre Bucak Kaza Merkezi'ndeki mahalle ve köylerde bulunan meslek dağılımlarına bakıldığında, en fazla tercih edilen meslek, el tarlasında veya el işinde çalışmak olan, ırgatlık olmuştur. % 21'lik oranla Kaza merkezinin tamamında ırgatların sayısı 137'dir. 27 hane ile Kemiklik Mahallesi en fazla ırgatlık yapanların bulunduğu mahalle olarak görülmektedir. Bu meslekle uğraşanların en az sayıda bulunduğu yerleşim yeri, Devri Köyü'dür. Devri Köyü'nde 6 hanenin ırgatlık yaptığı görülmektedir. Kaza merkezinde ticaretle uğraşanların sayısı da 36'dır. Kiracılık mesleği ile hayvanlarını kiralayarak kazanç sağlayanlarda mevcuttur. Bu meslekle uğraşan hane sayısı 22'dir. Yine hayvanlarla yolcu ve yük taşımacılığı yapanları kapsayan yolculuk ticareti ile kazanç elde eden 20 hane bulunmaktadır.¹⁰⁴

Bucak Kaza Merkezi'ndeki meslek dağılımında, sayıca en az olan meslekler berberlik ve kömürcülüktür. Berberlik yapan sadece 1 hane vardır ki, o da Çukur Mahallesi'nde bulunmaktadır. Kömürcülükle meşgul olan 2 hanenin biri Çavuşlar Mahallesi diğeri ise Alaaddin Mahallesi kayıtlarında görülmektedir. Avcılık, demircilik,

¹⁰⁴ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No: 09908 s. 1-220.

duvarcılık tahincilik ve dölgerlik yapan hanelerin sayısı birbirine eşittir. Her bir meslekten 3'er hane kayıtlarda bulunmaktadır.¹⁰⁵

Daha önce de belirtildiği üzere ziraat ve hayvancılık her hanede yapılmaktadır. Ziraat ve hayvancılık buraya ayrı bir meslek olarak alınmadı.

---

¹⁰⁵ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No: 09908 s. 1-220.

İKİNCİ BÖLÜM

XIX. YÜZYIL ORTALARINDA BUCAK'TA ZİRAAT, HAYVANCILIK VE VERGİ

2.1. ZİRÂÎ HAYAT

2.1.1. Osmanlı Devleti'nde Toprak Yönetimi

Bir toplumun devlet olabilmesi için gerekli olan en önemli hususiyetlerden biri topraktır. Çünkü her bağımsız devletin, hak ve yetkilerini, mutlak surette kullanabildiği, belirli sınırlarla tespit ve tayin edilmiş bulunan coğrafi bir toprak parçası diye tarif edilen "ülke" kavramı, ancak belli bir toprağa sahip olmakla mümkün olabilir. Sahip olunan toprağın da devletin gelişimine etkisi bir gerçektir. Yaşadıkları coğrafyaya hâkim olabilen, toprağı ve tabii çevreyi en iyi şekilde kullanabilen toplumlar gelişme göstermiş, iktisadi kalkınmasını tamamlamış, siyasi olarak güçlenmişlerdir.¹⁰⁶

Osmanlı toprak yönetiminde kendinden önceki Türk İslam devletlerinin etkisi görülmektedir. Toprağın taksimatı İslami kaidelere göre yapılmıştır. Topraklar sınıflandırılırken; Şahıs mülkiyetinde olan topraklar, Devlet denetimindeki topraklar, Vakıflara ait topraklar olarak üç bölüme ayrıldığı gibi, devlete ödenen vergi çeşitlerine ve yapılan hizmetlere göre de bölümlere ayrılması mümkündür.¹⁰⁷

Osmanlı Devleti'nde toprak, ekonominin önemli gelir kaynaklarından biridir. En küçük vazife sahibinden, devlet başkanına kadar hemen hemen her sosyal tabaka topraktan gelir elde etmektedir. Ziraatla işlenen toprak, halkın ihtiyaçlarını giderdiği gibi Tımar Sistemi ile de devletin yükünü de azaltmıştır. Tımar Sistemi gelir durumlarına göre Tımar, Has, Zeamet olarak üç gruba ayrılır.

---

¹⁰⁶ Bayram Kodaman, "Kalkınmada Çağdaş Devletlerin Görevleri", Cumhuriyet'in Tarihi ve Fikri Temelleri ve Atatürk, SDÜ Yayınları, Isparta 1999, s.105-106.

¹⁰⁷ Tahsin Yeşil, 9930 Numaralı Temettuât Defterine Göre XIX. Yüzyıl Ortalarında Eğirdir'in Köylerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Isparta 2006, s. 54.

2.1.1.1. Tımar

Tımar, Osmanlı Devleti'nin askeri, sosyal ve ekonomik yapısını düzenleyen kurumların başında yer almaktadır.¹⁰⁸ Türkçe'de dirlik ile eş anlamlı kullanılan tımar kelimesi sözlükte “bakım, ilgi” anlamına gelmektedir.¹⁰⁹ Terim olarak “Osmanlı İmparatorluğu'nda geçimlerini veya hizmetlerine ait masrafları karşılamak üzere bir kısım asker ve memurlara, muayyen bölgelerden kendi nam ve hesaplarına tahsili salahiyeti ile birlikte tahsis edilmiş olan vergi kaynaklarına ve bu arada bilhassa defter yazılarındaki senelik geliri 20000 akçeye kadar olan askeri dirliklere verilen isimdir.”¹¹⁰ Tahrir yapıldıktan sonra bir sancaktaki tımar kadrosu icmal defterine yazılır ve buna “İcmallü Kılıç Tımar” adı verilir. Kılıç Tımar ise tezkereli ve tezkeresiz olmak üzere ikiye ayrılır. Beylerbeyinin merkeze sormadan kendi tuğrasını taşıyan beratı ile tevcih edilenler tezkeresiz tımarı; beylerbeyinin sipahi adayının ismini merkeze teklif etmesi sonucu verilen berat tezkereli tımarı oluşturur.¹¹¹

2.1.1.2. Zeamet

Yıllık geliri 20000 ile 99000 akçe arasında olan dirliklere Zeamet denilmektedir. Zeametler, genellikle beylerbeyi ve sancakbeylerinin oğulları, subaşı, alaybeyi, tımar defterdarı, eyalet defterdarı gibi orta dereceli devlet memurlarına verilmektedir. Zeamet verilen kişiler dirliğinde oturmak ve sefere çağrıldığında katılmak zorundadır. Sefere katılmazsa ceza olarak bir yıllık gelirine el konulurdu.¹¹²

2.1.1.3. Has

Yıllık geliri 100000 akçeden fazla olan dirliklere Has denir. Has'lar, Havâss-ı Hümâyun ve Havâss-ı Vüzerâ olmak üzere iki kısma ayrılır. Havâss-ı Hümâyun; padişah, şehzadeler, valide sultan, padişahın kızları, kız kardeşlerine verilen dirliklerdir.

---

¹⁰⁸ Akdemir, *a.g.e.*, s. 127.

¹⁰⁹ Halil İnalçık, *Osmanlı İdari ve Ekonomi Tarihi*, İSAM yayınları, Ankara 2011, s. 117.

¹¹⁰ Ömer Lütfi Barkan “*Tımar*”, *İslam Ansiklopedisi*, M.E.B. Devlet Kitapları, Eskişehir 2001, c. XII/I, s. 286

¹¹¹ Akdemir, *a.g.e.*, s.127

¹¹² Tufan Gündüz, *Osmanlı Teşkilat Tarihi El Kitabı*, Grafiker Yayınları, Ankara 2012, s.99

Havâss-ı Vüzerâ ise, veziriazam, vezirler, beylerbeyi ve sancak beyi gibi üst derecede yer alan devlet adamlarına verilmektedir.¹¹³

Tımar Sistemi, klasik dönemin sonuna kadar etkisini sürdürmüştür. Osmanlı Devleti'nin klasik dönem sosyo-ekonomik yapısını belirleyen tımar sistemi XVII. yy. bozulmaya başlamış, XVIII. yy. Devlet "toprak yönetimi" üzerindeki hâkimiyetini kaybetmiştir. XIX. yüzyıla gelindiğinde devletin topraklarının kimler tarafından, nasıl kullanılacağı karmaşası yaşanmaktadır. 1812'de sonra II. Mahmut'un başlattığı, toprak yönetiminde merkezi denetimi kurtarma çabaları, amacına ulaşamamıştır. Tanzimattan sonra toprak yönetimi ile ilgili hukuki düzenlemeler yapma girişimleri başlamış ve 1858'de hazırlanan Arazi Kanunnamesi ile ziraî toprakların mülkiyetleştirilmesinin önü açılmıştır.¹¹⁴

İncelediğimiz 1845 tarihli Temettuât Defteri'nde hane reislerinin her türlü zirai faaliyetleri, gelirleri ve vergileri ayrı ayrı yazılmış, ekili ve ekili olmayan arazilerin kaç dönüm olduğu belirtilmiştir.

2.1.2. Mahalle ve Köylerdeki Toprak Alanları ve Dağılımı

XIX. yüzyıl ortalarında, Bucak Kaza Merkezi'ne bağlı mahalle ve köylere ait toprak bilgileri şu şekildedir.

---

¹¹³ Gündüz, *a.g.e.*, s.99

¹¹⁴Bütün, *a.g.t.*, s. 69.

Tablo 10: Mahalle ve Köylerdeki Toprak Alanları ve Dağılımı

Mahalle ve Köy Adı	Hane sayısı	Toplam Tarla	Mezru Tarla	Gayri Mezru Tarla	Bağ	Bahçe
		Dönüm	Dönüm	Dönüm	Dönüm	Dönüm
Yörükler Mah.	69	5901	2108,5	3792,5	17,625	17,5
Çavuşlar Mah.	87	5563	2352	3211	12,5	44,5
Alaaddin Mah.	73	4123	1726,5	2396,5	5	7
Cami Mah.	78	5414	2649,5	2764,5	22,25	
Kemiklik Mah.	56	4297	2165	2132	27,625	3
Çukur Mah.	77	6753	3284	3469	22,125	
Karayvatlar Mah.	100	9531,5	4456	5075,5	26,25	3.5
Devri Köyü	46	1657,5	852,5	805	1	
Girmeği Köyü	77	2632	1346,5	1285,5	0,75	
Toplam	663		20940,5	24931,5	135,125	75,5

Tabloda Bucak Kaza Merkezi'ne bağlı mahalle ve köylerde ekili ve ekili olmayan tarlaların dönümleri ile bağ ve bahçelerin dönüm miktarları verilmiştir. Ayrıca mahalle ve köylerdeki toplam arazi miktarları görülmektedir. Mezru (ekili) tarladan kastedilen, genellikle buğday ve arpa ekili arazilerdir. Bahçeler ise daha çok meyve ağacı dikili olan yerlerdir. Bağ'dan kastedilen yerler ise üzüm bağlarıdır.

Yerleşim yerindeki mahalle ve köyler içinde en fazla araziye, 9561,5 dönümle Karayvatlar Mahallesi sahiptir. Çukur Mahallesi de 6775,125 dönüm arazi ile ikinci sırada gelmektedir.

Bucak Kaza Merkezi'nde en az araziye sahip olan Devri Köyü'ndeki toplam arazi 1658,5 dönümdür. Burayı ikinci sırada takip eden Girmeği Köyü'nün toplam arazisi de 2632,75 dönümdür.

Aşağıdaki tabloda da 09908 No'lu Temettuât Defteri verileri doğrultusunda Bucak Kaza Merkezi'ndeki arazilerin toplamı, hane başına ortalama ne kadar arazi düştüğü ve tüm kaza merkezi içinde hane başına düşen yüzdelik oranlar görülecektir.

Tablo 11: Mahalle ve Köylerdeki Toplam Arazi ve Ortalama Dağılımı

Mahalle ve Köy Adı	Hane Sayısı	Toplam Arazi	Hane Başına Ortalama Arazi	Kaza Merkezi Toplamı İçinde
		Dönüm	Dönüm	%
Yörükler Mah.	69	5936,125	86	12,88
Çavuşlar Mah.	87	5620	64,6	12,19
Alaaddin Mah.	73	4135	56,6	8,98
Cami Mah.	78	5436,25	69,69	11,79
Kemiklik Mah.	56	4327,625	77,29	9,40
Çukur Mah.	77	6775,125	88	14,71
Karayvatlar Mah.	100	9561,25	95,59	20,74
Devri Köyü	46	1658,5	36	3,60
Girmeği Köyü	77	2632,75	34,18	5,71
Toplam	663	46082,625		100

Toplam arazideki en fazla paya sahip olan Karayvatlar Mahallesi'ndeki arazilerin, bütün mahalle ve köylerin arazileri toplamına oranı % 20,74 tür. İkinci sırada gelen Çukur Mahallesi'ndeki arazilerin, kaza merkezindeki arazilerin toplamına oranı ise % 14,71'dir.

En az arazi payına sahip olan Devri Köyü'ndeki arazilerin, toplam araziler içindeki oranı ise % 3,60'tır. Bunu % 5,71'lik oranla Girmeği Köyü takip etmektedir.

Mahalle ve köyler içinde en fazla ekili araziye 4456 dönümle Karayvatlar Mahallesi sahiptir. Bunu Çukur Mahallesi 3284 dönüm ekili arazi ile takip etmektedir. En az ekili araziye 852,5 dönümle Devri Köyü, sonrasında da 1346,5 dönüm arazi ile Girmeği Köyü sahiptir. Ekili olmayan arazi içinde de yine ilk sırayı 5075,5 dönümle Karayvatlar Mahallesi almaktadır. İkinci sırada 3792,5 dönümle Yörükler Mahallesi vardır. Çukur Mahallesinde ekili olmayan arazi miktarı 3469 dönümdür. En az ekili olmayan araziye sahip olan Devri Köyü'nde 805 dönüm gayri mezru tarla bulunmaktadır. Girmeği Köyü'nde de 1285,5 dönüm ekili olmayan arazi bulunmaktadır.

Bucak Kaza Merkezi'ne ait yerleşim yerlerindeki bağ ve bahçelere baktığımızda, en fazla bağa Kemiklik Mahallesi sahiptir. Bu mahallenin 27,625 dönüm bağı

bulunmaktadır. 26,25 dönüm bağ ile Karayvatlar Mahallesi ikinci sıradadır. En az bağlara da 0.75 dönümle Girmeği Köyü, 1 dönümle Devri Köyü ve 5 dönümle Alaaddin Mahallesi sahiptir.

Bahçe verilerine baktığımızda, en fazla bahçeye 44,5 dönümle Çavuşlar Mahallesi sahiptir. Yörükler Mahallesi'nde de 17,5 dönüm bahçe bulunmaktadır. En az bahçeye sahip olan Kemiklik Mahallesi'nin 3 dönüm bahçesi, Karayvatlar Mahallesi'nin de 3,5 dönüm bahçesi vardır. Cami Mahallesi, Çukur Mahallesi, Devri Köyü ve Girmeği Köyü hiç bahçesi olmayan yerleşim yerleridir.

Bucak Kaza Merkezi'nin toplam arazisi 46082,625 dönümdür. Bu arazilerin 20940,5 dönümü mezru (ekili), 24931,5 dönümü gayrı mezru (ekili olmayan) dur. Toplam arazi içinde 135,125 dönüm bağ ile 75,5 dönüm de bahçe bulunmaktadır.¹¹⁵

09908 Numaralı Temettuât Defteri verilerine göre, Bucak Kaza Merkezi'nde bulunan arazi türlerini tarla bağ ve bahçe olarak sınıflandırabiliriz. Tarlalarda “hınta (buğday)” ve “şair (arpa)” yetiştirildiği defter kayıtlarında vardır. Tarlalarda ekili olmayan yerler de “hâlî” ve “nadas” ifadeleri ile görülmektedir.¹¹⁶

Bağ ve bahçelerde yetiştirilen ürünlerden, “bağ eşçarı” ve “nar eşçarı” ifadeleri ile bilgi bulunmaktadır. Bağ ve bahçelerde nar ağaçlarından başka hangi ağaçlar bulunmakta hangi ürünler yetiştirilmekte ayrıntılı ifade edilmemiştir.¹¹⁷ Bağ ve bahçe gelirleri ise tablo halinde ayrıntılı olarak incelenecektir.

2.1.3. Hanelere Göre Toprak Dağılımı

Hane başına düşen arazi miktarları, kaç hanenin ortalamasının üstünde veya altında olduğu ve bunların yüzdelik oranları şu durumdadır:

---

¹¹⁵BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908, s.1-220.

¹¹⁶ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908, s.1-220.

¹¹⁷ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908, s.1-220.

Tablo 12: Mahalle ve Köylerde Hanelere Göre Toprak Dağılımı

Mahalle Veya Köy Adı	Hane Sayısı	Toplam Dönüm	Hane Başına Ortalama Arazi	Ortalama Üstü Hane Sayısı	Ortalama Altı Hane Sayısı	Ortalama Üstü %	Ortalama Altı %
Yörükler Mah.	69	5936,125	86	25	44	36,23	63,77
Çavuşlar Mah.	87	5620	64,6	34	53	39,1	60,9
Alaaddin Mah.	73	4135	56,6	22	51	30,14	69,86
Cami Mah.	78	5436,25	69,69	29	49	37,18	62,82
Kemiklik Mah.	56	4327,625	77,29	17	39	30,36	69,64
Çukur Mah.	77	6775,125	88	26	51	33,77	66,23
Karayvatlar Mah.	100	9561,25	95,59	32	68	32	68
Devri Köyü	46	1658,5	36	18	28	39,13	60,87
Girmeği Köyü	77	2632,75	34,18	30	47	38,96	61,04
Toplam	663	46082,625		233	430		

Bucak Kaza Merkezi'nde bulunan mahalle ve köyler içinde ortalamanın üstünde araziye sahip hane sayısı 233'tür. Bu rakamın Bucak Kaza Merkezi'nin tümündeki hanelerin toplamına oranı % 35,14 tür. Yani yüz kişiden otuz beş kişi kendi mahalle veya köylerindeki arazi ortalamasının üstünde araziye sahiptir. Bucak Kaza Merkezi'nin genelinde ortalamanın altında araziye sahip olan hane sayısı 430'dur. Bu da % 64,86'ya karşılık gelir.

Bu sonuçlara bakıldığında arazi dağılımının eşit olmadığı görülmektedir. Yani ortalamanın üstünde araziye sahip olanların sayısı daha azdır. Ancak bu oranlar yazılırken ortalamanın üstünde olanlar sayıldı. Ortalamanın altında olanlar sayılmadan genel toplam hane sayısından düşürülerek hesaplandı. Bundan dolayı ortalamanın altında araziye sahip diye belirtilen hane sayısı içinde araziye sahip olmayanlar da vardır.

Mahalle ve köyler arasında ortalamanın üstünde araziye sahip hane sayısı en fazla % 39,13'le Devri Köyü'ndedir. Bu köyde 18 hane ortalamanın üstündedir. Köydeki toplam hane sayısı diğer yerleşim yerlerine göre az olmasından dolayı, hanelerin toplamına oranı yüksek çıkmaktadır. Ortalamanın üstünde araziye sahip hane

sayısı en az olan yerleşim yeri ise Alaaddin Mahallesi'dir. Oranı ise % 30,14'tür. Ortalamanın altında araziye sahip olan hane sayısının en fazla olduğu yer % 39,86'lık oranla Alaaddin Mahallesi iken, en az hane sayısına sahip olan yer de % 60,87'lik oranla Devri Köyü'dür.

Bucak Kaza Merkezi'ndeki mahalle ve köylerde toplam 46082,625 dönüm arazi bulunmaktadır. Bu rakamı kaza merkezindeki tüm hanelerin toplamına bölündüğünde 69,50 sayısını bulunur. Bu da genel anlamda hane başına düşen arazi miktarıdır. Buna göre Yörükler, Cami, Kemiklik, Çukur ve Karayvatlar Mahalleleri bu ortalamanın üzerinde, Çavuşlar ve Alaaddin Mahalleleri ile Devri ve Girmeği Köyleri ortalamanın altındadır.

2.1.4. Bağ, Bahçe Ziraatı

Bucak Kaza merkezi'ni zirâî tarım açısından değerlendirilecek olunursa, daha çok buğday, arpa gibi tahıl ürünleri ekilmiş, tarlalarda bunların üretimi ön plana çıktığı görülür. Bağ ve bahçe ziraatının ekonomik ve sosyal anlamda önemli bir yeri olmasına rağmen incelenen Temettuât Defterinde bu alanın payının daha az olduğunu görülmektedir.

Buna göre Bucak Kaza Merkezi'ne bağlı yerlerdeki bağ ve bahçe miktarları ile elde edilen gelirler şu şekildedir.

Tablo 13: Mahalle ve Köylerdeki Bağ, Bahçe Tarımı ve Gelirleri

Mahalle ve Köy Adı	Hane Sayısı	Bağ		Bahçe		Bağ ve Bahçe Toplamı	
		Dönüm	Gelir	Dönüm	Gelir	Dönüm	Gelir
Yörükler Mah.	69	17,625	1159	17,5	470	35,125	1629
Çavuşlar Mah.	87	12,5	1091	44,5	1970	57	3061
Alaaddin Mah.	73	5	386	7	220	12	606
Cami Mah.	78	22,25	1281			22,25	1281
Kemiklik Mah.	56	27,625	1440	3	200	30,625	1640
Çukur Mah.	77	22,125	1316			22,125	1316
Karayvatlar Mah.	100	26,25	2523	3,5	150	29,75	2673
Devri Köyü	46	1	80			1	80
Girmeği Köyü	77	0,75	50			0,75	50
Toplam	663	135,125	9326	75,5	3010	210,625	12336

Bağ ve bahçelerin mahalle ve köylerdeki hane sayılarına göre ortalamaları şu şekildedir;

Tablo 14: Mahalle ve Köylerdeki Bağ ve Bahçelerin Hane Başına Düşen Ortalamaları

Mahalle ve Köy Adı	Hane Sayısı	Hane Başı Ortalama Bağ		Hane Başı Ortalama Bahçe	
		Dönüm	Gelir	Dönüm	Gelir
Yörükler Mah.	69	0,25	16,79	0,25	6,81
Çavuşlar Mah.	87	0,14	12,54	0,51	22,64
Alaaddin Mah.	73	0,06	5,28	0,09	3,01
Cami Mah.	78	0,28	16,42		
Kemiklik Mah.	56	0,49	25,71	0,05	3,57
Çukur Mah.	77	0,28	17,09		
Karayvatlar Mah.	100	0,26	25,23	0,035	1,5
Devri Köyü	46	0,02	1,73		
Girmeği Köyü	77	0,009	0,64		
Toplam	663				

Tablolardaki verilere göre, Bucak Kaza Merkezi'ndeki yerleşim yerlerinin bazılarında bağ ve bahçe yoktur. Sadece bağı olup bahçesi olmayan yerleşim yerleri de mevcuttur. Toplam 135,125 dönüm bağa sahip olan Bucak Kaza Merkezi'nde en büyük pay 27,625 dönümle Kemiklik Mahallesi'ne aittir. Bu mahallenin bağlarından elde edilen gelir 1440 kuruştur.

Hane başına ortalama olarak düşen gelirden yine en fazla oran Kemiklik Mahallesi'ndedir. Toplam gelir mahallede bulunan hane sayısına bölündüğünde hane başına 25,71 kuruş düşmektedir. En az bağ 0,75 dönümle Girmeği Köyü'nde bulunmaktadır. Hane başına düşen ortalama gelir 0,64 kuruştur. Bunu 1 dönüm bağ ile takip eden Devri Köyü'nün hane başına düşen ortalama geliri 1,73 kuruştur.

Bahçe verilerine göre en fazla bahçe 44,5 dönümle Çavuşlar Mahallesi'nde bulunmaktadır. Çavuşlar Mahallesi'nin bahçelerden elde ettiği gelir 1970 kuruştur. Çavuşlar Mahallesi'nde hane başına ortalama düşen gelir 22,64 kuruştur. Yerleşim yerleri içinde en az bahçeye sahip olan yer ise Kemiklik Mahallesi'dir. Bu mahallenin 3 dönüm bahçesi vardır. Ayrıca bu bahçelerden elde edilen gelir de 200 kuruştur. Bucak Kaza Merkezi'nde bulunan Cami Mahallesi, Çukur Mahallesi ile Devri ve Girmeği Köylerinde okuduğumuz Temettuât Defteri verilerine göre bahçe bulunmamaktadır.¹¹⁸

Bağ ve bahçe verilerine göre, ekonomik anlamda mahalle ve köyler arası kıyaslama yapılmış; Çavuşlar Mahallesi'nin 12,5 dönüm bağ ve 44,5 dönüm bahçe olmak üzere, toplam 57 dönüm arazi ile diğer yerleşim yerlerinden daha fazla araziye sahip olduğu görülür. Bu arazilerden toplam 3061 kuruş gelir elde edilmiştir. Yörükler Mahallesi'nde ise 17,625 dönüm bağ ile 17,5 dönüm bahçe olmak üzere toplam 35,125 dönüm arazi bulunmaktadır. Bu verilerle Yörükler Mahallesi, Çavuşlar Mahallesi'nden sonra bağ ve bahçe arazi durumunda ikinci sırada gelmektedir. Gelir olarak Yörükler Mahallesi'nden 1629 kuruş gelir elde edilmiştir. Girmeği ve Devri Köyleri'nde bahçe bulunmadığı daha önce belirtilmişti. Girmeği Köyü'nde 0,75 dönüm bağ, Devri Köyü'nde ise 1 dönüm bağ bulunmaktadır. Arazinin az olması, buralardan elde edilen gelirinde az olması sonucunu ortaya çıkarmıştır. Devri Köyü'nden elde edilen gelir 80 kuruştur. Girmeği Köyü'nden elde edilen gelir de 50 kuruştur.

---

¹¹⁸BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908, s.1-220.

2.1.5. Bağ Ağağları

09908 Numara'lı Temettuât Defteri'ndeki kayıtlarda, bağ eğcarı adı altında bağlarda bulunan ağağların sayısı verilmiştir. Bu verilerde sadece ağağ sayısı bulunmaktadır. Ağağların cinsi, hangi meyvenin ağacı olduğu belirtilmemiştir. Ayrıca bazı hanelerde nar eğcarı belirtilerek, nar ağağlarının verileri de bildirilmiştir.

Bucak Kaza Merkezi'nde bulunan bağlardaki ağağların sayısı ve elde edilen gelirler aşağıdaki gibidir:

Tablo 15: Mahalle ve Köylerdeki Bağ Eğcarı ve Nar Eğcarı

Mahalle ve Köy Adı	Hane Sayısı	Bağ Eğcarı		Nar Eğcarı		Bağ ve Nar Eğcarı		Toplam Ağağ Sayısı	Toplam Gelir
		Ağağ Sayısı	Gelir	Ağağ Sayısı	Gelir	Ağağ Sayısı	Gelir		
Yörükler Mah.	69	180	684					180	684
Çavuşlar Mah.	87	110	378					110	378
Alaaddin Mah.	73	296	1608					296	1608
Cami Mah.	78	93	358					93	358
Kemiklik Mah.	56	38	204			50	240	88	444
Çukur Mah.	77	21	128					21	128
Karayvatlar Mah.	100	11	30			6		17	30
Devri Köyü	46	600	1739	129	282	159	439	888	2460
Girmeği Köyü	77	863	2584	207	447	110	275	1180	3306
Toplam	663	2268	7713	336	729	269	714	2873	9396

Eğcar ağağlar manasına gelmektedir.¹¹⁹ Temettuât Defteri kayıtlarında bağ eğcarı olarak belirtilen bölümde bağlarda bulunan ağağ sayıları ve bundan elde edilen gelirler verilmiştir.

Yukarıdaki tabloya göre Bucak Kaza Merkezi'ne ait yerleşim yerlerinde toplam 2873 ağağ bulunup, bunlardan elde edilen toplam gelir de 9396 kuruştur. En fazla ağağ

¹¹⁹Şemseddin Sami, 'Eğcar' Kamus-ı Türki, Çağrı Yayınları, İstanbul 200,1 s. 117.

bulunan yerleşim yeri Girmeği Köyü'dür. Bu köyünün 1180 ağacı ile 3306 kuruş geliri vardır. İkinci en fazla ağaç sayısına 888 ağaçla Devri Köyü sahiptir. Ağaçlardan elde edilen gelir ise 2460 kuruştur. Hane sayısı en fazla olmasına rağmen Karayvatlar Mahallesi en az ağaç sayısına ve gelire sahiptir. Toplam 17 ağacı, 30 kuruşta geliri vardır. Çukur Mahallesi de 21 ağaç ve 128 kuruş gelire ile ikinci en az ağaca sahip olan yerleşim yeridir.

2.2. HAYVANCILIK HAYATI

2.2.1. Büyükbaş Hayvancılık

09908 Numaralı Temettuât Defteri kayıtlarında büyükbaş hayvancılık, hayvanın cinsine, yaşına, yavrulu olup olmadığına göre gruplandırılmıştır. Genel başlıklar halinde büyükbaş hayvan sayıları ile hayvanlardan elde edilen gelirler şu şekildedir:

Tablo 16: Mahalle ve Köylerdeki Büyükbaş Hayvan Sayısı ve Gelirleri

Mahalle ve Köy Adı	Hane Sayısı	İnek		Düve		Dana		Camus		Tosun		Toplam	
		Adet	Gelir	Adet	Gelir	Adet	Gelir	Adet	Gelir	Adet	Gelir	Adet	Gelir
Yörükler Mah.	69	74	1536			24	200	17	886	14	210	129	2832
Çavuşlar Mah.	87	79	1662			49	460	34	2178	6	80	168	4548
Alaaddin Mah.	73	86	1792			49	490	5	342	18	240	158	2864
Cami Mah.	78	105	2236			67	680	22	1302	18	260	212	4478
Kemiklik Mah.	56	73	1632	12	120	40	400	18	1070	14	190	157	3412
Çukur Mah.	77	137	3158	19	190	40	400	23	1791	38	490	257	6029
Karayvatlar Mah.	100	167	3821	27	270	57	570	28	2158	30	330	309	7149
Devri Köyü	46	63	1184			40	410			7	80	110	1674
Girmeği Köyü	77	124	2388			85	850			12	200	221	3438
Toplam	663	908	19409	58	580	451	4460	147	9727	157	2080	1721	36424

09908 No'lu Temettuât Defteri kayıtlarındaki inek, düve, dana, camus ve tosun cinsinden olan hayvanları, büyükbaş hayvan kategorisinde sınıflandırıldı. Tablodaki bilgilere bakılınca Bucak Kaza Merkezi'ne bağlı mahalle ve köylerde toplam 1721 adet

büyükbaş hayvan bulunmaktadır. Bu hayvanlardan elde edilen gelir ise 36424 kuruştur. Büyükbaş hayvan çeşitlerinden, en fazla sayıya ve gelire sahip olan cins, inek cinsidir. Kaza merkezinde toplam 908 adet inek varken, bunlardan elde edilen gelir de 19409 kuruştur. En az sayıya 58 adet ile düve cinsi sahiptir. Düve cinsi 580 kuruşluk gelire gelir bakımından en düşük gelir elde edilen cinstir.

Bucak Kaza Merkezi'nde en fazla büyükbaş hayvana sahip olan mahalle, Karayvatlar Mahallesi'dir. Toplam büyükbaş hayvan sayısı 309 adettir. Bu hayvanlardan elde edilen 7149 kuruş gelir sayesinde, en fazla gelir elde edilen yerleşim yeri yine aynı mahalle olmuştur. Karayvatlar Mahallesi'ni Çukur Mahallesi takip etmektedir. Büyükbaş hayvan sayısı 257 adettir. Elde edilen gelir ise 6029 kuruştur. Tablo bilgilerine göre büyükbaş hayvan sayısında en az sayıya Devri Köyü ile Yörükler Mahallesi sahiptir. Devri Köyü'nün 110 adet hayvanı ile 1674 kuruş geliri varken, Yörükler Mahallesi'nin ise 129 adet hayvanı ile 2832 kuruş geliri vardır.

Kemiklik, Çukur ve Karayvatlar Mahalleleri'nde büyükbaş hayvan cinslerinin her çeşidinden mevcut iken Yörükler, Çavuşlar, Alaaddin, Cami Mahalleleri'nde düve cinsi yoktur. Devri ve Girmeği Köyleri'nde ise hem düve hem de camus cinslerinden hiç hayvan bulunmamaktadır.

Yerleşim yerlerindeki hane başına düşen büyükbaş hayvan sayıları ve gelirleri de aşağıdaki gibidir:

Tablo 17: Mahalle ve Köylerdeki Hane Başına Düşen Büyükbaş Hayvan Sayıları ve Gelirleri

Mahalle ve Köy Adı	Hane Sayısı	Toplam Büyükbaş		Hane Başına Ortalama Büyükbaş		Tüm Mahalle ve Köyler İçinde	
		Adet	Gelir	Adet	Gelir	Adet %	Gelir %
Yörükler Mah.	69	129	2832	1,86	41,04	7,50	7,78
Çavuşlar Mah.	87	168	4548	1,93	52,27	9,76	12,49
Alaaddin Mah.	73	158	2864	2,16	39,23	9,18	7,86
Cami Mah.	78	212	4478	2,71	57,41	12,32	12,29
Kemiklik Mah.	56	157	3412	2,80	60,92	9,12	9,37
Çukur Mah.	77	257	6029	3,33	78,29	14,94	16,55
Karayvatlar Mah.	100	309	7149	3,09	71,49	17,95	19,63
Devri Köyü	46	110	1674	2,39	36,39	6,39	4,59
Girmeği Köyü	77	221	3438	2,87	44,64	12,84	9,44
Toplam	663	1721	36424			100	100

Bucak Kaza Merkezi'nde bulunan mahalle ve köyler içerisinde hane başına düşen, en fazla büyükbaş hayvan sayısı, ortalama 3,33 adetle Çukur Mahallesi'ndedir. Hane başına düşen ortalama gelir 78,29 kuruşla yine en fazla bu mahallededir. Çukur Mahallesi'ni en fazla ortalama adet ve gelire Karayvatlar Mahallesi takip etmektedir. Bu mahallede hane başına düşen ortalama hayvan sayısı 3,09 adet iken, gelir ise 71,49 kuruştur.

Gelir ve adet ortalamaları, en az olan yerleşim yerlerine bakıldığında, Yörükler Mahallesi 1,86 adetle en az ortalama büyükbaş hayvan sayısına sahip mahalle olarak görülür. Bunu takip eden Çavuşlar Mahallesi'nin ortalama hayvan sayısı ise 1,93 adettir. Ortalama gelir olarak ta en düşük gelire 36,39 kuruşla Devri Köyü ile 39,23 kuruşla Alaaddin Mahallesi sahiptir.

Yerleşim yerlerindeki büyükbaş hayvan verilerinin tümünün toplamına göre yüzdelik oranlarına incelendiğinde; % 17,95 oranla en fazla büyükbaş hayvana

Karayvatlar Mahallesi sahip olduğu görülür. Bu mahalle gelir bakımından da % 19,63'lük oranla diğer yerleşim yerlerinin önündedir. Karayvatlar Mahallesi'ni büyükbaş hayvan sayısı ve geliri ile Çukur Mahallesi takip etmektedir. Yerleşim yerlerinin tümünün içinde Çukur Mahallesi'nin büyükbaş hayvan sayısının oranı % 14,94 geliri de % 16,55'tir

Mahalle ve köylerin tümünün toplamına göre Devri Köyü, % 6,39'luk oranla büyükbaş hayvan sayısı en az olan yerleşim yeridir. Bu köyün geliri ise % 4,59'dur. Devri Köyü'nü takip eden Yörükler Mahallesi'nin tüm yerleşim yerlerine göre yüzdelik oranlarına bakıldığında, % 7,50 büyükbaş hayvan sayısı, % 7,78 büyükbaş hayvan geliri vardır.

2.2.2. Küçükbaş Hayvancılık

İncelenen Temettuât Defteri'nde küçükbaş hayvan verileri davar ve koyun cinsi olarak iki ana başlık halinde ortaya çıkarıldı. Aşağıdaki tabloda bu cinslerin adet ve gelir verileri, mahalle ve köylere göre belirtilmiştir;

Tablo 18: Mahalle ve Köylerdeki Küçükbaş Hayvan Sayısı ve Gelirleri

Mahalle ve Köy Adı	Hane Sayısı	Davar		Koyun		Toplam Küçükbaş	
		Adet	Gelir	Adet	Gelir	Adet	Gelir
Yörükler Mah.	69	1208	10930	64	1180	1272	12110
Çavuşlar Mah.	87	999	10106	94	1333	1093	11439
Alaaddin Mah.	73	932	9459	55	1235	987	10694
Cami Mah.	78	825	7870	6	120	831	7990
Kemiklik Mah.	56	717	6147,5	35	665	752	6812,5
Çukur Mah.	77	417	3621	13	280	430	3901
Karayvatlar Mah.	100	1795	16024,5	115	2200	1910	18224,5
Devri Köyü	46	1110	9461	6	120	1116	9581
Girmeği Köyü	77	1369	12819			1369	12819
Toplam	663	9372	72016	388	7133	9760	93571

Bucak Kaza Merkezi'ne bağlı mahalle ve köylerde toplam 9760 adet küçükbaş hayvan bulunmaktadır. Bunlardan elde edilen toplam gelir ise 93571 kuruştur. Toplam küçükbaş hayvan sayısı içinde 9372 adet davar cinsi, 388 adet koyun cinsi bulunmaktadır. Davardan elde edilen gelir 72016 kuruş iken, koyundan elde edilen gelir ise 7133 kuruştur.

Tablodaki verilere göre küçükbaş hayvan sayısı ve geliri bakımından en zengin mahalle Karayvatlar Mahallesi'dir. Karayvatlar Mahallesi'nde toplam 1910 adet küçükbaş hayvan mevcuttur. Bunlardan elde edilen gelir de toplam 18224,5 kuruştur. İkinci olarak en fazla hayvana ve gelire sahip olan Girmeği Köyü'nde 1369 adet küçükbaş hayvan, 12819 kuruşta gelir vardır. Girmeği Köyü'ndeki bu veriler sadece davar cinsine ait veriler olup koyun cinsinden hiç hayvan verisi bulunmamaktadır.¹²⁰

Küçükbaş sayısı ve geliri bakımından en fakir yerleşim yeri 430 küçükbaş hayvan sayısı ve 3901 kuruş gelire Çukur Mahallesi'dir. Kemiklik Mahallesi de 732 adet küçükbaş hayvan ve 6812,5 kuruş gelir ile ikinci en fakir yerleşim yeri olarak görülmektedir.

Mahalle ve Köylerde, hane başına düşen küçükbaş hayvan sayıları ve gelirleri şu şekildedir:

---

¹²⁰BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908, s.1-220.

Tablo 19: Mahalle ve Köylerde Hane Başına Düşen Küçükbaş Hayvan Sayıları ve Gelirleri

Mahalle ve Köy Adı	Hane Sayısı	Küçükbaş Toplamı		Hane Başına Ortalama Küçükbaş		Tüm Mahalle ve Köyler İçinde	
		Adet	Gelir	Adet	Gelir	Adet %	Gelir %
Yörükler Mah.	69	1272	12110	18,43	175,51	13,03	12,94
Çavuşlar Mah.	87	1093	11439	12,56	131,48	11,20	12,22
Alaaddin Mah.	73	987	10694	13,52	146,49	10,11	11,43
Cami Mah.	78	831	7990	10,65	102,43	8,51	8,54
Kemiklik Mah.	56	752	6812,5	13,43	121,65	7,71	7,28
Çukur Mah.	77	430	3901	5,58	50,66	4,41	4,17
Karayvatlar Mah.	100	1910	18224,5	19,1	182,24	19,57	19,48
Devri Köyü	46	1116	9581	24,26	208,28	11,43	10,24
Girmeği Köyü	77	1369	12819	17,78	166,48	14,03	13,70
Toplam	663	9760	93571			100	100

Mahalle ve köyler içinde hane başına en fazla küçükbaş hayvan 24,26 adetle Devri Köyü'nde bulunmaktadır. Devri Köyü'nde hane başına ortalama gelir 208,28 kuruştur. Burayı 19,01 adetle Karayvatlar Mahallesi ile 18,43 adetle Yörükler Mahallesi takip etmektedir. Karayvatlar Mahallesi'nin hane başına düşen ortalama geliri 182,24 kuruş iken, Yörükler Mahallesi'nin 175,51 kuruştur. Hane başına en az küçükbaş hayvanı olan yerleşim yeri 5,58 adetle Çukur Mahallesi'dir. Bu mahallede hane başına düşen ortalama gelir ise 50,66 kuruştur.

Mahalle ve Köylerdeki küçükbaş hayvan verilerinin tümünün toplamına göre yüzdelik oranlarına bakıldığında, % 19,57 adet ve % 19,48 gelir oranı ile Karayvatlar Mahallesi ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Bu mahalleyi takip eden Girmeği Köyü'nün verileri ise % 14,03 adet, % 13,70 gelir oranıdır. Üçüncü sırada Yörükler Mahallesi bulunmaktadır. % 13,03 adet, % 12,94 gelir oranı bulunmaktadır. En son sırada yer alan Çukur Mahallesi'nin adet oranı % 4,41 iken, gelir oranı da % 4,17'dir. Küçükbaş hayvan sayısı en az olan yerleşim yerlerinden Kemiklik Mahallesi'nin verileri de % 7,71 adet ile % 7,28 gelir oranı bulunmaktadır. Cami Mahallesi'nin ise % 8,51 adet, %8,54 gelir oranı vardır.

2.2.3. Yük ve Binek Hayvanları

09908 Numaralı Temettuât Defteri kayıtlarında yük ve binek hayvanı olarak öküz, merkep, katır, kısarak, beygir, tay, deve cinslerinin bilgileri bulunmaktadır. Bu hayvanlar tarımsal faaliyetlerde kullanıldığı gibi, binek olarak ta kullanılmaktadır. Ayrıca yük taşımacılığında da bu hayvanlardan yararlanılmıştır. İncelenen defter verilerinde yolcu taşımacılığı, meslek olarak belirtilmiştir. Bu verilere göre hayvanların, taşımacılık görevlerini de yaptığını söylenebilir.

Bu kısımda da mahalle ve köylerdeki yük ve binek hayvanlarının sayılarını ve gelirlerini gösteren bir tablo bulunmaktadır.

Tablo 20: Mahalle ve Köylerdeki Yük ve Binek Hayvanlarının Sayıları ve Gelirleri

Mahalle ve Köy Adı	Hane Sayısı	Öküz	Merkep		Sıpa		Beygir		Kısarak	
			Adet	Gelir	Adet	Gelir	Adet	Gelir	Adet	Gelir
Yörükler Mah.	69	49	79	1608	5	50	14	350	5	250
Çavuşlar Mah.	87	56	111	1761	13	130	27	675	13	450
Alaaddin Mah.	73	39	86	1489	16	160	15	375	10	350
Cami Mah.	78	57	81	1442	6	60	14	350	16	620
Kemiklik Mah.	56	43	63	1239	8	80	15	375	13	410
Çukur Mah.	77	68	99	1717	11	110	11	275	11	315
Karayvatlar Mah.	100	92	128	2246	12	120	13	325	18	750
Devri Köyü	46	29	41	725	18	180	5	125	9	300
Girmeği Köyü	77	40	71	1245	32	320	21	525	10	260
Toplam	663	473	759	13472	121	1210	135	3375	105	3705

Tablo 20'nin devamı: Mahalle ve Köylerdeki Yük ve Binek Hayvanlarının Sayıları ve Gelirleri

Mahalle ve Köy Adı	Hane Sayısı	Tay		Katır		Deve		Toplam Yük ve Binek Hayvanı	
		Adet	Gelir	Adet	Gelir	Adet	Gelir	Adet	Gelir
Yörükler Mah.	69	5	100	2	50			159	2408
Çavuşlar Mah.	87	8	160					228	3176
Alaaddin Mah.	73	3	60			3	180	172	2614
Cami Mah.	78	10	200			3	160	187	2832
Kemiklik Mah.	56	8	160	2	75			152	2339
Çukur Mah.	77	4	80					204	2497
Karayvatlar Mah.	100	6	120			1	60	270	3621
Devri Köyü	46	2	40					104	1370
Girmeği Köyü	77	8	160					182	2510
Toplam	663	54	1080	4	125	7	400	1658	23367

Bucak Kaza Merkezi'ne bağlı mahalle ve köylerde yük ve binek hayvanı olarak toplam 1658 adet hayvan bulunmaktadır. Bu hayvanlardan elde edilen gelire bakıldığında, toplam 23367 kuruş olduğu görülmektedir. Yük ve binek hayvanlarından olan öküzden gelir elde edilmemiştir. Öküz haricindeki bütün hayvan cinslerinin geliri kayıtlarda mevcuttur. Mahalle ve köylere baktığımızda en fazla bulunan hayvan cinsi 759 adetle merkep ve bunu takiben 473 adetle öküz cinsidir. En az bulunan hayvan cinsi 4 adetle katır, 7 adetle devedir.

Tablodaki verilere göre Bucak Kaza Merkezi'nde bulunan mahalle ve köylerdeki merkep ve öküz sayısının fazlalığının, hemen hemen her hanede bulunmasının nedenleri bu hayvanların kullanım alanları ile ilgilidir. Merkepler taşımacılıkta kullanılmıştır. Tarlalara giderken, köyden şehre ulaşımında veya yük taşımacılığında kullanılan bir binek hayvanıdır. Öküz tarım arazilerinin işlenmesinde, hasat edilmesinde ve kağnılara koşularak ürünlerin taşınmasında kullanılmıştır. Aynı tür taşımacılıkta beygir ve katırlar da kullanılmakta idi. Bu hayvanlar daha fazla yük taşıma kapasitesine sahip olmalarına rağmen sayılarının az olması hatta çoğu hanede bulunmayışlarının nedeni olarak daha

pahalı olmalarını gösterebiliriz. Bucak Kaza Merkezi'ne bağlı olan dokuz yerleşim yerinin sadece iki tanesinde Yörükler ve Kemiklik Mahalleleri'nde ikişer katır bulunmaktadır.

Mahalle ve köyler arasında yük ve binek hayvanı olarak en fazla hayvana 270 adetle Karayvatlar Mahallesi sahiptir. Bunu 228 adetle Çavuşlar Mahallesi takip etmektedir. Bu hayvanlardan elde edilen gelirlere göre, Karayvatlar Mahallesi'nin 3621 kuruş geliri, Çavuşlar Mahallesi'nin de 3176 kuruş geliri olduğu görülür. En az hayvana ve gelire sahip olan Devri Köyü'nün verileri de 104 adet ile 1370 kuruştur.

Yerleşim yerlerinde hane başına düşen yük ve binek hayvanlarının sayıları ve gelirleri şu şekildedir:

Tablo 21: Mahalle ve Köylerde Hane Başına Düşen Yük ve Binek Hayvanlarının Sayıları ve Gelirleri

Mahalle ve Köy Adı	Hane Sayısı	Yük-Binek Toplam		Hane Başına Ortalama Yük-Binek		Bütün Mahalle ve Köyler İçinde %	
		Adet	Gelir	Adet	Gelir	Adet%	Gelir%
Yörükler Mah.	69	159	2408	2,30	34,90	9,59	10,31
Çavuşlar Mah.	87	228	3176	2,62	36,50	13,75	13,59
Alaaddin Mah.	73	172	2614	2,36	35,81	10,38	11,19
Cami Mah.	78	187	2832	2,40	36,30	11,28	12,12
Kemiklik Mah.	56	152	2339	2,71	41,77	9,17	10
Çukur Mah.	77	204	2497	2,65	32,42	12,30	10,69
Karayvatlar Mah.	100	270	3621	2,7	36,21	16,28	15,50
Devri Köyü	46	104	1370	2,26	29,78	6,27	5,86
Girmeği Köyü	77	182	2510	2,36	32,59	10,98	10,74
Toplam	663	1658	23367			100	100

Mahalle ve köylerde hane başına ortalama olarak düşen yük ve binek hayvanı oranları birbirine çok yakın olmakla beraber, en fazla oran 2,71 adetle Kemiklik Mahallesi'ndedir. Bu mahallenin yük ve binek hayvanlarından hane başına ortalama geliri 41,77 kuruşla yine ilk sırayı almaktadır. Karayvatlar Mahallesi hane başına

ortalama hayvanda 2,7 adetle, adet olarak ikinci sırada yer almaktayken, hane başına ortalama gelirden 36,21 kuruşla dördüncü sıradadır. Hayvan sayısının fazlalığına rağmen bu sonuca neden olarak, gelir getiren hayvan sayısının az sayıda olması gösterilebilir. Hane başına ortalamalarda en az sayıya ve gelire sahip olan yerleşim yerlerine bakıldığında 2,26 adet ve 29,78 kuruş gelirden Devri Köyü ilk sırada yer alırken, 2,36 adetle Girmeği Köyü ile Alaaddin Mahallesi ikinci sırada olduğu görülür. Bu yerleşim yerlerinden Girmeği Köyü'nde hane başına düşen ortalama gelir 32,59 kuruşken, Alaaddin Mahallesi'nde 35,81 kuruştur. Bu rakamların, adedi fazla olan bazı yerleşim yerlerine göre fazla olması, gelir getiren hayvan sayısının çokluğundandır.

Yerleşim yerlerinin tümünün toplamına göre yüzdelerle adet ve gelir oranlarına baktığımızda en fazla oranlarla ilk sırayı % 16,28 adet ve % 15,50 gelir oranı ile Karayvatlar Mahallesi alırken son sırayı da % 6,27 adet ve % 5,86 gelir oranı ile Devri Köyü almaktadır.

Bucak Kaza Merkezi'nde bulunan mahalle ve köylerdeki hayvan sayıları ve gelirleri büyükbaş, küçükbaş, yük ve binek hayvanları olarak genel başlıklar halinde şu şekildedir:

Tablo 22: Mahalle ve Köylerdeki Büyükbaş, Küçükbaş, Yük ve Binek Hayvanlarının Sayıları ve Gelirleri

Mahalle ve Köy Adı	Hane Sayısı	Büyükbaş Hayvan		Küçükbaş Hayvan		Yük-Binek Hayvanları		Hayvancılık Toplam	
		Adet	Gelir	Adet	Gelir	Adet	Gelir	Adet	Gelir
Yörükler Mah.	69	129	2832	1272	12110	159	2408	1560	17350
Çavuşlar Mah.	87	168	4548	1093	11439	228	3176	1489	19163
Alaaddin Mah.	73	158	2864	987	10694	172	2614	1317	16172
Cami Mah.	78	212	4478	831	7990	187	2832	1230	15300
Kemiklik Mah.	56	157	3412	752	6812.5	152	2339	1061	12563.5
Çukur Mah.	77	257	6029	430	3901	204	2497	891	12427
Karayvatlar Mah.	100	309	7149	1910	18224.5	270	3621	2489	28994.5
Devri Köyü	46	110	1674	1116	9581	104	1370	1330	12625
Girmeği Köyü	77	221	3438	1369	12819	182	2510	1772	18767
Toplam	663	1721	36424	9760	93571	1658	23367	13139	153362

Yerleşim yerlerinde bulunan büyükbaş, küçükbaş, yük ve binek hayvanlarının toplamı 13139 adet olup, toplam geliri de 153362 kuruştur. Hayvan sayılarının en fazla olduğu mahalle Karayvatlar Mahallesi'dir. Bu mahallenin 2489 adet hayvanı, 28994,5 kuruşta geliri vardır. Hayvan sayısı ve geliri en az olan Çukur Mahallesi'nin toplam 891 adet hayvanı ve 12427 kuruş geliri mevcuttur.

2.2.4. Arıcılık

Hayvancılık kollarından biri olan arıcılık Osmanlı Dönemi'nde de Anadolu'nun çoğu yerinde yaygın olarak görülmektedir. Toplumun ve sarayın gıda tüketiminin içerisinde bal da önemli yer kaplamaktadır. Baldan yapılan şerbet de önemli içeceklerdendir. Hayvancılık içerisinde önemli bir yeri olan arıcılık ve arıcılıktan alınan vergiler tahrir defterlerine farklı şekillerde kaydedilmiştir. Bunlar asel (bal), nahl (bal arısı), kovan, zenbur, zenbûriye, petek ve kivâre şeklinde karşımıza çıkmaktadır.¹²¹ 09908 Numara'lı Temettuât Defteri'nde kovan olarak kayıtlarda görülmektedir.

Bucak Kaza Merkezi'ndeki Mahalle ve köylerdeki arı kovanı sayıları ve gelirleri ile hane başına düşen kovan ve gelir oranları şu şekildedir:

Tablo 23: Mahalle ve Köylerde Arıcılığın Durumu

Mahalle ve Köy Adı	Hane Sayısı	Kovan		Hane Başına Ortalama	
		Adet	Gelir	Adet	Gelir
Yörükler Mah.	69	6	48	0,08	0,69
Çavuşlar Mah.	87	1	8	0,01	0,09
Alaaddin Mah.	73	11	88	0,15	1,20
Cami Mah.	78	1	8	0,01	0,10
Kemiklik Mah.	56	12	96	0,21	1,71
Çukur Mah.	77	4	32	0,05	0,41
Karayvatlar Mah.	100	2	16	0,02	0,16
Devri Köyü	46	66	528	1,43	11,47
Girmeği Köyü	77	53	424	0,69	5,50
Toplam	663	156	1248		

¹²¹https://www.selcuk.edu.tr/dosyalar/files/303/33_%20Osmanl%C4%B1%20%C4%B0mparatorlu%C4%9Fu%20D%C3%B6neminde%20Anadolu%E2%80%99da%20Ar%C4%B1c%C4%B1l%C4%B1k%20-%20Do%C3%A7%20Dr.%20%C4%B0brahim%20SOLAK.pdf (09.04.2015)

Tablodaki verilere göre Bucak Kaza Merkezi'nde arıcılık çok yaygın değildir. Yerleşim yerlerinde bulunan kovanların toplam sayısı 156'dır. Bir adet arı kovanının geliri 8 kuruştur. 156 adet kovandan elde edilen gelir de 1248 kuruşa denk gelmektedir.

Yerleşim yerlerinden olan Devri ve Girmeği köyü, mahallelere göre arıcılıkla daha çok uğraşmaktadır. Arıcılık 66 adet kovan ve 528 kuruş gelir ile en fazla Devri Köyü'nde yapılmaktadır. Bunu takip eden Girmeği Köyü'nün verileri 53 adet kovan ile 424 kuruş gelirdir. Arıcılıkla en az uğraşan mahalle Çavuşlar ve Cami Mahallesi'dir. Bu iki mahallede sadece birer hanenin kovanı vardır. Buraların elde ettiği gelir ise 8 kuruştur.

Hane başına ortalama verilerde yine ilk sırayı Devri Köyü almaktadır. Bu yerleşim yerinde hane başına ortalama 1,43 adet kovan ile ortalama 11,47 kuruş gelir düşmektedir. En son sırayı paylaşan Çavuşlar ve Cami Mahalleleri'nin hane başına ortalama kovan sayısı 0,01 adettir. Tablodaki verilere göre Devri Köyü hariç tüm yerleşim yerlerinde hane başına ortalama bir adet bile kovan düşmemektedir. Bu bilgiler çerçevesinde arıcılığa Bucak Kaza Merkezi'nde az rağbet edildiğini söyleyebiliriz.

2.3. VERGİLER

Vergiyi; veriş, verilen şey, verilmek zorunda olunan değer; toplum menfaat ve işlerinin düzenlenmesi için fertlere yüklenilen malî mükellefiyet diye tanımlamak mümkündür. Tarihî bir vakıa olan vergi, Türkçe'deki "vermek" kelimesinden türetilmiştir. Bu kelime, kendileri ile birlikte kullanıldığı terkiplere göre farklı manalar alır. Bununla beraber hemen hepsinde "başkasına bir şey vermek" gibi ortak bir özellik taşır.¹²²

İktisadi hayatın bir gerçeği olan vergi kamu hizmetlerinin düzenli bir şekilde sürdürülmesi için önemli bir etkidir. Devletlerin ekonomik ve sosyal hayatında önemli bir yeri bulunmaktadır. Osmanlı devlet müesseselerinde, kendinden önceki Türk İslam devletlerinin tesiri çoktur. Şer'i ve hukukî bakımdan tamamıyla İslam dininin ilkelerine bağlı kalan Osmanlı Devleti'nde, kuruluşundan Tanzimat'a kadar olan dönemde vergi kelimesi yerine kullanılan özel tabirler olmuştur. Bunlar: resm (rüsûm), teklif (tekâlif),

¹²² <http://samil.ihya.org/ansiklopedi/vergi.html> (23.03.2014)

bâc, âdet (âdât) kelimeleridir. Resm herhangi bir maldan devlet adına alınan vergidir. Resm-i ğanem bu vergiye örnektir. Teklif fertlerden alınan vergilerdir. Tekâlif-i örfiye gibi. Bâc alım-satım vergisinde kullanılan bir vergi türü olmuştur. Bu vergiye örnek olarak ta bâc-ı bazar vergisini gösterebiliriz. Âdet kelimesi ise bilhassa ağnam vergisi için vergi manasında kullanılmıştır. Bunlardan başka, bir şeyin yerini tutan şey anlamına gelen bedel kelimesi de vergi manasında kullanılmıştır. Bedel-i nüzül bir örnektir.¹²³

Zaman ve ihtiyaçlara göre farklı isimlerle anılan ve farklı oranlarda alınan vergiler, İslam hukukuna göre iki ana kısma ayrılır. Bunlar; "Tekâlif-i Şer'iyye" denilen şer'î vergiler ile "Tekâlif-i Örfiyye" denilen örfi vergilerdir.¹²⁴

Örfi vergiler, Tanzimatla birlikte yerini yeni bir vergi sistemine bırakmıştır. İncelenen Temettuât defteri kayıtlarındaki vergiler, bu yeni vergi sistemi içerisinde. Temettuât sayımlarının yapılmasındaki esas amaç, yeni bir vergi düzeni oluşturmaktır. Bunun için defterlere hane reislerinin mal ve emlak gelirleri yazılırken, hane reisinin isminin sol üst köşesine meslekten sonra "bir senede vergisi" olarak yıllık vergi miktarı yazılmıştır. Bunun haricinde öşür veya ağnam vergileri ayrı ayrı belirtilmediği için, burada sadece yıllık vergi anlamında olan vergü-yi mahsusa hakkında bilgi verilecektir.

2.3.1. Yıllık Vergi

Osmanlı Devleti'nde Tanzimat'la birlikte vergilerde bazı değişiklikler meydana gelmiştir. Tanzimat yöneticileri örfi vergileri kaldırarak yerine "vergü, vergü-yi mahsusa, komşuca alınan vergi" adları ile alınan tek bir vergi getirdiler. Gelir esasına dayanacak olan bu verginin, sağlıklı bir şekilde tahsil edilmesi için halkın gelir durumunun tespit edilmesi gerekmektedir. Vergide adalet ilkesine uymadığından dolayı eleştirilen örfi tekâlifin kaldırılarak, Tanzimat'ın başlarında yine tevzii nitelikte ancak mükelleflerin ödeme güçlerine göre tahsil edilecek bir vergiye geçilmesi önemlidir. Ödeme gücünün ölçüsü, halkın emlak, arazi, hayvan varlığıyla kazançlarıdır. Bu verginin tevzi edilecek tutarını tespit, kaldırılan örfi tekâlifin toplamı esas alınmış, mükellefler arasında paylaştırılırken dikkate alınacak olan ödeme gücü de yapılan tahrir

¹²³ Akdemir, *a.g.e.*, s. 133.

¹²⁴ Ziya Kazıcı, *İslam Müesseseleri Tarihi*, Kayıhan Yayınları, İstanbul 1991, s. 310.

sonucu belirlenmiştir.¹²⁵ Böylece herkesin kazancına ve ödeme gücüne göre genel bir vergi alınmaya başlanmıştır.

1840 tarihinden sonra uygulanmaya başlanan bu sistemde, Yıllık Vergi köy muhtarları, imamlar ve papazlar tarafından toplanmaktadır. Başlangıçta Rûz-ı Hızır (Rûmî 23 Nisan-Miladî 6 Mayıs) ve Rûz-ı Kasım (Rûmî 26 Ekim-Miladî 9 Kasım) olmak üzere iki taksit halinde toplanırken, sonraları mükellefin ödeme gücünün elverdiği dönemlerde toplanır olmuş ve en sonunda on taksit halinde tahsil edilmeye başlanmıştır.¹²⁶

1856 yılı Islahat Fermanı'yla beraber vergiler konusunda yeni bir düzenleme yapılmıştır. Bu düzenleme ile emlak, arazi ve temettü vergileri ayrı ayrı alınmaya başlanmıştır. Yeni düzenleme ile gelir getiren binalardan % 8, getirmeyenlerden %4, esnaf ve tüccarın yıllık gelirinden %3, araziden % 4 oranında vergi alınmıştır. Tarımla uğraşanların durumunda değişiklik olmamıştır. Onlar eskiden olduğu gibi öşür ve ağnam vergilerini ödemeye devam etmiştir.¹²⁷

09908 numaralı Temettuât Defteri kayıtlarına göre Bucak Kaza Merkezi'nden toplanan toplam yıllık vergi (vergü-yi mahsusa) 78074 kuruştur. Yerleşim yerlerindeki hanelerin toplam geliri ise 624261 kuruştur.¹²⁸ Toplam yıllık verginin toplam gelire oranı yaklaşık olarak % 12,50'dir.

2.4. VERGİLERİN DAĞILIMI

2.4.1. Yıllık Verginin Dağılımı

Bucak Kaza Merkezi'nde bulunan mahalle ve köylerde yıllık vergi veren hane sayısı, hanelerin toplam gelirleri, hane başına düşen yıllık vergi miktarları şu şekildedir:

---

¹²⁵ Abdüllatif Şener, *Tanzimat Dönemi Osmanlı Vergi Reformları, '150. Yılında Tanzimat'*, TTK Yayınları, Yayına Haz. H. Dursun Yıldız, Ankara 1992, s.260

¹²⁶ Gündüz, *a.g.e.*, s.250.

¹²⁷ Gündüz, *a.g.e.*, s.251.

¹²⁸ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No: 09908 s. 219.

Tablo 24: Mahalle ve Köylerde Yıllık Verginin Dağılımı

Mahalle ve Köy Adı	Hane Sayısı	Vergi Veren Hane		Vergi Vermeyen Hane		Toplam Gelir (Kuruş)	Yıllık Vergi (Kuruş)
		Adet	Oran	Adet	Oran		
Yörükler Mah.	69	58	84,06	11	15,94	64366	6764
Çavuşlar Mah.	87	81	93,10	6	6,90	87978	10935
Alaaddin Mah.	73	64	87,67	9	12,33	63412	7420
Cami Mah.	78	58	74,36	20	25,64	70383	9353
Kemiklik Mah.	56	40	71,43	16	28,57	54876	5926
Çukur Mah.	77	64	83,12	13	16,88	75719	11205
Karayvatlar Mah.	100	85	85	15	15	115179	14644
Devri Köyü	46	37	80,43	9	19,57	35130	3975
Girmeği Köyü	77	64	83,12	13	16,88	57218	7852
Toplam	663	551	83,11	112	16,89	624261	78074

Yerleşim yerleri içerisinde yıllık vergiyi hiç vermeyen mahalle ve köy bulunmamaktadır. Ancak haneler bazında vergi vermeyenler vardır. Bucak Kaza Merkezi'nde toplam 663 hane bulunmaktadır. 551 hane yıllık vergi vermekte, geriye kalan 112 hane ise vermemektedir. Bazı haneler yıllık vergiden muaf tutulmuşlardır. Bu duruma sebep, o hanelerde yaşayan kişilerin meslekleri, ya da özel durumlarıdır. Mesela hatip, imam, talebe, yetim, hasta, hizmetkâr gibi olanların vergi muafiyeti olduğu görülmektedir.

Vergi veren hane sayısı en fazla olan yerleşim yeri, Karayvatlar Mahallesi'dir. Bu mahallede 85 hanenin vergi verdiği. 15 hanenin ise vergi vermediği görülmektedir. Vergi veren hanelerinden alınan toplam yıllık vergi 14644 kuruştur. Mahallenin toplam yıllık geliri ise 115179 kuruştur. Daha önce de belirtildiği gibi kaza merkezinde mal ve mülk olarak, gelir ve yıllık vergi olarak en zengin yerleşim yeri Karayvatlar Mahallesi'dir. Bu durumun oluşmasında hane sayısı da etkilidir.¹²⁹

Vergi vermeyen haneye sayıca en fazla sahip olan yer Cami Mahallesi'dir. Bu mahallede 20 hane vergi vermemektedir. 58 haneden vergi alınmaktadır. Toplam yıllık vergisi ise 9353 kuruştur. Yıllık vergi olarak toplamda en az vergiyi 3975 kuruşla Devri

¹²⁹ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No: 09908 s. 1-220.

Köyü vermektedir. Bu köyde bulunan 46 haneden 37 hane vergi verirken, 9 hanenin de vergi vermediği Temettuât Defteri kayıtlarında görülmektedir.¹³⁰

Yıllık verginin toplam gelire oranı, toplam vergideki payı, hane başına düşen ortalama vergi miktarları şu şekildedir:

Tablo 25: Mahalle ve Köylerde Yıllık Verginin Oran Dağılımları

Mahalle ve Köy Adı	Hane Sayısı	Yıllık Verginin Gelire %'lik Oranı	Yıllık Verginin Toplam Vergide %'lik Payı	Hane Başına Düşen Ortalama Vergi (Kuruş)
Yörükler Mah.	69	10,51	8,66	98,03
Çavuşlar Mah.	87	12,43	14,01	125,67
Alaaddin Mah.	73	11,70	9,50	101,64
Cami Mah.	78	13,29	11,98	119,91
Kemiklik Mah.	56	10,80	7,59	105,82
Çukur Mah.	77	14,80	14,35	145,52
Karayvatlar Mah.	100	12,71	18,76	146,44
Devri Köyü	46	11,31	5,09	86,41
Girmeği Köyü	77	13,72	10,06	101,97
Toplam	663	12,50	100	117,76

Bucak Kaza Merkezi içerisinde bulunan bütün mahalle ve köylerin yıllık vergi toplamının, yine bütün mahalle ve köylerin yıllık gelirine oranı % 12,50'dir. Yerleşim yerleri içerisinde yıllık verginin, yıllık gelire oranında en büyük paya % 14,80'lik oranla Çukur Mahallesi sahiptir. En küçük pay ise % 10,51 ile Yörükler Mahallesi'ndedir.

Yıllık verginin toplam vergideki %'lik oranlara baktığımızda; % 18,76 oranla Karayvatlar Mahallesi ilk sırayı almaktadır. Karayvatlar Mahallesi'ni % 14,35'le Çukur Mahallesi takip etmektedir. En son sırada yer alan Devri Köyü'nün oranı % 5,09 dur. Bir üstünde yer alan Kemiklik Mahallesi'nin oranı ise 7,59'dur.

Hane başına ortalama vergide ilk sırayı 146,44 kuruşla Karayvatlar Mahallesi alırken, son sırayı da 86,41 kuruşla Devri Köyü almaktadır.

¹³⁰ BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No: 09908 s. 1-220.

2.4.2. Vergisi Olmayan Haneler

Verginin belirlenmesi ve toplanmasında yapılan düzenlemeleri açıklayan talimatname ve tezkirelerde, vergi memuru muhassıllarının, karşılaştıkları problemler açıklanmıştır. Eskiden beri vergiden muaf tutulan müftü, hatip, imam, derbentçi vb. görevliler ile kazanın ileri gelen şahıslarının vergi vermeme yönünden bir niyetleri olabileceğine dikkat çekilmekte ve “herkesin emlakının tahammülüne göre vergi vermesinin” sağlanması istenmektedir.¹³¹

Bucak Kaza Merkezi’nde geliri olmadığı halde vergisi olanlar bulunduğu gibi geliri olmasına rağmen vergiden muaf tutulan veya çalışamaz durumda olduğundan, gelir getiren bir işi olmadığından vergi veremeyenler de vardır. Kaza merkezinde bulunan 663 hanenin içinde olan 112 hane vergi vermemektedir. Bu bölümde vergisi olmayanlar ayrıntılı bir şekilde tablolandırıldı.

Tablo 26: Mahalle ve Köylerde Vergiden Muaf Olanların Dağılımı

Mahalle ve Köy Adı	Hane Sayısı	Vergiden Muaf Olan Hane Sayısı	Vergiden Muaf Olanlar																	
			Hatip	Talebe	İmam	Fukara	Yetim	Bekar	Derbentçi	Hizmetkar	İhtiyar	Çolak	Gözü Ama	Müezzın	Hasta	Hatun	Müderres	Naib	Avan	Diğer
Yörükler Mah.	69	11				2	1			1	2					2			2	1
Çavuşlar Mah.	87	6			2		1	1	1		1									
Alaaddin Mah.	73	9	1			1	1		2									2		2
Cami Mah.	78	20	1	1	1	1	2		3						8					3
Kemiklik Mah.	56	16	1		1		4		2					1	2	3	1			1
Çukur Mah.	77	13		1	1	1	3		1		2				2					2
Karayvatlar Mah.	100	15			1	1	2	1	3	3	1	1	1							1
Devri Köyü	46	9	1			1	1	2	1		1									2
Girmeği Köyü	77	13	2	1	1	3		1					1							4
Toplam	663	112	6	3	7	10	15	5	13	4	7	1	2	3	2	13	1	2	2	16

¹³¹Bütün, a.g.t., s. 119.

Tablodaki verilere göre Kamu Hizmeti'nde çalışan imam, müezzin, hatip, naib, ayan, müderris vb. gibi görevliler vergi vermemektedir. Askerî sınıf içerisinde sayılan bu görevlilerin vergiden muaf olmaları, hizmetleri karşılında aldıkları bir ücret olarak değerlendirilebilir. Vergiden muaf olanlar içinde yetimler en fazla sayıya sahiptirler. Bucak Kaza Merkezi'nde bulunan yetimlere ait olan 15 haneden vergi alınmamaktadır. Tez çalışmasına kaynak olan Temettuat Defteri'nde "*yetim olduğundan salyane vermediği*"¹³² şeklinde ifade ile kayıtlara geçmiştir. Vergiden muaf olan yetimler en çok 4 hane ile Kemiklik Mahallesi'ndedir. Girmeği Köyü'nde ise vergiden muaf olan hiç yetim bulunmamaktadır. Kaza merkezinde vergiden muaf sayısı olarak yetimleri 13' er hane ile derbentçi ve hatun olup vergi vermeyenler takip etmektedir. Kayıtlarda en az olarak da, müderris ve hasta olan birer hane, vergiden muaf olarak görülmektedir.

---

¹³² BOA, M.L. V.R.D. T.M.T. d., No:09908, s. 62 Hane No:42

SONUÇ

Günümüzde Burdur iline bağlı bir ilçe olan Bucak, XIX. yy. ortalarında Teke Sancağı'na bağlı bir kaza olarak görülmektedir. 09908 Numaralı Temettuât Defteri temel alınarak yapılan bu çalışmada, Tanzimat'ın ilanından kısa bir süre sonra Anadolu'nun bir kazası olan Bucak Kazası'nın merkezinin, sosyo ekonomik ve kültürel yapısı incelendi.

Sosyal ve ekonomik verileri elde etmek için önemli bir kaynak olan Temettuât Defterleri ile Osmanlı Devleti en küçük yerleşim yerlerinin dahi tahrirlerini kayıt altına almıştır. Bununla her hanenin elindeki mal varlığı tespit edilmiş, elde edilen veriler sayesinde de vergi düzeni sağlanılmaya çalışılmıştır.

Bucak adının tarihi menşei ile başlanan tez çalışmasında, Türk ve İslam öncesi devirlerden günümüze kadar kısaca Bucak tarihinden bahsedilerek devam edildi. Ayrıca Osmanlı Devleti'ndeki vergi düzeninden, Temettuât Defteri'nin kapsam ve öneminden, kısaca 09908 Numaralı Bucak Temettuât Defteri'nin yazım şeklinden bahsedildi.

İki bölüme ayrılan tezin ilk bölümünde, Bucak Kaza Merkezi'nin sosyal ve ekonomik durumu incelendi. İncelenen Temettuât Defteri verilerine göre, 1844-1845 yıllarında Bucak Kaza Merkezi'nde yaşayanların hepsi Müslüman olup, Gayr-i Müslim nüfusa rastlanmamaktadır. Kaza merkezine bağlı 7 mahalle ve 2 köy bulunmaktadır. Buralarda bulunan hanelerin sayısı toplam 663 adettir. Her hanede 5 kişi olduğunu düşünülürse XIX. yy. ortalarında Bucak Kaza Merkezi'nin nüfusunu 3315 kişi olarak tahmin edilebilir. En fazla haneye sahip olan mahalle 100 hane ile Karayvatlar Mahallesi iken, en az haneye de 46 hane ile Devri Köyü sahiptir.

Birinci bölümde incelenen konular içerisinde kullanılan isim ve lakaplarda bulunmaktadır. Yerleşim yerlerinde en fazla kullanılan isim Mehmet iken, en sık rastlanan lakap da Osman oğlu Mehmet, Kabak oğlu İbrahim gibi kişiye bağlı lakaplardır. Meslek çeşitlerinin de incelendiği Bucak Kazası'nda bulunan hanelerin çoğu tarım ve hayvancılıkla meşgul idiler. Bu hanelerin içinde aynı zamanda değişik mesleklerle uğraşanlarda bulunmaktadır.

Bucak Kaza Merkezi'nde ziraat ve hayvancılıktan başka 18 meslek çeşidi bulunmaktadır. Meslek çeşitlerinden ırgatlık, ticaret, kiracılık, değirmencilik, yolculuk gibi mesleklerle meşgul olanlar, diğer mesleklere göre daha fazladır. Meslek sahibi

hanelerin gelir dağılımlarını mahalle ve köylere göre, hanelere göre olmak üzere olmak üzere ayrıntılı bir şekilde incelendi.

İkinci bölüm ziraat, hayvancılık ve vergi kayıtlarının ayrıntılı bir şekilde incelendiği bir bölüm olmuştur. Ülke ekonomisinde olduğu gibi tarım ve hayvancılık Bucak Kaza Merkezi'nde de oldukça önemlidir. Tarımsal faaliyetler içinde buğday ve arpa gibi hububat ile bağ, bahçe ürünleri yoğun olarak yetiştirildiğini söylenebilir. Ayrıca hayvancılığı da önemli bir uğraş ve gelir kaynağı olarak görülmektedir. İkinci bir gelir kaynağı veya ek iş olarak ta olsa hemen hemen bütün haneler küçükbaş veya büyükbaş hayvancılıkla uğraşmışlardır. Yük ve binek hayvancılığı ile az da olsa arıcılık kaza merkezinde uğraşılan hayvancılık alanlarındandır.

Son olarak da gelir ve vergi dağılımı, hanelere ve yerleşim yerlerine göre incelendi. Tez çalışmasına kaynak olan 09908 Numaralı Temettuât Defteri verilerine göre, Bucak Kazası'nda sadece Vergiyi Mahsusa adı verilen Yıllık Vergi alınmaktadır. Defter kayıtlarında öşür ve ağnam vergisi bilgileri bulunmamaktadır.

Temettuât sayımlarını kaynak alarak hazırlanan tez çalışması, XIX. yy. ortalarında Bucak Kaza Merkezi'nin sosyal, ekonomik ve kültürel yapısı hakkında bilgilenmeyi hedeflemiştir.

BİBLİYOGRAFYA

A) Arşiv Kaynakları:

Bucak Temettuât Defteri (ML. VRD. TMT. d. 09908), Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA), İstanbul.

B) Sözlükler:

AYVERDİ, İlhan, *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, Cilt III, 2. Baskı, Kubbealtı Yayınları, İstanbul 2006.

DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lügat*, 11. Baskı, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 1996.

PAKALIN, M. Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Cilt III, MEB Yayınları, İstanbul 1993.

PARLATIR, İsmail, “*İhtiyar*”, Osmanlı Türkçesi Sözlüğü, Üçüncü Baskı, Yargı Yayınevi, Ankara 2009.

ŞEMSEDDİN SAMİ, *Kamus-ul Alam*, Cilt II, Kaşgar Neşriyat, Ankara 1996.

ŞEMSEDDİN SAMİ, *Kamus-ı Türkî*, Çağrı Yayınları, İstanbul 2001.

Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü, Cilt IV, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2009.

C) İnternet kaynakları:

www.balkanlar.net/forum/index.php?topic=17340,0;wap2

<http://www.bucak.bel.tr/default.asp?islem=detay2&key=61#.VPWfRfmsV6g>

http://www.bucak.gov.tr/default_B0.aspx?content=1063

<http://bucakhem.meb.gov.tr/bucak.htm>

<http://www.bucakutup.gov.tr/TR,110272/ilce-hakkinda-genel-bilgiler.html>

www.os-ar.com/print.php?sid=81

<http://samil.ihya.org/ansiklopedi/vergi.html>

<https://www.selcuk.edu.tr/dosyalar/files/303/33>

D) Kitap, Dergi ve Makaleler:

- AKDEMİR, M. Sadık, *18. Yüzyılın İlk Yarısında Isparta (Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Hayat)*, T.C. Isparta Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Isparta 2008.
- AVŞAR, Zakir, Ferruh Solak, *İmparatorluk Türkiye'sinde Yapılan Nüfus Sayımları*, Yeni Türkiye Dergisi, Osmanlı Özel Sayısı, Cilt XXXII, Yıl: 6, Mart-Nisan Ankara 2000. ss. 615-617.
- Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, İstanbul 2000.
- BARCAN, Ömer Lütfi, "Tımar", İslam Ansiklopedisi, M.E.B. Devlet Kitapları, Eskişehir 2001, Cilt XII/I, ss. 286-333.
- ÇADIRCI, Musa, *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapıları*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1997.
- ÇAVUŞ, Mustafa, *Cumhuriyetin 60. Yılında Bucak*, Karınca Matbaacılık, İzmir 1983.
- DUYMAZ, Abdullah Şevki, *Anadolu Selçuklu Devleti Ticaret Hayatının Günümüze Yansımalarının Mimari Bir Örneği: "İNCİRHAN"*, Burdur Araştırmaları, Sayı 3 Yıl 2, T.C. Burdur Valiliği Çevre Koruma Vakfı Yayınları, Burdur 2002, ss. 19-24.
- DUYMAZ, Abdullah Şevki, "Susuz Han", Anadolu Selçuklu Dönemi Kervansarayları, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Öncü Basım Yayım, Ankara 2007, ss. 273-285.
- EKER, Aytaç, *Maliye Politikası*, Doğu Matbaası, Ankara 1996.
- EKİNCİ, Yusuf, *Burdur*, Ankara 1995.
- ERKAL, Mustafa E., *Sosyoloji*, Der Yayınları, İstanbul 1998.
- GÖYÜNÇ, Nejat, *Hane Deyimi Hakkında*, Tarih Dergisi, Sayı 32, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul 1979. ss. 331-348.
- GÜNDÜZ, Tufan, *Osmanlı Teşkilat Tarihi El Kitabı*, Grafiker Yayınları, Ankara 2012.
- GÜRAN, Tevfik, *Tanzimat Döneminde Osmanlı Maliyesi: Bütçeler ve Hazine Hesapları 1841- 1861*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1989.
- GÜRAN, Tevfik, *Tanzimat Dönemi Osmanlı Maliyesi*, İÜİF Mecmuası 60. Yıl Özel Sayısı, Cilt XLIX, İstanbul 1998. ss. 79-90.
- İNALCIK, Halil, *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, Eren Yayıncılık, İstanbul 1996.

- KARACA, Behset, XV. Ve XVI. Yüzyıllarda Teke Sancağı, Fakülte Kitapevi, Isparta 2002.
- KARPAT, Kemal, ‘‘Bucak’’, İslam Ansiklopedisi (DİA), Cilt VI, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1992. ss. 341-343.
- KAZICI, Ziya, İslam Müesseseleri Tarihi, Kayıhan Yayınları, İstanbul 1991.
- KODAMAN, Bayram, ‘‘Kalkınmada Çağdaş Devletlerin Görevleri’’, Cumhuriyet’in Tarihi ve Fikri Temelleri ve Atatürk, SDÜ Yayınları, Isparta 1999.
- KOFOĞLU, Sait, ‘‘Hamidoğulları’’, İslam Ansiklopedisi (DİA), Cilt XV, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1997. ss. 471-476.
- KONU, Hasan, Oğuzhandan Doğan Şehir Bucak, Birlik Ofset Matbaacılık, İstanbul 2000.
- MARDİN, Şerif, Türk Modernleşmesi, İletişim Yayınları, İstanbul 1995.
- ÖZER, İlbeyi, Temettuât Defterlerinde Somuncu Babanın Nesebi, Akademik Araştırmalar Dergisi, Sayı 4-5, İstanbul 2000. ss.593-610.
- SARICIK, Murat, ‘‘Osmanlı Devleti’nde Nakîbül-Eşrâflık Kurumu’’, Türkler Ansiklopedisi, Cilt X, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 2002, ss. 385-393.
- SAYIN, Abdurrahman Vefik, Tekâlif Kavaidi, Maliye Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı Yayın No: 1999/352, Ankara 1999.
- ŞENER, Abdüllatif, Tanzimat Dönemi Osmanlı Vergi Reformları, ‘‘150. Yılında Tanzimat’’, TTK Yayınları, Ankara 1992.
- ŞENER, Abdüllatif, Tanzimat ve Meşrutiyette İktisadi ve Mali Politikalar, Yeni Türkiye Dergisi, Osmanlı Özel Sayısı, Cilt XXXII, Yıl:6, Mart-Nisan, Ankara 2000. ss. 272-288.
- TUNCEL, Metin, ‘‘Burdur’’, İslam Ansiklopedisi (DİA), c. 6, Türkiye Diyanet Vakfı Vakıf Yayınları, İstanbul 1992. ss. 426-429.
- UYSAL, Mustafa Ali, XIX. Yy. İkinci Yarısında Bucakta İdari Ve Sosyal Yapı, Maü Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl 2, Sayı 3, Burdur 2010, ss.103-119.
- Yurt Ansiklopedisi, ‘‘Antalya’’, Cilt II, Anadolu Yayıncılık, İstanbul 1982. ss. 747-884.
- Yurt Ansiklopedisi, ‘‘Burdur’’, Cilt III, Anadolu Yayıncılık, İstanbul 1982. ss.1535-1610.

E) Tezler:

BÜTÜN, Şevket, *Temettuât Defterlerine Göre (H.1260 – M.1844) Burdur'un Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, SDÜ Sos. Bil. Ens, Isparta 2001.

ÖZÇELİK, Hüseyin, *Dünden Bugüne Bucak (Oğuzhan)*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, SDÜ Sos. Bil. Ens., Isparta 1999.

YEŞİL, Tahsin, *9930 Numaralı Temettuât Defterine Göre XIX. Yüzyıl Ortalarında Eğirdir'in Köylerinin Sosyal ve Ekonomik Yapısı*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, SDÜ Sos. Bil. Ens., Isparta 2006.

EKLER

EK 1: 09908 No'lu Bucak Temettuât Defteri'nin 1. Sayfası.

EK 2: 09908 No'lu Bucak Temettuât Defteri'nin 4, 5 sayfası.

EK 3: 09908 No'lu Bucak Temettuât Defteri'nin 46, 47. sayfası.

EK 4: 09908 No'lu Bucak Temettuât Defteri'nin 97. sayfası.

EK 5: 09908 No'lu Bucak Temettuât Defteri'nin 136. sayfası.

EK 6: 09908 No'lu Bucak Temettuât Defteri'nin 141. sayfası.

EK 7: Bucak ilçesine ait fotoğraflar.

EK 8: Teke Sancağı'na ait bir harita.

T. C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞIVI DAİRE BAŞKANLIĞI	
Tasnif Cinsi :	<i>Mevlânâ'nın Risalesi</i>
Defter No :	9908
Boyutları :	17,5 x 4,8
Başlangıç Tarihi :	1254 H. 1868 M.
Bitiş Tarihi :	-
Yazılı Sahife :	190
Bos Sahife :	30
TOPLAM	220

ML.VRD.TMT.d.09908

EK 1: 09908 Numaralı Temettuât Defteri'nin 1. Sayfası

Temettuât

Antalya'ya tabi Bucak nam-ı diğer Girmeği Kazasının emlak defteridir.

حساب ۱۳
اورطوبی قو مغفلی خلیلت املاک وسه شریک

بیشتر	تغیلات	ایمال
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰

حساب ۱۴
اورطوبی قو مغفلی املاک وسه شریک

بیشتر	تغیلات	ایمال
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰

حساب ۱۵
اورطوبی قو مغفلی خلیلت املاک

بیشتر	تغیلات	ایمال
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰

حساب ۱۶
اورطوبی قو مغفلی خلیلت املاک

بیشتر	تغیلات	ایمال
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰

حساب ۱۷
اورطوبی قو مغفلی خلیلت املاک

بیشتر	تغیلات	ایمال
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰

حساب ۱۸
اورطوبی قو مغفلی خلیلت املاک وسه شریک

بیشتر	تغیلات	ایمال
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰

حساب ۱۹
اورطوبی قو مغفلی خلیلت املاک وسه شریک

بیشتر	تغیلات	ایمال
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰

حساب ۲۰
اورطوبی قو مغفلی خلیلت املاک وسه شریک

بیشتر	تغیلات	ایمال
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰

حساب ۲۱
اورطوبی قو مغفلی خلیلت املاک وسه شریک

بیشتر	تغیلات	ایمال
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰
۴۰۰	۴۰۰	۴۰۰

EK 2: 09908 Numaralı Temettuât Defteri'nin 4. ve 5. Sayfası

4. sayfa

Hane 8 21 redif mansure bir senede verdiği salyanesi 50

Orta boylu kara bıyıklı Halilin emlakı vesairesi

<u>Bir senede verdiği salyane</u>	<u>icmal</u>	<u>temettuâtı</u>	<u>emvali</u>	
050	000	000	540	tarla dönüm 180 kıymeti 3
000	000	000	000	tarlayı mezkûrdan mezru' eylediği dönüm 65 müşterek ziraatı
000	000	000	000	tarlayı mezkûrdan nadası 115
000	000	030	075	bağ eşcarı 10 kıymeti 7,5
000	000	032	060	buzagılı inek 1
000	000	041	175	bir yaşında dişi dana 1 kıymeti 15 temettuâtı 10 sıpalı merkep 1 kıymeti 60 temettuâtı 31 öküz 1 kıymeti 100
050	1753	903	850	

Hane 9 23 bir senede verdiği salyanesi 310

Orta boylu kara sakallı sarı oğlu ahmedin emlakı vesairesi

<u>Bir senede salyanesi</u>	<u>icmal</u>	<u>temettuâtı</u>	<u>emvali</u>	
310	0000	0000	540	tarla dönüm 180 kıymeti 3
000	0000	1000	000	tarlayı mezkûrdan hinta ziraati dönüm 50
000	0000	0169	000	tarlayı mezkûrdan ? ziraati 15
000	0000	0000	000	tarlayı mezkûrdan ? ziraati 25
000	0000	0000	000	tarlayı mezkûrdan nadası 90
000	0000	0128	240	buzagılı inek 4 kıymeti 60
000	0000	0000	100	kısır inek 2
000	0000	0070	870	merkep 1 kıymeti 100 temettuâtı 10 dişi merkep 1 kıymeti 70 temettuâtı 10 bargir 2 kıymeti 500 temettuâtı 50 öküz çift 1 kıymeti 200
000	0000	0114	400	badem ağacında bağı dönüm 4
000	0000	1119	000	yolculuk ticaretinden
310	4750	2600	2150	

Hane 10 26 bir senede salyanesi 125

Uzun boylu kumral sakallı ikiz oğlu Ali'nin emlakı vesairesi

<u>Bir senede salyanesi</u>	<u>icmal</u>	<u>temettuâtı</u>	<u>emvali</u>	
125	000	000	075	tarla dönüm 25
000	000	300	000	tarlayı mezkûrdan ziraati dönüm 15
000	000	000	000	tarlayı mezkûrdan nadası 10
000	000	050	200	badem ağacında bağ evlek 2
000	000	032	060	buzağılı inek 2 kıymeti 45
000	000	000	290	kısır inek 2 kıymeti 90 öküz çift 1 kıymeti 200
000	000	031	080	sıpalı merkep 1
000	000	020	020	dana 2
000	000	419	000	ticaret ve ortaklıktan ziraati
125	1577	852	725	

Hane 11 28 mahalle-i mezkûr ihtiyarı olduğundan salyaneden vareste

Orta boylu kara sakallı dal oğlu Osman'ın emlak-ı vesairesi

<u>icmal</u>	<u>temettuâtı</u>	<u>emvali</u>	
0000	0000	1125	tarla dönüm 375 kıymeti 3
0000	1415	0000	tarlayı mezkûrdan mezru' dönüm ziraati müşterek olduğu tarlayı mezkûrdan nadası 098 +277=375
0000	0074	0000	el tarlasında ziraati çiçek dönüm 1 darı dönüm 4
0000	0006	0030	bağ eşcarı 2
0000	0081	0690	kısır inek 3 kıymeti 120 sıpalı merkep 1 kıymeti 70 temettuâtı 31 kısırak ... tay 1 kıymeti 300 öküz çift kıymeti 200
3421	1776	1845	

Hane 12 30 fukara olduğundan salyane vermediği

Orta boylu kır sakallı ala kel oğlu Süleyman'ın emvali

<u>icmal</u>	<u>temettuâtı</u>	<u>emvali</u>	
000	10	50	merkep 1
000	40	00	bazı ..... getirip ve el işinden ihtiyarları takribince bir senede ticareti
100	50	50	

Hane 13 31 bir senede salyanesi 125

Orta boylu kumral sakallı kel Ali oğlu hüseyin'in emval-i vesairesi

<u>Bir senede salyanesi</u>	<u>icmal</u>	<u>temettuâtı</u>	<u>emvali</u>	
125	000	025	200	beygir 1
000	000	060	250	danalı camız 1
000 kıymeti 40	000	020	090	kısır inek 1 kıymeti 50 tosun 1
000	000	495	000	ticaretinden
125	1040	500	540	

Hane 14 32 bir senede verdiği salyane 131

Orta boylu kara sakallı miri hüseyinin emvali

<u>Bir senede salyanesi</u>	<u>icmal</u>	<u>temettuâtı</u>	<u>emvali</u>	
131	000	000	90	tarla dönüm 30 kıymeti 3
000	000	700	00	el tarlasında (nadas) ortaklık ziraatinden
131	790	700	90	

Hane 15 34 bir senede salyanesi 15

Orta boylu kara sakallı miri halil'in emvali

<u>Bir senede salyanesi</u>	<u>icmal</u>	<u>temettuâtı</u>	<u>emvali</u>	
010	000	000	075	sıpalı merkep 1

000	000	300	000	ırgatlıktan
010	240	190	50	

Hane 16 35 bir senede verdiği salyane 65

Orta boylu köse sakallı mustafa'nın emvali

<u>Bir senede salyanesi</u>	<u>icmal</u>	<u>temettuâtı</u>	<u>emvali</u>	
065	000	016	060	danalı inek 1
000	000	010	250	dişi merkep 1 kıymeti 50 temettuâtı 10
öküz				çift 1 kıymeti 200
000	000	324	000	el tarlasında ziraatinden
065	660	350	310	

EK 3: 09908 Numaralı Temettuât Defteri'nin 46,47. Sayfası

Hane 84

173

bir senede salyanesi

Orta boylu kara sakallı tuzcu Ali'nin emvâli

Bir senede verdiği salyaneye İcmal Temettuâtı Emvâl

000	0000	620	820	kısrak merkep 2 kıymeti 70 temettuât birinden 10 kıymeti 140 oğlaklı davar 40 kıymeti 17 birinden temettuâtı 15 kıymeti 680
000	0000	052	180	yoş davar 15 kıymeti 10 birinden temettuâtı 2.5 kıymeti 150 kuzulu koyun 1 temettuâtı 15 kıymeti 30
000	0000	345	000	el tarlasında on üç dönüm hınta ve beş dönüm şıar ve bir dönüm çiçek
000	0000	093	000	çobanlıktan el davarı beklediğinden
94	2110	1110	1000	

Hane 85

bir senede salyanesi 30

Zükürden hali tenbel karısı gülsüm hatunun emvali

Bir senede salyanesi icmal temettuât emval

000	000	042	90	buzağılı inek 1 temettuâtı 32 kıymeti 60 iki yaşında dişi dana 1 temettuâtı 10 kıymeti 30
000	000	020	50	bir yaşında dana 1 temettuâtı 10 kıymeti 10 kısrak merkep 1 temettuâtı 10 kıymeti 40
000	000	020	50	iki yaşında sıpa 1 temettuâtı 10 kıymeti 30 bir yaşında sıpa 1 temettuâtı 10 kıymeti 20
000	000	248	00	el tarlasında zer' eylediği hınta dönüm 7,5 şıar dönüm 7,5 çiçek evlek 1
30	520	330	190	

Hane 76

bir senede salyanesi

Zükürden hali kara hasan oğlunun ehli ümmü gülsüm hatunun emvali

Bir senede salyanesi icmal temettuat emval

000	000	063	120	sıpalı merkep 1 temettuatı 10 kıymeti 60 inek 1 temettuatı 32 kıymeti 60
000	000	354	000	el tarlasında on iki buçuk dönüm hınta ve dokuz buçuk dönüm şıar mezru' eylediği
020	537	417	120	

Hane 87

bir senede salyanesi

Zükürden hali torun oğlu molla mustafanın ehlinin emvali

Bir senede salyanesi icmal temettuat emval

000	000	069	100	bağ evlek 1
000	000	000	300	tarla dönüm 100
000	000	000	000	tarlayı mezkurdan on beş dönüm mezru' 15 adem-i iktidarından üçde ... verdiği
000	000	000	000	tarla-i mezkurdan hali 75
000	000	031	060	sıpalı merkep 1
23	560	100	460	

EK 4: 09908 Numaralı Temettuât Defteri'nin 97. Sayfası

Mahalle-i mezbur kırk sene mukaddem atmış dört hane iken şimdi elli altı menzil kaldığını ihbarları haber vererek tahkik kılınmış olduğu

Mahalle-i kemiklik tâbi bucak

Hane yekün 56

Hane 1 1 cami hatibi olduğundan salyane vermediği

Uzun boylu kır sakallı derviş efendinin emlak-ı vesairesi

<u>icmal</u>	<u>temettuât</u>	<u>emval kıymeti</u>		
0000	0000	0690	tarla dönüm 230 kıymeti 3	
0000	1100	0000	tarla-i mezkûrdan zer' eylediği hinta dönüm	055
0000	0123	0000	tarla-i mezkurdan zer eylediği şiar	011
0000	0000	0000	tarla-i mezkûrdan ..... zer' eylediği	044
0000	0000	0000	tarla-i mezkurdan nadası	<u>120</u>
0000	0050	0200	nar ve bağ eşcarı 15	230
0000	0050	0100	bağ evlek 2 kıymeti 50	
0000	0122	0350	buz ağılı camız 1	
0000	0060	0350	kısır danalı camız 1	
0000	0050	0460	bir yaşında camız danası 1 kıymeti 60 temetuâtı 50	
			öküz çift 2 kıymeti 200 kıymeti 400	
0000	0050	0140	iki yaşında camız danası 1	
0000	0128	0240	buz ağılı inek 4 kıymeti 60	
0000	0010	0040	üç yaşında dişi dana 1	
0000	0020	0055	üç yaşında tosun 1 kıymeti 40 temetuâtı 10	
			dana 1 kıymeti 15 temetuâtı 10	
0000	0111	0520	kısır kısırak 3 kıymeti 150 kıymeti 450 birinden temetuâtı 20	
			..... merkep 1 kıymeti 70 temetuâtı 31	
0000	0069	0309	beygir 1 kıymeti 180 temetuâtı 25 tay 1 kıymeti 90	
			temetuâtı 20 kovan 3 kıymeti 13 kıymeti 39 birinden temetuâtı 8	
<u>0000</u>	<u>0100</u>	<u>0185</u>	oğlaklı davar 5 kıymeti 15 kıymeti 75 birinden temetuâtı 15	

yoş davar 11 kıymeti 10 kıymeti 110 birinden temettuâtı 2

5682 2043 3639

Hane 2 3 imam olduğundan salyane vermediği

Orta boylu kara sakallı Abdullah efendinin emlakı

icmal temettuât emval kıymeti

0000	0000	0105	tarla dönüm 35 kıymeti 3	
0000	0560	0000	tarla-i mezkûrdan zer' eylediği hinta dönüm	27
0000	0000	0000	tarla-i mezkurdan hâli kalan	<u>08</u>
				35
0000	0030	0100	bağ evlek 1	
0000	0000	0350	kısır camız 1	
0000	0050	0200	camız danası 1	
0000	0042	0100	buzağılı inek 1 kıymeti 70 temettuâtı 32 düve 1 kıymeti 30 temettuâtı 10	
0000	0030	0120	kısır merkep 1 kıymeti 50 temettuâtı 10 erkek tay 1 kıymeti 70 temettuâtı 20	
0000	0037	0060	oğlaklı davar 2 kıymeti 15 kıymeti 30 temettuâtı 15 yoz davar 3 kıymeti 10 kıymeti 30 birinden temettuâtı 2.5	
0000	0369	0000	el tarlasında zer' eylediği çiçek dönüm 2 şaar dönüm	27.5
0000	0000	0200	öküz çift 1	
0000	0055	0000	..... Bir senede temettuâtı	
2418	1173	1235		

EK 5: 09908 Numaralı Temettuât Defteri'nin 136. Sayfası

Hane 72

141

Orta boylu kumral sakallı koca Ahmet emlak-ı vesairesi

<u>Bir senede vergisi</u>	<u>İcmal</u>	<u>Temettuâtı</u>	<u>Emvâli</u>	
0050	0000	0000	0060	Tarla dönüm 20 kıymeti 3
0000	0000	0000	0000	Tarla-i mezkurdan ... Zer' eylediği dönüm 10
0000	0000	0000	0000	tarla-i mezkurdan nadası <u>10</u>
0000	0000	0031	0050	sıpalı merkep 1 20
<u>0000</u>	<u>0000</u>	<u>0319</u>	<u>0000</u>	ırgatlıktan kârı
0050	0460	0350	0110	

Hane 73

144

Şab-ı emred devri oğlu Mustafa emlak-ı vesairesi

<u>İcmal</u>	<u>Temettuâtı</u>	<u>Emvâli</u>	
000	000	024	tarla dönüm 8 kıymeti 3 ..... Zer' eylediği
<u>000</u>	<u>100</u>	<u>000</u>	bir senede hizmetkârlıktan kârı
124	100	124	

Hane 74

145

Uzun boylu aksakallı kara hasanın emvali

<u>Bir senede vergisi</u>	<u>İcmal</u>	<u>Temettuâtı</u>	<u>Emvâli kıymeti</u>	
025	000	025	0150	beygir 1
000	000	032	0065	buzâğılı inek 1
000	000	010	0030	iki yaşında tosun 1
<u>000</u>	<u>000</u>	<u>133</u>	<u>0000</u>	ırgatlıktan bir senede kârı
025	470	200	0245	

EK 6: 09908 Numaralı Temettuât Defteri'nin 141. Sayfası

Mahalle-i mezkur kırk sene mukaddem yüz hane iken bu def'a ihtiyarlarından ..... olundukda kemâ fi's-sabık yüz hane olduğu takik kılınmış olduğu

Mahalle-i karayvatlar tâbi bucak hane yekün 100

Hane 1 1 mahalle-i mezburun imamı olduğundan salyane vermediği

Orta boylu kır sakallı imam Muhammed efendinin emlak-ı vesairesi

<u>icmal</u>	<u>temettuât</u>	<u>kıymet-i emvali</u>	
0000	0000	0450	tarla dönüm 150 kıymeti 3
0000	0720	0000	tarla-i mezkûrdan zer' eylediği hinta dönüm 36
0000	0112	0000	tarla-i mezkurdan zer eylediği şiar 10
0000	0030	0000	tarla-i mezkûrdan zer' eylediği çiçek 01
0000	0000	0000	tarla-i mezkurdan ..... Zer' eylediği 10
0000	0000	0000	tarla-i mezkurdan nadası 93
			150
0000	0071	0300	badem ağacında bağ evlek 6 kıymeti 50
0000	0183	0700	buzağılı camız 1 kıymeti 350 temettuâtı 122
			danalı inek 1 kıymeti 350 temettuâtı 61
0000	0050	0080	bir yaşında dişi camız dana 1
0000	0050	0155	iki yaşında camız tosun 1 kıymeti 100 temettuâtı 50 Kısır inek 1 kıymeti 55
0000	0079	0176	oğlaklı davar 1 kıymeti 16 temettuâtı 15 buzağılı inek 2 kıymeti 65 kıymeti 130 birinden temattuâtı 32
0000	0010	0215	bir yaşında dişi dana 1 kıymeti 15 temettuâtı 10 öküz çift 1 kıymeti 200
0000	0010	0030	iki yaşında erkek sıpa 1
3421	1315	2106	

Hane 2 5

Orta boylu kır sakallı hacı ismailin emlak-ı vesairesi

Bir senede vergisi	<u>icmal</u>	<u>temettuât</u>	<u>kıymet-i emvali</u>
0300	0000	0000	0525 tarla dönüm 175 kıymeti 3
0000	0000	1360	0000 tarla-i mezkûrdan zer' eylediği hinta dönüm 68

0000	0000	0169	0000	tarla-i mezkurdan zer eylediği şiar	15
0000	0000	0060	0000	tarla-i mezkûrdan zer' eylediği çiçek	02
0000	0000	0000	0000	tarla-i mezkurdan nadası	80
0000	0000	0000	0000	tarla-i mezkurdan hâli kalan	10
					175
0000	0000	0096	0195	buzağılı inek 3 kıymeti 6	
0000	0000	0032	0110	danalı inek 2 kıymeti 55	
0000	0000	0020	0060	iki yaşında düve 1 kıymeti 30 temettuatı 10	
				İki yaşında tosun 1 kıymeti 30 temettuatı 10	
0000	0000	0025	0520	merkep 2 kıymeti 50 kıymeti 100 birinden temettuatı	
				10 yoz davar 2 kıymeti 10 kıymeti 20 birinden temettuatı 2 buçuk öküz çift 2 kıymeti 200 kıymeti 400	
0300	3172	1762	1410		
Hane 3	10				
Orta boylu kumral sakallı Hüseyin'in emlak-ı vesairesi					
Bir senede vergisi	<u>icmal</u>	<u>temettuat</u>	<u>kıymet-i emvali</u>		
0050	0000	0000	0195	tarla dönüm 65 kıymeti 3	
0000	0000	0400	0000	tarla-i mezkûrdan zer' eylediği hinta dönüm 20	
0000	0000	0045	0000	tarla-i mezkurdan zer eylediği çiçek	01.5
0000	0000	0000	0000	tarla-i mezkûrdan nadası	33.5
0000	0000	0000	0000	tarla-i mezkurdan hâli kalan	10
					65
0000	0000	0032	0070	buzağılı inek 1	
0000	0000	0010	0090	kısır inek 1 kıymeti 60 iki yaşında düve 1	
					kıymeti 30
0000	0000	0020	0125	bir yaşında dana 2 kıymeti 12.5 kıymeti 25	
				Öküz çift 1 kıymeti 100	
0000	0000	0135	0185	oğlaklı davar 8 kıymeti 16 kıymeti 128 birinden	
				temettuatı 15 yoz davar 6 kıymeti 10 kıymeti 60 birinden temettuatı 2.5	
0050	1307	0642	0665		

EK 7: Bucak'a Ait Fotoğraflar

Bucak Kent Merkezi'nden Bir Görüntü

İncirhan'a Ait Bir Görüntü

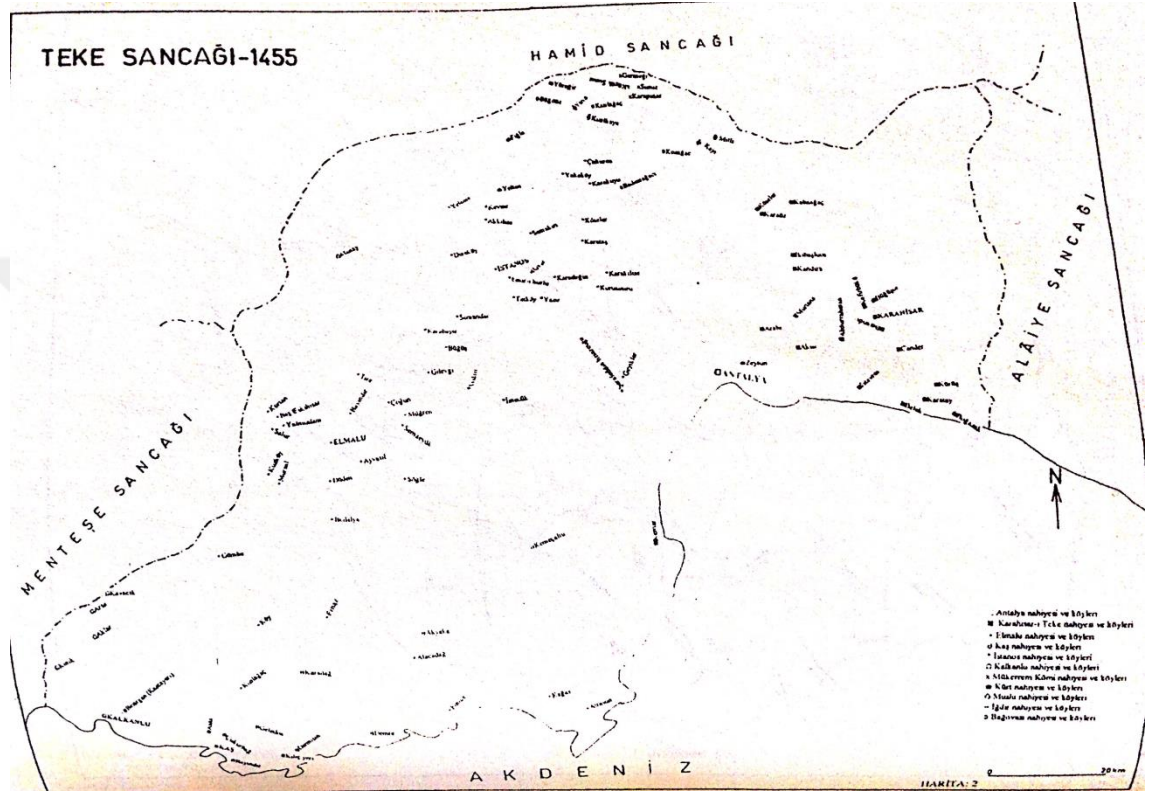
Susuz Han'a Ait Bir Görüntü

Kremna'ya Ait Bir Görüntü

EK 8: Teke Sancağına Ait Harita¹³³

¹³³ Behset Karaca, XV. Ve XVI. Yüzyıllarda Teke Sancağı, Fakülte Kitapevi, Isparta, 2002, s. Ekler.

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Adı ve Soyadı: Muhammet Çepni

Doğum Yeri ve Yılı: Burdur/Bucak 1982

Medeni Hali: Evli

Eğitim Durumu:

Lisans Öğrenimi: Süleyman Demirel Üniversitesi 2002-2006

Yüksek Lisans Öğrenimi: Süleyman Demirel Üniversitesi 2011-2016

Yabancı Dil ve Düzeyi:

1. İngilizce

İş Denevimi:

1. 2013-2014, 2014-2015 Süleyman Demirel Üniversitesi Yalvaç Meslek Yüksekokulunda Öğretim Görevliliği

2. 2015-2016 Süleyman Demirel Üniversitesi Prof. Dr. Hasan Gürbüz Sütçüler Meslek Yüksekokulunda Öğretim Görevliliği